રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી પેશીનગોઈયાં

યાની

અલામાતે કિયામત

કયામત કયારે આવશે?

رسول اللہ کی پیشینگوئیاں

یعنی

علامات قیامت

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

[illegible] છાપી. જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. [illegible]

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી પેશીનગોઈયાં

યાની

અલામાતે ક્યામત

رسول اللہ کی پیشینگوئیاں

یعنے

علامات قیامت

❋ મુસન્નિફ ❋

મૌલાના મુહમ્મદ આશિક ઈલાહી બુલંદ શહરી

❋ લિપ્યાંતર ❋

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

કાલલ્લાહુ અઝ્ઝ વ જલ્લ, વમા કાનલ્લાહુ લિયુત્લિઅકુમ્ અલલ્ગૈબિ વલાકિન્નલ્લાહ યજ્તબી મિર્રુસુલિહી મંય્યશાઅ.

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી પેશીનગોઈયાં

યાની

અલામાતે ક્યામત

ઈસ રિસાલામેં આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે ઉન ઈરશાદાતે ગિરામીકા તર્જુમા આસાન ઝબાનમેં જમા કિયા ગયા હૈ જિનમેં આપ (સ.અ.વ.) ને કિયામતસે પેહલે આનેવાલે હાલાતકી ખબર દી થી. મુસલમાનોંકો દુનિયાકે શર ઔર ફસાદ, જંગ ઔર ઉસકે હૈબતનાક નતાઈજસે આગાહ ફરમાયા થા. ઝૂઠી સચ્ચી પેશીનગોઈ કરનેવાલોંકી બતાઈ હુઈ ખબરોં પર કાન ધરનેકે બજાએ મુસલમાનોંકો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે ઈન કીમતી ઈરશાદાતકા મુતાલઆ કરના ચાહિયે.

અઝ મૌલાના મુહમ્મદ આશિક ઈલાહી બુલંદ શહરી મઝાહરી

ફેહરિસ્ત

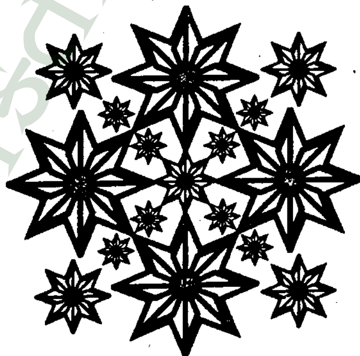
મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

દીબાચા

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ્આલમીન વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા મુહમ્મદિન્ સય્યિદિલ્મુર્સલીન અલ્લઝી ઊતી ઈલ્મલ્અવ્વલીન વલ્આખિરીન વ અલા આલિહી વ સહ્બિહી વ મન્ તબિઅહુમ્ બિ ઈહ્સાનિન્ ઈલા યૌમિદ્દીન.

અમ્માબાદ! ઈસ રિસાલામેં સૈયદે આલમ હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે વો ઈરશાદાત જમા કિયે ગયે હૈં જિનમેં આપને આઈન્દા ઝમાનેમેં પેશ આનેવાલે વાકિઆતસે બા ખબર ફરમાયા થા. ઉનકે પઢનેસે આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે બે ઈન્તિહા ઉલૂમકા અંદાઝા હોગા ઔર માલૂમ હોગા કે આપને જો કિયામતકી નિશાનિયાં બયાન ફરમાઈ થીં વો હર્ફ બ હર્ફ આજ પૂરી હો રહી હૈં.

મૈંને ઉન ઈરશાદાતકો જમા કરનેકા ખાસ લિહાઝ રખ્ખા હૈ જો ઈસ ઝમાનેમેં વાકેઅ હો રહે હૈં ઔર હર્ફ બ હર્ફ સહીહ સાબિત હો રહે હૈં યા આઈન્દા વાકેઅ હોનેવાલે હાલાતકે લિયે તમહીદકે માનિંદ હૈં.

હમારે ગૈર મુસ્લિમ ભાઈયોંકો ભી ઈન વાકિઆતસે નફા પહોંચેગા ઔર વો પઢકર યકીન કર લેંગે કે દાઈયે ઈસ્લામ

અલૈહિસ્સલાતુ વસ્સલામ દર હકીકત ઉન સબ ઈન્સાનોંકે સરદાર થે જિનહેં ઉસ માલિકે હકીકીસે ખુસૂસી તઅલ્લુક થા. ક્યૂંકે તેરહસો (૧૩૦૦) બરસ પેહલે આઈન્દા ઝમાનેકે આનેવાલે ફિતનોં ઔર ગુમરાહકુન લીડરોં ઔર આલમગીર હવાદિસ વ બલાઓંસે બા ખબર કર દેના ઔર ઈસ યકીનકે સાથ બયાન કરના કે ગોયા આંખોંસે દેખકર બયાન કર રહે હૈં ઉસી ઈન્સાનકા કામ હો સકતા હૈ જિસે ખુદાહીને ઈલ્મકી દૌલતસે નવાઝા હો. જોતિશી ઔર નજૂમી ભી બેશુમાર ગલતિયાં કર જાતે હૈં ઔર કાહિન ભી અનગિનત ગલત ખબરેં દે દેતે હૈં. મગર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી એક પેશીનગોઈ ભી આજ તક ગલત સાબિત નહીં હુઈ, ઔર ક્યૂંકર હો સકતી હૈ જબકે **વમા યન્તિકુ અનિલ્હવા ઈન્ હુવ ઈલ્લા વહ્યુંય્યૂહા** આપકી શાન હૈ.

યે પેશીનગોઈયાં આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે બે ઈન્તિહા સમંદરે ઈલ્મકા એક કતરા **અલ્લમ-ક માલમ્ તકુન્ તઅ્લમ** (યાની ખુદાઈ ઈલ્મ) કા એક છોટાસા નમૂના હૈં. હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક મરતબા રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ખળે હોકર કિયામત તક પેશ આનેવાલી હર ચીઝ બતા દી. જિસે મેરે યે સાથી (હઝરાતે સહાબા રદિ.) જાનતે હૈં. ફિર જિસને યાદ રખ્ખા ઉસે યાદ હૈં ઔર જો ભૂલ ગયા સો ભૂલ ગયા. નીઝ ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને દુનિયા ખતમ હોને તક આનેવાલે ગુમરાહીકે ઉસ લીડરકા નામ બતા દિયા થા જિસકે સાથી ૩૦૦ યા ઉસસે ઝિયાદા હોં ઔર ઉસકે બાપ ઔર કબીલાકા નામ ભી બતા દિયા થા. (મિશ્કાત)

જો હઝરાત ઝમાનએ મૌજૂદાકે હવાદિસ ઔર આફતોંસે

તંગ આકર મુસ્તકબિલ (આઈન્દા) પર નઝર લગાએ હુએ હૈં ઔર બાર બાર ઝબાનસે કેહતે હૈં કે દેખિયે આઈન્દા ક્યા હોનેવાલા હૈ. ઉનહેં ઈસ રિસાલેકા મુતાલઆ કરકે મુખબિરે સાદિક (સ.અ.વં.) કે ઈરશાદાત ઝરૂર માલૂમ કરને ચાહિયેં.

પળ્હનેવાલોંસે દરખ્વાસ્ત હૈ કે અહકર મુઅલ્લિફ ઔર નાશિરકો અપની ખુસૂસી દુઆઓંમેં હમેશા યાદ રખ્ખેં.

મુહમ્મદ આશિક ઈલાહી બુલંદ શહરી મઝાહરી
૨૦ સફર સન હિ. ૧૩૭૦

ઈસ્લામકા નામ રેહ જાએગા ઔર કુરઆનકે અલ્ફાઝ રેહ જાએંગે ઔર બુરે ઉલમા પૈદા હોંગે

હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા. અન્કરીબ લોગોં પર ઐસા ઝમાના આએગા કે ઈસ્લામકા સિર્ફ નામ બાકી રહેગા ઔર કુરઆનકી સિર્ફ રસમ બાકી રેહ જાએગી. ઉનકી મસ્જિદેં (નકશો નિગાર ટાઈલ, બરકી પંખોં વગૈરહસે) આબાદ હોંગી ઔર હિદાયતકે એતિબારસે વૈરાન હોંગી, ઉનકે ઉલમા આસમાનકે નીચે રેહનેવાલોંમેં સબસે ઝિયાદા બુરે હોંગે, ઉન ઉલમાસે ફિતને પૈદા હોંગે ઔર ફિર ઉનમેં વાપસ આ જાએંગે. (બૈહકી)

"ઈસ્લામકા સિર્ફ નામ બાકી રહેગા." યાની ઈસ્લામી ચીઝોંકે નામ હી લોગોંમેં રેહ જાએંગે ઔર ઉનકી હકીકત બાકી ન રહેગી, જૈસા કે આજ કલ નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, હજ વગૈરહકે બસ નામ હી બાકી હૈં ઔર ઉનકી હકીકત ઔર રૂહ ઔર અદાયગીકે વો તરીકે ઔર કૈફિયતેં બાકી નહીં હૈં જો રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) સે મન્કૂલ હૈં ઔર કરોડોં મુસલમાન ઉનસે કોરે હૈં. કુરઆન શરીફ સિર્ફ રિવાજી તૌર પર હી પઢ્હા જાતા હૈ. ઉસકે અલ્ફાઝ ઔર ખૂશ ઈલ્હાનીકા તો ખ્યાલ હૈ મગર ઉસકે માઅના પર ગૌર કરના ઔર ઉસકી મના કી હુઈ ચીઝોંસે બચના તો મુસલમાનકે તસવ્વુરમેં ભી નહીં રહા. મસ્જિદેં ઝેબો ઝીનતસે ખૂબ આરાસ્તા હૈં. દિલકશ ફર્શ, કીમતી ગાલીચે, દીદા ઝેબ ફાનૂસ, ઉમદા ઉમદા હંડે (બળે ફાનૂસ)

ઔર આરામ વ રાહતકી ચીઝેં મસ્જિદોંમેં મૌજૂદ હૈં મગર હિદાયતસે ખાલી હૈં, મસ્જિદોંમેં દુનિયાકી બાતેં તા'ને ગીબતેં બેધડક હોતી હૈં ઔર ઈમામ ઔર મુઅઝ્ઝિન તો મસ્જિદોંકો ઘર હી સમઝતે હૈં. ઉસકી મઝીદ તૌઝીહ આંઈન્દા હદીસકી તશરીહમેં કી જાએગી.

ઉલમાકે બારેમેં જો યે ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉલમાસે ફિતના નિકલેગા ઔર ઉનમેં વાપસ આ જાએગા. ઉસકા મતલબ યે હૈ કે ઉલમા બિગડ જાએંગે ઔર રૂશ્દો હિદાયતકી રાહ છોડ દેંગે તો આલમમેં ફસાદ હોગા. ઔર ફિર ઉસકી ઝદમેં ઉલમા ભી આ જાએંગે. ઔર યે ભી મતલબ હો સકતા હૈ કે ઉલમા દુનિયાદારોં ઔર ઝાલિમોંકી મદદ કરેંગે ઔર પૈસે એંઠનેકે લિયે દુનિયાકી મરઝીકે મુવાફિક મસ્અલે બતાએંગે ઔર ફિર દુનિયાદાર હી ઉનકા મિઝાજ ઠિકાને લગાએંગે.

ઈબ્ને માજાકી એક રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મેરી ઉમ્મતમેં આઈન્દા ઐસે લોગ હોંગે જો દીનકી સમઝ હાસિલ કરેંગે ઔર કુરઆન પઢેંગે (ફિર સરમાયાદારોંકે પાસ જાએંગે ઔર કહેંગે કે હમ સરમાયાદારોંકે પાસ જાતે હૈં ઔર ઉનસે દુનિયા હાસિલ કરતે હૈં ઔર અપના દીન બચાકર ઉનસે અલગ હો જાતે હૈં (ફિર ઈરશાદ ફરમાયા કે) હાલાંકે ઐસા હો નહીં સકતા (કે દુનિયાવાલોંકે પાસ જાકર દીન સાલિમ રેહ જાએ) જિસ તરહ કતાદ[1]કે દરખ્તસે કાંટોંકે સિવા કુછ નહીં લિયા જા સકતા. ઉસી તરહ સરમાયાદારોંકે કરીબસે ગુનાહોંકે અલાવા કુછ હાસિલ નહીં હો સકતા.

---

૧. કતાદ એક કાંટેદાર દરખ્તકા નામ હૈ ઈસ કિસમકે મવાકેઅમેં અહલે અરબ ઉસે મિસાલકે તૌર પર પેશ કરતે હૈં.

જો ઉલમા સરમાયાદારોંકે પાસ જાતે હૈં વો ઉમૂમન બુરે ઉલમા હી હૈં. ચંદ ટકોંકે લિયે ઉનકે પાસ જાતે હૈં ઔર અપના વકાર ખો બૈઠતે હૈં. હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે થે કે અગર અહલે ઈલ્મ અપને ઈલ્મકો મેહફૂઝ રખતે ઔર ઉસે સલાહિયતવાલે ઈન્સાનોંમેં ખર્ચ કરતે તો ઝમાનાકે સરદાર બન જાતે, લેકિન દુનિયા હાસિલ કરનેકે લિયે ઉનહોંને ઈલ્મકો દુનિયાવાલોંકે લિયે ખર્ચ કિયા જિસકી વજહસે ઝમાનાવાલોંકી નઝરોંમેં ઝલીલ હો ગયે. (મિશ્કાત)

દૂસરે ઈન્સાનોંકી તરહ આજ કલકે ઉલમા ભી ફિક્રે આખિરતસે ખાલી હો ગયે હૈં ઔર ઈસ ફાની ઝિંદગીકો અપને ઈલ્મકા મકસદ બના રખ્ખા હૈ, સિયાસી લીડર બનને, શોહરત હાસિલ કરને, રૂપિયા કમાને જોડનેકી ધુનમેં પરેશાન હૈં. ઔર મૌજૂદા ઝમાનેકે ઉલમામેં ખાલ ખાલ (બહોત કમ) હી ઐસે હૈં જો ઈસ્લામકી તબ્લીગ કરતે હોં, વરના આજ તો ઉલમાકી યે હાલત હો ગઈ હૈ કે જલ્સોંમેં ગાંધી ઈઝમ યા નેશનલિઝમ, સોશલિઝમ ઔર કમ્યૂનિઝમકી ઈશાઅત કરતે હૈં ઔર ઈરશાદાતે નબવિયાકે બજાએ મખ્લૂકકે ખૂદ સાખ્તા નિઝામોંકી તરફ દાવત દેતે હૈં.

મસ્જિદેં સજાઈ જાએંગી ઔર ઉનમેં દુનિયાકી બાતેં હુવા કરેંગી

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિયામતકી નિશાનિયોંમેં એક યે ભી હૈ કે લોગ મસ્જિદેં બનાકર ફખર કરેંગે. (અબૂ દાઉદ)

આજ કલ યેહી હાલ હૈ. ઔર હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.). કે કૌલકે મુતાબિક

તુમ ઝરૂર મસ્જિદોંકો યહૂદ વ નસારાકી તરહ સજાઓગે. (અબૂ દાઉદ)

દિલકો મુન્તશિર કરનેવાલે રંગ બેરંગકે ટાઈલ, ઝાડ, ફાનૂસ હાંડિયાં, દિલફરેબ ફર્શ ઔર કીમતી પરદે ઔર દૂસરા ઝેબો ઝીનત ઔર આરામ ઔર રાહતકી ચીઝેં મસ્જિદોંમેં મૌજૂદ હૈં ઔર ઉન દુન્યવી ચીઝોંને મસ્જિદોંમેં પહોંચકર ઔકાતે નમાઝકે અલાવા મસ્જિદોંકો તાલા લગાને પર મજબૂર કર દિયા હૈ ઔર હિફાઝતકે લિયે મુસ્તકિલ નિગરાનોં ઔર ચોકીદારોંકી ઝરૂરત પૈદા કર દી હૈ. મસ્જિદેં ઈન દુન્યાવી ચીઝોંસે આબાદ હૈં ઔર નમાઝિયોંસે ખાલી હૈં. જો નમાઝી હૈં વો મસ્જિદોંમેં દુનિયાકી બાતોંમેં મશ્ગૂલ રેહતે હૈં. મસ્જિદોંમેં ન ખુશૂઅવાલી નમાઝ હૈ ન તાલીમી હલ્કે હૈં ન દીની મશ્વરે હૈં ન ઝિક્રો તિલાવતસે આબાદ હૈં. હાલાંકે મસ્જિદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઔર હઝરાત ખુલફાએ રાશિદીનકે ઝમાનેમેં દીન ઔર દીનિયાતકી તરક્કીકે કામોં ઔર ઉસસે મુતઅલ્લિક મશ્વરોંકા મરકઝ થી. કંઝુલ ઉમ્માલકી એક રિવાયતમેં હૈ કે જબ તુમ અપની મસ્જિદોંકો સજાને લગો ઔર કુરઆનોંકો દીદાઝેબ બનાને લગો તો સમઝ લો કે તુમહારી હલાકતકા વક્ત કરીબ હૈ.

બૈહકીકી રિવાયતમેં હૈ જો શોઅબુલ ઈમાનમેં મરવી હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે એક ઝમાનેમેં ઐસે લોગ હોંગે જિનકી દુન્યાવી બાતેં ઉન્કી મસ્જિદોંમેં હુવા કરેંગી. તુમ ઉનકે પાસ ન બૈઠના, ક્યૂંકે ખુદાકો ઉનકી કોઈ ઝરૂરત નહીં હૈ.

દીન પર અમલ કરના હાથમેં ચિંગારી લેનેકે બરાબર હોગા ઔર બળે બળે ફિતને ઝાહિર હોંગે

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે લોગોં પર એક ઐસા ઝમાના આએગા કે દીન પર ચલનેવાલા ઉનમેં ઐસા હોગા જૈસે હાથમેં ચિંગારી પકડનેવાલા હો. (મિશ્કાત શરીફ)

યે ઝમાના ઈસ વક્ત મૌજૂદ હૈ. ક્યૂંકે હર તરફ બદ દીની ઔર બેહયાઈ ઔર ફહશકારીકી ફિઝા હૈ, ફિસ્કો ફુજૂર સરકશીકા માહોલ હૈ. અવ્વલ તો દીનદાર રહે હી નહીં, ઔર અગર કોઈ દીન પર અમલ કરના ચાહતા હૈં તો અહલે મુલ્ક, અહલે વતન, રિશ્તેદાર આડે આ જાતે હૈં. બીવી કેહતી હૈ કે તંખ્વાહમેં મેરા પૂરા નહીં પડતા, દુનિયા રિશ્વત લે રહી હૈ તુમ બળે પરહેઝગાર બને હુએ હો. હમ ઉમર મઝાક ઉડા રહે હૈં કે ડાળ્હી રખકર મુલ્લા બન ગયે. ઝાડસા લગાએ ફિર રહે હૈં. રેલમેં યા લારીમેં સફર કર રહે હૈં ઔર એક શખ્સ નમાઝ પળ્હના ચાહતા હૈ મગર ઉસકે લિયે ન રેલ ઠહેર સકતી હૈ ન લારી રૂક સકતી હૈ, લેકિન અગર કિસીકા કુછ દુન્યવી નુકસાન હો જાએ તો સબ હમદર્દીકે લિયે હાઝિર હૈં. આજ કલ દીનદારી ઈખ્તિયાર કરના સારી દુનિયાસે લડાઈ મોલ લેનેકે મુરાદિફ હૈ. સબકી ફબતિયાં (મઝાક) સુને, સબકો નારાઝ કરે. દીન બચાનેકે લિયે દુનિયાકા નુકસાન કરે તો દીનદાર બને, લેકિન બહોત મુબારક હૈં વો લોગ જિનહેં સિર્ફ રઝાએ ખુદાવંદીકા ખ્યાલ હે ઔર જો દુનિયાકો મુંહ નહીં લગાતે.

દીનકા દર્દ પૈદા કરને ઔર બદ દીનીકી ફિઝાસે નિકલનેકી કુવ્વત હાસિલ કરનેકે લિયે ખાનકાહોં ઔર દીનદારોંકી મજલિસોંમેં શિરકત કરના બહોત હી ઝરૂરી હૈ. જબ ઈન્સાન બદ દીનીકે માહોલસે મઅસિયત ઈખ્તિયાર કર સકતા હૈ તો દીનદારીકી ફિઝામેં પહોંચકર નેક ભી બન સકતા હૈ. અગર કિસી વજહસે દીનદારોંસે દૂર હો તો બદદીનોંસે દૂર રહે. ઈસી હકીકતકે પેશે નઝર રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે અન્કરીબ ઐસા હોગા કે મુસલમાનકા બેહતરીન માલ ચંદ બકરિયાં હોંગી જિનહેં લેકર પહાડકી ચોટિયોં ઔર જંગલોંમેં ચલા જાએગા (ઔર ઈસ સૂરતસે) અપના દીન બચાનેકે લિયે ફિતનોંસે ભાગેગા. (બુખારી શરીફ)

એક ઔર હદીસમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે અન્કરીબ ફિતને પૈદા હોંગે. ઉસ વક્ત બૈઠા હુવા ખળે હુએસે બૈહતર હોગા (ક્યૂંકે બૈઠા હુવા શખ્સ બનિસ્બત ખળે હુએ શખ્સકે ફિતનેસે દૂર હોગા) ઔર ખળા હુવા ચલનેવાલેસે બેહતર હોગા, ઔર ચલનેવાલા દૌડનેવાલેસે બેહતર હોગા. જો શખ્સ ફિતનોંકી તરફ નઝર ઉઠાકર દેખેગા ફિતને ઉસે ઉચક લેંગે. લિહાઝા ઉસ વક્ત જિસે કોઈ બચાવ ઔર પનાહકી જગહ મિલ જાએ તો વહાં પનાહ[1] લે લે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ફિતનાકે વક્ત ઈબાદતે ખુદાવંદીમેં મશ્ગૂલ હોના બહોત ઝિયાદા ફઝીલત રખતા હૈ. હઝરત મઅકલ બિન યસાર (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા

---

૧. ઈસ વક્ત હિન્દુસ્તાનમેં તબ્લીગી જમાઅતકા મરકઝ નિઝામુદ્દીન દેહલી ફિતનોંસે બચનેકે લિયે સબ જગહોંસે અચ્છી જગહ હૈ. નાઝિરીન તજુર્બા કરેં.

કે કતલકે ઝમાનામેં ઈબાદત કરના મેરી તરફ હિજરત કરનેકે બરાબર હૈ. (મુસ્લિમ શ.રીફ)

હઝરત અબૂ સઅલબા (રદિ.) ફરમાતે થે કે મૈંને રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) સે ઈસ આયત યાની યા અય્યુહલ્લઝીન આમનૂ અલૈકુમ્ અન્ફુસકુમ્ લા યદુર્રુકુમ્ મન્ દલ્લ ઈઝહ્તદૈતુમકા મતલબ દરયાફત કિયા તો આપને ફરમાયા કે નેકિયોંકા હુકમ કરતે રહો ઔર બુરાઈયોંસે રોકતે રહો, યહાં તક કે જબ તુમ લોગોંકા યે હાલ દેખો કે બુખ્લકી ઈતાઅત કી જાને લગે ઔર ખ્વાહિશે નફસાની પર અમલ કરને લગે ઔર (દીન પર) દુનિયાકો તરજીહ દી જાને લગે ઔર હર સાહિબે રાય અપની રાયકો મુકદ્દમ સમઝને લગે ઔર તુમ ઉસ હાલમેં હો જાઓ કે (લોગોંમેં રેહકર તુમહારે લિયે) ફિતનામેં પડ જાના ઝરૂરી હો જાએ તો ખાસ તૌર પર અપને નફસકો સંભાલ લેના ઔર અવામકો છોડ દેના (ક્યૂંકે તુમહારે આગે યાની આનેવાલે ઝમાનામેં સબરકે દિન હૈં, જિસને ઉનમેં સબર કિયા (યાની દીન પર જમા રહા તો ગોયા) ઉસને ચિંગારી હાથમેં લી. (ફિર ફરમાયા કે) ઉસ ઝમાનેમેં દીન પર અમલ કરનેવાલેકો ઉન પચાસ આદમિયોંકે અમલકે બરાબર અજર મિલેગા જો ઉસ ઝમાનેકે અલાવા (અમનકે દિનોંમેં) ઉસ જૈસા અમલ કરેં. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા કે યા રસુલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ક્યા ઉનમેંકે પચાસ શખ્સોંકા અજર મિલેગા? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા (નહીં બલ્કે) તુમમેંસે પચાસ અમલ કરનેવાલોંકા અજર મિલેગા. (તિરમિઝી શરીફ)

ઈસ્લામસે અજનબિયત આમ હોગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા

(સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઈસ્લામ અજનબિયત ઔર બેગાનગી (કસ્મપુર્સી) કી હાલતમેં ઝાહિર હુવા થા (કે ઉસસે લોગ ભાગે થે ઔર કોઈ કોઈ કબૂલ કર લેતા થા) ઔર અન્કરીબ ફિર બેગાના હો જાએગા જૈસા કે શુરૂમેં થા (ચુનાંચે ઈસ્લામ પર અમલ કરનેવાલા કોઈ કોઈ હી મિલેગા. ફિર ફરમાયા કે) સિવા ઐસે લોગોંકો ખૂશખબરી હો જો (ઈસ્લામ પર ચલનેકી વજહસે) બેગાને (શુમાર) હોં. (મુસ્લિમ શરીફ)

મતલબ યે કે જબ મૈંને ઈસ્લામકી દાવત દી તો ઉસે શુરૂ શુરૂમેં ચંદ લોગોંને હી કબૂલ કિયા ઔર ઈસ્લામકો ઉમૂમન લોગોંને કોઈ ગૈર માનૂસ ઔર અજનબી ચીઝ સમઝી, હત્તા કે ઈસ્લામ કબૂલ કરનેવાલોંકો બદ દીન કહા ગયા ઔર ઉનકો મક્કા છોડને પર મજબૂર કિયા ગયા. એક મરતબા જબ મુસલમાન હબ્શા ચલે ગયે તો મુશરિકીનને વહાંસે નિકલવાનેકી કોશિશ કી ઔર બાદશાહસે શિકાયત કી કે કુછ નવજવાન બેવકૂફ લડકે અપના કૌમી દીન છોડકર એક નયે દીનમેં દાખિલ હો ગયે હૈં. ઔર વો નયા દીન ઐસા હૈ જિસે હમ પેહચાનતે ભી નહીં હૈં. સૂરએ સૉદમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) કી દાવત સુનકર મુશરિકીનને કહા **મા સમિઅ્ના બિહાઝા ફિલ્ મિલ્લતિલ્ આખિરતિ ઈન હાઝા.** ફિર ઈરશાદ ફરમાયા કે બાદમેં લોગોંને ખૂબ ઈસ્લામ કબૂલ કિયા ઔર ખૂબ ફૈલાયા, લેકિન આગે ચલકર ઐસા હોગા કે ઈસ્લામ ફિર અપની અસલી હાલત પર આ જાએગા ઔર ઉસકે અહકામકો કબૂલ કરને ઔર અમલ કરનેવાલે ન મિલેંગે. ઈસ્લામકી ચીઝોંકો બેગાનગીકી નઝરોંસે દેખેંગે, ગોયા ઈસ્લામકો જાનતે ભી નહીં. ઉસ વક્ત ઈસ્લામ પર અમલ કરનેવાલા કોઈ કોઈ હોગા ઔર કહીં કહીં કોઈ પક્કા મુસલમાન નઝર આએગા.

લેકિન ઐસે મુસલમાન અગરચે લોગોંકી નઝરોંમેં ગિરે હુએ હોંગે ઔર ઉનસે કોઈ બાત ભી કરની પસંદ ન કરેગા, મગર ખુદાકી જાનિબસે મૈં ઉનહેં ખૂશખબરી સુનાતા હૂં.

તિરમિઝી ઔર ઈબ્ને માજાકી રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે બેશક દીન હિજાઝકી તરફ ઈસ તરહ સિમટ જાએગા જૈસે સાંપ અપને બિલમેં સિમટકર ઘુસ જાતા હૈ, ઔર દીન સિર્ફ હિજાઝ હીમેં રેહ જાએગા જૈસે જંગલી બકરી સિર્ફ પહાડકી ચોટીમેં રેહતી હૈ (ફિર ફરમાયા કે) બેશક દીન બેગાનગી ઔર અજનબિયત (કસ્મપુર્સી) કી હાલતમેં ઝાહિર હુવા થા ઔર અન્કરીબ ફિર બેગાના હો જાએગા, જૈસાકે શુરૂમેં થા. સો ખૂશખબરી હો બેગાને લોગોંકો જો મેરી ઉન સુન્નતોંકો સંવારેંગે જિનહેં મેરે બાદ લોગ બિગાડ દેંગે.

હર બાદકા ઝમાના પેહલેસે બુરા હોગા

હઝરત ઝુબૈર બિન અદી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઔર હજ્જાજકે ઝુલ્મકી શિકાયત કી. હઝરત અનસ (રદિ.) ને શિકાયત સુનકર ફરમાયા કે સબ્ર કરો (માલૂમ નહીં આગે ક્યા હો) ક્યૂંકે કોઈ ઝમાના ભી તુમ પર ઐસા ન આએગા કે ઉસકે બાદવાલા ઝમાના ઉસસે ઝિયાદા બુરા ન હો. જબ તક તુમ અપને રબસે મુલાકાત ન કર લો (યાની મરતે દમ તક ઐસા ન હોગા કે આનેવાલા પેહલેસે ઔર મૌજૂદા ઝમાનેસે અચ્છા આ જાએ) યે બાત મૈંને રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) સે સુની હૈ. (બુખારી શરીફ)

માલૂમ હુવા કે ઝમાનાકી ઔર ઝમાનાવાલોંકી શિકાયત

ફુઝૂલ હૈ ઔર આઈન્દા ઝમાનામેં અચ્છે હાકિમોંકી ઉમ્મીદ ભી ગલત હૈ. લિહાઝા જિતના ભી વક્ત મિલે ઔર ઉમરકા જો ભી સાંસ મિલ જાવે ઉસે ગનીમત સમઝે ઔર આમાલે સાલિહાકે ઝરીઆ અલ્લાહસે ઉમ્મીદેં બાંધે ઔર ઉસીકે કહરો ગઝબસે ડરતા રહે.

કુફ્રકી ભરમાર હોગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે અંધેરી રાતકે ટુકડોંકી તરહ આનેવાલે (સિયાહ) ફિતનોંસે પેહલે (નેક) અમલ કરનેમેં જલ્દી કરો (ઉસ ઝમાનામેં) ઈન્સાન સુબહકો મોમિન હોગા ઔર શામકો કાફિર હોગા. ઔર શામકો મોમિન હોગા સુબહકો કાફિર હોગા, ઝરાસી દુનિયાકે બદલે અપને દીનકો બેચ ડાલેગા. (મુસ્લિમ શરીફ)

જબ ફિતને ગાલિબ આ જાતે હૈં તો ઈન્સાન આમાલે સાલિહામેં મશ્ગૂલ હોનેમેં સેંકડોં આડેં મેહસૂસ કરતા હૈ ઔર દીન પર ચલના નામુમકિન માલૂમ હોને લગતા હૈ ઔર ઐસે વક્તમેં ઈમાનકી બકા સખ્ત ખતરેમેં હોતી હૈ. ઈસી લિયે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને નેક આમાલમેં સબકત ઔર જલ્દી કરનેકા મશ્વરા દિયા કે રૂકાવટોંકે આનેસે પેહલે હી નેક આમાલમેં લગ જાઓ ઔર ઈમાનકો મેહફૂઝ કર લો, તાકે ખુદા ન ખ્વાસ્તા ફિતનોંમેં ગિરકર નેક આમાલસે ન રેહ જાઓ. યે ઝમાના બડે ફિતનોંકા ઝમાના હૈ. હર તરફસે ગુમરાહીકી જાનિબ લીડર ખીંચ રહે હૈં. ઔર દીનકે બદલે ઝરાસી દુનિયા હાસિલ કરનેકી એક અદના મિસાલ યે હૈ કે કચેરીમેં ઝૂઠી કસમ ખાકર ગવાહી દેના બહોતસે ઈન્સાનોંકા પેશા બન ગયા હૈ.

એક જમાઅત ઝરૂર હક પર કાઈમ રહેગી ઔર મુજદ્દિદ આતે રહેંગે

હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે મેરી ઉમ્મતમેં હમેશા એક ઐસી જમાઅત રહેગી જો ખુદાકે હુકમ પર કાઈમ હોગી. મૌત આને તક વો ઉસી હાલ પર રહેંગે. ઉનકી મુખાલિફત ઔર અદમે મુઆવનત ઉનહેં કુછ નુકસાન ન પહોંચાએગી (યાની ઉનહેં ઉસકી પરવાહ હરગિઝ ન હોગી કે ઝમાનાવાલોંકા રવૈયા ક્યા હૈ ઔર ઝમાનેવાલે હમારે મુખાલિફ હૈં યા મુવાફિક હૈં, દૂસરી હદીસમેં આપને ઈરશાદ ફરમાયા કે મેરી ઉમ્મતમેં કિયામત તક એક જમાઅત રહેગી જિસકી ખુદાકી જાનિબસે મદદ હોતી રહેગી. જો ઉનકા સાથી ન બનેગા ઉનહેં કુછ નુકસાન ન પહોંચા સકેગા. (મિશ્કાત)

બૈહકીકી એક રિવાયત હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઈસ ઉમ્મતકે આખરી દૌરમેં ઐસે લોગ હોંગે જિનહેં વોહી અજર મિલેગા જો ઉનસે પેહલોંકો મિલા થા, વો નેકિયોંકા હુકમ કરેંગે, બુરાઈયોંસે રોકેંગે ઔર ફિતનાવાલોંસે લડેંગે. (બૈહકી)

હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અબ્દુર્રહમાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે હર આનેવાલે દૌરમેં ઉસ ઈલ્મકે જાનનેવાલે હોંગે જો ગુલૂ (બઢા ચઢાકર બયાન) કરનેવાલોંકી તહરીફોંસે ઔર બાતિલવાલોંકે ઝૂઠે બયાનોંસે ઔર જાહિલોંકી તાવીલોંસે ઉસકો પાક કરતે રહેંગે. (બૈહકી)

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ખુદાએ તઆલા ઈસ ઉમ્મતકે લિયે હર

સો સાલકે બાદ ઐસા શખ્સ ભેજતા રહેગા જો ઉસકે દીનકો નયા કરેગા. (અબૂ દાઉદ)

ખુદાકા યે વાદા દૂસરે વાદોંકી તરહ પૂરા હોતા રહા હૈ ઔર હમેશા હોતા રહેગા. અગર હક ગો ઔર સાબિત કદમ જમાઅત કુરૂને ઉલાસે આજ તક બાકી ન રેહતી તો અહલે ફિતન, મોઅતઝિલા, બિદઅતી, નબુવ્વતકે દાવેદાર ઈસ્લાહે આલમકે મુદ્દઈ, હદીસકે મુન્કિર, કુરઆનકી નઈ તફસીરેં ઘડનેવાલે દીનકો બદલકર રખ દેતે. હઝરાતે સૂફિયા, ફુકહા વ મુહદ્દિસીન હમેશા રહે હૈં ઔર રહેંગે.

મુસલમાન કભી ખતમ નહીં હોંગે

હઝરત સૌબાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈંને ખુદાસે દુઆ કી કે મેરી સારી ઉમ્મતકો આમ કહતકે સાથ હલાક ન કરે, ઔર ઉન પર કોઈ દુશ્મન ગૈરોંમેંસે ઐસા મુસલ્લત ન કરે જો ઉન સબકો ખતમ કર દે. ખુદાએ તઆલાને ફરમાયા કે જબ મૈં કોઈ ફૈસલા કરતા હૂં તો ઉસકો ટાલા નહીં જા સકતા. મૈં તુમકો યે વાદા દેતા હૂં કે તુમહારી ઉમ્મતકો આમ કાલસે હલાક ન કરૂંગા ઔર ઉન પર ગૈરોંમેંસે કોઈ ઐસા દુશ્મન મુસલ્લત ન કરૂંગા જો ઉનકો એક એક કરકે ખતમ કર દે, અગરચે તમામ ઝમીન પર બસનેવાલે હર તરફસે જમા હો જાએં. (મુસ્લિમ)

હદીસસે ઈન્કાર કિયા જાએગા

હઝરત મિકદામ બિન મઅદીકરબ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે

રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ખબરદાર! યકીનન મુઝે કુરઆન દિયા ગયા હૈ ઔર કુરઆન જૈસે ઔર અહકામ ભી દિયે ગયે હૈં. ફિર ફરમાયા ખબરદાર! ઐસા ઝમાના આએગા કે પેટ ભરા ઈન્સાન અપની આરામગાહ પર બૈઠા હુવા કહેગા કે બસ તુમહેં કુરઆન કાફી હૈ. ઉસમેં જો હલાલ બતાયા ઉસે હલાલ સમઝો ઔર ઉસને જિસે હરામ બતાયા ઉસે હરામ સમઝો (હદીસકી ઝરૂરત નહીં હૈ) ફિર ફરમાયા કે હાલાંકે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા હુકમ કિસી ચીઝકે હરામ હોનેકે લિયે ઐસા હી હૈ જૈસા ખુદાને કિસી ચીઝકે હરામ હોનેકા હુકમ દિયા હૈ. (મિશ્કાત)

યે પેશીનગોઈ અરસએ દરાઝસે સાદિક આ રહી હૈ કે પેટ ભરે યાની દૌલતમંદ જો સરમાયાકે નશામેં ચૂર હૈં ઔર જો ઝરાસા પઢ લિખ ગયે હૈં સિર્ફ કુરઆનકો હિદાયતકે લિયે કાફી સમઝતે હૈં ઔર અહકામે અહાદીસ ચૂંકે નફસ પર ગિરાં (ભારી) ગુઝરતે હૈં ઈસ લિયે અહાદીસસે કતઅન ઈન્કાર કરતે હૈં યા કેહતે હૈં કે હદીસેં ઘડી હુઈ હૈં મૌલવિયોંકી ઈજાદ હૈં વગૈરહ વગૈરહ, હાલાંકે કુરઆને કરીમકે અહકામ હદીસકે બગૈર માલૂમ નહીં હો સકતે ઔર ઉસકી તફસીલાત સુન્નતે નબવિયા (સ.અ.વ.) કે બગૈર સમઝમેં આ હી નહીં સકતીં. કુરઆન શરીફમેં હૈ **મા આતાકુમુર્રસૂલુ ફખુઝૂહુ વમા નહાકુમ્ અન્હુ ફન્તહૂ** (જો હુકમ તુમહેં રસૂલ દે ઉસે કબૂલ કરો ઔર જિસસે રોકે ઉસસે રૂક જાઓ.

"પેટ ભરા" આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઈસ લિયે ફરમાયા કે ગરીબોંકો તો ઈતની ફુરસત હી નહીં મિલતી કે ઈધર ઉધરકી બહસોંમેં પડકર અપના દીન બરબાદ કરેં. હાં માલદાર લોગ શૈતાનકે મકસદકો પૂરા કરતે હૈં. ઝરાસા મુતાલઆ કિયા ઔર મુહક્કિક

બન ગયે. ઈસ દૌરકે અબૂ હનીફા (રહ.) ભી યેહી હૈં ઔર જુનેદે વક્ત ભી યેહી હૈં ઉનકે નઝદીક મુસલમાનોંકી તરક્કી સૂદકે જવાઝમેં ઔર તસવીરોંકે હલાલ હોનેમેં ઔર નીકર (ઘુટનોંસે ઉપર તકકા પાયજામા) કોટ પતલૂન પહેનને ઔર ઉન દૂસરી બદ આમાલિયોંમેં પોશીદા હૈ જિનહેં આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને હરામ ફરમાયા હૈ.

નયે અકીદે ઔર નઈ હદીસેં રાઈજ હોંગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે આખરી ઝમાનેમેં બળે બળે મક્કાર ઔર ઝૂઠે પૈદા હોંગે જો તુમહેં વો બાતેં સુનાએંગે જો ન કભી તુમને સુની હોંગી ઔર ન તુમહારે બાપ-દાદાને, તુમ ઉનસે બચના ઔર ઉનહેં અપનેસે બચાના. વો તુમહેં ગુમરાહ ન કર દેં ઔર ફિતનામેં ન ડાલ દેં. (મુસ્લિમ શરીફ)

સાહિબે મિરકાત ઈસકી તશરીહમેં ફરમાતે હૈં કે યે લોગ ઝૂઠી ઝૂઠી બાતેં કરેંગે ઔર નયે નયે અહકામ જારી કરેંગે, ગલત અકીદે ઈજાદ કરેંગે. ઈસ કિસમકે લોગોંમેંસે બહોતસે ગુઝર ચુકે હૈં જિનમેંસે એક "ગુલામ અહમદ કાદિયાની" થા જિસને હઝરત ઈસા (અલૈ.) કો મુરદા બતાયા. ખતમે નબુવ્વતસે ઈન્કાર કિયા. ખૂદકો નબી બતાયા. ઈસકે અલાવા ઉસકી બહોતસી ખુરાફાત મશહૂર હૈં. મિલ્લતે ઈસ્લામિયાકે લિયે એક બહોત બળા ફિતના યે હૈ કે જો કોઈ બાતિલ જમાઅત અકાઈદે ફાસિદા લેકર ખળી હોતી હૈ તો ઉસકે હમનવા કુરઆન વ હદીસસે ઉન ગલત અકાઈદકા ઈસબાત કરને લગતે હૈં. ચુનાંચે આજકલ કમ્યૂનિઝમ કુરઆન શરીફસે સાબિત કિયા જા રહા હૈ ઔર મૌજૂદા જમહૂરિયતકો

ઈસ્લામકી જમહૂરિયતકે મુતાબિક બતાયા જા રહા હૈ.

એક સાહબને તો ગઝબ હી કર દિયા, જબ ઉનસે કહા ગયા કે ડારવિનકા અકીદએ ઈરતિકા કુરઆનકે ખિલાફ હૈ, ક્યૂંકે કુરઆન તો ઈન્સાનકી ઈબ્તિદા હઝરત આદમ (અલૈ.) સે બતાતા હૈ, તો ઈરશાદ ફરમાયા કે મુમકિન હૈ સબસે પેહલા બંદર જો ઈન્સાન બના હો વો આદમ હી હો. (મઆઝલ્લાહ તઆલા).

કુરઆનકો મઆશ (કમાઈ) કા ઝરીઆ બનાયા જાએગા

હઝરત જાબિર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ કુરઆન શરીફ પળ્હ રહે થે ઔર મજલિસમેં અરબકે શહેરિયોંકે અલાવા દેહાતકે બાશિંદે ઔર ગૈર અરબ ભી થે. ઉસી અસનામેં આં હઝરત (સ.અ.વ.) તશરીફ લે આએ ઔર ફરમાયા કે પળ્હતે રહો, તુમ સબ ઠીક પળ્હ રહે હો. ઔર અન્કરીબ ઐસે લોગ આએંગે જો કુરઆનકો તીરકી તરહ દુરૂસ્ત કરેંગે (યાની હરફકી અદાયગીકા બહોત ઝિયાદા લિહાઝ રખ્ખેંગે) ઔર ઉનકા મકસદ કુરઆન પળ્હનેસે દુનિયા હાસિલ કરના હોગા ઔર ઉસકે ઝરીઆ આખિરત ન સંવારેંગે. (બૈહકી)

દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મેરે બાદ અન્કરીબ ઐસે લોગ આએંગે જો કુરઆનકો ગાને ઔર નૌહાકે તરીકા પર પળ્હેંગે. ઔર કુરઆન ઉનકે ગલેસે આગે ન બળ્હેગા (યાની ઉનકા પળ્હના દરજએ કબૂલિયતકો ન પહોંચ સકેગા) ઉન પળ્હનેવાલોંકે ઔર ઉનકી કિરાત સુનકર ખૂશ હોનેવાલોંકે દિલ ફિતનામેં મુબ્તલા હોંગે. (મિશ્કાત)

આજકલ બિલકુલ યેહી નકશા હૈ કે મસાજિદમેં કુરઆન સુનાકર સવાલ કિયા જાતા હૈ. તીજે ઔર ચાલીસવેંકે મૌકા પર કુરઆન પઢવાકર અપની ઈઝ્ઝત બઢાઈ જાતી હૈ. મય્યિતકી કબર પર ચાલીસ રોઝ તક કુરઆન શરીફ પઢકર ઉસકી ઉજરત લી જાતી હૈ. તરાવીહમેં કુરઆન સુનાકર પેટ પાલા જાતા હૈ. મખારિજ વ સિફાતકી અદાયગીકા તો બહોત ખ્યાલ રખ્ખા જાતા હૈ મગર કુરઆનકો સમઝને ઔર ઉસ પર અમલ કરનેસે કોસોં દૂર હૈં. ગ્યારહ મહીને તક નમાઝેં ગારત કીં, ડાઢી મુંડવાઈ, હરામ કમાયા, ઔર રમઝાન આતે હી મુસલ્લે પર પહોંચકર કુરઆન સુનાને લગે. જામેઅ મસ્જિદ દેહલીમેં દેખ લીજિયે કે ઈધર નમાઝ ખતમ હુઈ ઔર ઉધર તિલાવતકી આવાઝ આને લગી. કારી સાહબ કુરઆને હકીમકી તિલાવત ફરમા રહે હૈં ઔર રૂમાલ ભીખકે લિયે બિછા રખ્ખા હૈ.

મુસલમાનોંકી અકસરિયત હોગી લેકિન બેકાર

હઝરત સૌબાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક મરતબા રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે એક ઐસા ઝમાના આનેવાલા હૈ કે (કુફ્રો બાતિલકી) જમાઅતેં તુમહેં ખતમ કરનેકે લિયે આપસમેં એક દૂસરેકો ઈસ તરહ બુલાકર જમા કર લેંગી જૈસે ખાનેવાલે એક દૂસરેકો બુલાકર પ્યાલાકે આસપાસ જમા હો જાતે હૈં. યે સુનકર એક સાહબને સવાલ કિયા કે ક્યા હમ ઉસ રોઝ કમ હોંગે? આપને ફરમાયા નહીં, બલ્કે તુમ ઉસ રોઝ તાદાદમેં બહોત હોગે લેકિન ઘાસકે ઉન તિન્કોંકી તરહ હોગે 'જિનહેં પાનીકા સેલાબ બહાકર લે જાતા હૈ (ફિર ઈરશાદ ફરમાયા કે) ઔર ખુદા ઝરૂર ઝરૂર તુમહારે દુશ્મનોંકે દિલસે તુમહારા રોબ નિકાલ દેગા. ઔર બિઝ્ઝરૂર યકીનન વો

તુમહારે દિલોંમેં કાહિલી ઔર સુસ્તી ડાલ દેગા. એક સાહબને અર્ઝ કિયા કે સુસ્તીકા ક્યા (સબબ) હોગા? ઉસ પર આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે દુનિયા (યાની માલો દૌલત) સે મુહબ્બત કરને લગોગે ઔર મૌતકો મકરૂહ સમઝને લગોગે. (અબૂ દાઉદ)

બરસોંસે યે પેશીનગોઈ હર્ફ બ હર્ફ સાદિક હો રહી હૈ ઔર મુસલમાન આજ અપની ઈસ હાલતે ઝારકો અપની આંખોંસે દેખ રહે હૈં કે કોઈ કૌમ ઉનહેં ન ઈઝ્ઝત વ વકઅતકી નિગાહસે દેખતી હૈ ન દુનિયામેં ઉનકા રેહના ગવારા કરતી હૈ. એક વો ભી ઝમાના થા કે દૂસરી કૌમેં અપને ઉપર મુસલમાનોંકો હુકમરાં દેખના ચાહતી થીં. એક દૌર યે હૈ કે ગૈર મુસ્લિમ અકવામ મુસલમાનકો અપની હુકૂમતમેં રખના ભી પસંદ નહીં કરતીં. તમામ દુનિયાકે મુસલમાન એક હી વક્તમેં એક દમ ખતમ હો જાએં, યે તો હરગિઝ નહીં હોગા. જૈસાકે પેહલે પેશીનગોઈ ગુઝર ચુકી હૈ. અલબત્તા ઐસે વાકિઆત ગુઝર ચુકે હૈં કે કિસી મુલ્કમેં જહાં મુસલમાન ખૂદ હુકમરાં થે ઈન્કલાબકે બાદ વો વહાંસે જાન બચાકર ભી ન જા સકે. સ્પેન ઉસકી ઝિંદા ઔર મશ્હૂર મિસાલ હૈ.

મુસલમાનોંકો આજ ઝિલ્લત વ ખ્વારીકા મુંહ ક્યૂં દેખનાં પડ રહા હૈ ઔર કરોડોંકી તાદાદમેં હોતે હુએ ભી ક્યૂં ગૈરોંકી તરફ તિક રહે હૈં. (ઉસકા જવાબ ખૂદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદમેં મૌજૂદ હૈ કે દુનિયાકી મુહબ્બત ઔર મૌતકે ખૌફકે બાઈસ યે હાલ હો રહા હૈ. જબ મુસલમાન દુનિયાકો મેહબૂબ ન સમઝતે થે ઔર જન્નતકે મુકાબલેમેં (જો મૌતકે બગૈર નહીં મિલ સકતી) દુનિયાકી ઝિંદગી ઉનકી નઝરોંમેં કુછ ભી હકીકત ન રખતી થી (ઈસ લિયે વો મૌતસે ડરતે ન થે) તો ગો તાદાદમેં કમ થે લેકિન દૂસરી કૌમોં પર

હુકમરાં રહે ઔર અલ્લાહકી રાહમેં જિહાદ કરકે ગૈરોંકે દિલોં તક પર હુકૂમત કરને લગે. આજ ભી જો હમારા હાલ હૈ હમ ઉસે ખૂદ બદલ સકતે હૈં બશર્તેકે પિછલે મુસલમાનોંકી તરહ દુનિયાકો ઝલીલ ઔર મૌતકો જાનસે અઝીઝ સમઝને લગેં વરના ઝિલ્લત ઔર બળ્હતી હી રહેગી.

મુસલમાન માલદાર હોંગે મગર દીનદાર ન હોંગે

હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હૈં હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ મસ્જિદમેં બૈઠે હુએ થે કે અચાનક મુસઅબ બિન ઉમૈર (રદિ.) આ નિકલે, જિનકે બદન પર સિર્ફ એક ચાદર થી ઔર ઉસમેં ચમડેકા પૈવંદ લગા હુવા થા. ઉનકા યે હાલ દેખકર ઔર ઉનકા ઈસ્લામસે પેહલા ઝમાના યાદ કરકે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) રોને લગે (ક્યૂંકે હઝરત મુસઅબ બિન ઉમૈર (રદિ.) ઈસ્લામ લાનેસે પેહલે બળે મુલાઈમ ઔર કીમતી કપડે પેહના કરતે થે.) ફિર ઈરશાદ ફરમાયા કે (મુસલમાનો) ઉસ વક્ત તુમહારા ક્યા હાલ હોગા. જબ સુબહકો એક જોડા પહેનકર નિકલોગે ઔર શામકો દૂસરા જોડા પહેનકર ઘરસે નિકલોગે, ઔર એક પ્યાલા સામને રખ્ખા જાએગા ઔર દૂસરા પ્યાલા ઉઠાયા જાએગા. ઔર તુમ અપને ઘરોં પર (ઝેબો ઝીનતકે લિયે) ઈસ તરહ કપડેકે પરદે ડાલોગે જૈસે કાબાકો કપડોંસે પોશીદા કર દિયા જાતા હૈ. સહાબાને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! જબ તો હમ આજકી નિસ્બત બેહતર હોંગે (ક્યૂંકે) ઈબાદતકે લિયે ફારિગ હો જાએંગે ઔર કમાનેકે લિયે મેહનત ન કરની પડેગી. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે નહીં

તુમ ઉસ દિનકી નિસ્બત આજ હી અચ્છે હો. (તિરમિઝી શરીફ)

(બઝાહિર અગરચે મુફલિસ હો લેકિન દૌલતે ઈમાનસે માલદાર હો, ઔર ઉસ ઝમાનામેં બઝાહિર માલદાર હોગે લેકિન ઈમાનકે એતિબારસે મુફલિસ).

દર હકીકત આજ વોહી ઝમાના હૈ કે અકસર મુસલમાનોંકો ખુદાને દૌલત દી હૈ ઔર ઈસ કદર દી હૈ કે અગર ઉમર ભર ભી ન કમાએં ઔર દીન હીકે કામોંમેં લગે રહેં તો ઉનહેં તંગદસ્તી પેશ નહીં આ સકતી, ઔર બકૌલ હઝરાતે સહાબા (રદિ.) ઈબાદત હીમેં સારા વક્ત ખર્ચ કર સકતે હૈં મગર અફસોસ ઉનહેં મરનેકે બાદકી ઝિંદગીકા ફિકર હી નહીં. અલબત્તા અચ્છે અચ્છે ખાને ઔર ઉમદાસે ઉમદા પહેનનેકા ધ્યાન ઝરૂર હૈ. સ્કૂલ જાનેકા લિબાસ અલાહિદા, બાઝારમેં જાનેકા જોડા અલગ, રાતકા અલગ, તરહ તરહકે ખાને ઔર સાલન પક રહે હૈં ઔર બસ ઈસીમેં મસ્ત હૈં. ઈસ ઐશ વ ઈશરતકી વજહસે ખુદાકે સામને તો ઝુકના દરકિનાર કભી ઝુકનેકા ખ્યાલ તક નહીં આતા. ઈસી લિયે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને હઝરાતે સહાબા (રદિ.) સે ઈરશાદ ફરમાયા કે વો બોહતાતકા ઝમાના તુમહારે લિયે અચ્છા ન હોગા. આજ હી તુમ અચ્છે હો કે તંગદસ્તીકે બાવજૂદ દીન પર જમે હુએ હો.

બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા.

"ખુદાકી કસમ મુઝે તુમહારે માલદાર હોનેકા ડર નહીં, બલ્કે ઉસકા ડર હૈ કે તુમહેં દુનિયા ઝિયાદા દે દી જાએ, જૈસે તુમસે પિછલે લોગોંકો દી ગઈ થી. ઔર તુમ દુનિયામેં ઈસ તરહ ફંસ જાઓ જૈસે વો ફંસ ગયે થે. ફિર તુમહેં દુનિયા બરબાદ કર દે જિસ

તરહ ઉનહેં બરબાદ કર દિયા થા."

કાબિલે ગૌર બાત યે હૈ કે માલદાર તો ઈસ લિયે દીનદાર નહીં કે ઉનકે પાસ માલ હૈ, લેકિન તઅજ્જુબ યે હૈ કે આજકલકે ગરીબ ભી દીનસે ઈતને હી દૂર હૈં જિતને માલદાર, બલ્કે ઉસસે ભી ઝિયાદા. ઔર વજહ યે હૈ કે દીનદારીકા માહોલ નહીં રહા, ન માલદાર ઘરાનોંમેં ન ગરીબોંકે ઝોંપડોંમેં.

ઝૂઠ આમ હો જાએગા

હઝરત ઉમર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મેરે સહાબા (રદિ.) કી ઈઝ્ઝત કરો. તુમમેં (યાની ઉમ્મતે મુહમ્મદિયામેં) સબસે અચ્છે લોગ યેહી હૈં. ફિર ઉનકે બાદ વો અચ્છે હોંગે જો ઉનકે બાદ આએંગે. ઉસકે બાદ ઝૂઠ ફેલ જાએગા, હત્તાકે યકીનન (એક ઐસા વક્ત ભી આએગા કે ઈન્સાન બગૈર કસમ દિલાએ કસમ ખાએગા ઔર બગૈર ગવાહ બનાએ ગવાહી દેંગે. (નસાઈ)

મુસ્લિમ શરીફકી એક રિવાયત હૈ જો હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે ફિર ઉનકે બાદ ઐસે લોગ આ જાએંગે જો મોટા હોનેકો પસંદ કરેંગે.

બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ કે ફિર ઐસે લોગ આ જાએંગે કે ઉનકી ગવાહી ઉનકી કસમસે આગે બઢેગી ઔર ઉનકી કસમ ઉનકી ગવાહીસે આગે બઢેગી.

ઈન રિવાયાતકો જમા કરનેસે માલૂમ હુવા કે તબએ તાબેઈનકે દૌરકે બાદ ઝૂઠ ઈસ કદર હોગા કે બાત બાતમેં બિલા વજહ ઔર ખ્વાહ મ ખ્વાહ ઝૂઠી કસમ ખાયા કરેંગે. બિલા ઝરૂરત બોલનેકા મર્ઝ

ઈસ કદર ફૈલ જાએગા કે બગૈર ગવાહ બનાએ ગવાહ બનકર ખડે હો જાયા કરેંગે કે યે વાકિઆ મુઝે ભી માલૂમ હૈ ઔર જબ યે કિસ્સા પેશ આયા તો મૈં ભી મૌજૂદ થા હાલાંકે ઉસે ઈસ વાકિઆકી ખબર ભી ન હોગી. ઝૂઠી કસમ ઔર ઝૂઠી ગવાહીકા ઈતના રિવાજ હો જાએગા કે ગવાહી કસમસે પેહલે ઝબાનસે નિકલનેકી કોશિશ કરેગી, ઔર કસમ ગવાહીસે પેહલે ઝબાન પર આના ચાહેગી.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે થે કે આઈન્દા ઝમાના યકીનન ઐસા હોગા કે શૈતાન ઈન્સાની સૂરતમેં આકર લોગોંકો ઝૂઠી બાતેં સુનાએગા. ઉસકી બાતેં સુનકર લોગ મુતફર્રિક હો જાએંગે. જબ ઉનમેંસે કોઈ શખ્સ ઉસકી બાતોંકી દૂસરોંસે રિવાયત કરેગા તો કહેગા કે મૈંને યે બાત એક ઐસે શખ્સસે સુની હૈ જિસે ચેહરાસે પેહચાનતા હૂં મગર નામ નહીં જાનતા. (મિશ્કાત)

ઉપરવાલી હદીસમેં યેહી ઈરશાદ હૈ કે મોટા હોનેકો ઝિયાદા પસંદ કરેંગે. યાની આખિરતકી ફિકર ઉનકે દિલસે જાતી રહેગી ઔર ખુદાકે સામને જવાબદહીકા ખૌફ ન હોગા. ઔર ઉસ બેફિકરીકે બાઈસ બેતહાશા મુરગ્ગન માલ ખા ખાકર મોટે હો જાએંગે. ખાના પીના ઔર માલ જમા કરકે ફૂલના હી ઉનકી ઝિંદગીકા મકસદ બન કર રેહ જાએગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

મરદોંકી કમી, શરાબખોરી ઔર ઝિનાકી કસરત હોગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિયામતકી નિશાનિયોંમેંસે યે ભી હૈ કે ઈલ્મ ઉઠ જાએગા. જહાલત બહોત બઢ જાએગી. ઝિનાકી

કસરત હોગી, શરાબ બહોત પી જાએગી, મર્દ કમ હો જાએંગે. ઔરતેં ઈસ કદર ઝિયાદા હો જાએંગી કે પચાસ ઔરતોંકી ખબરગીરીકે લિયે એક હી મર્દ હોગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસ હદીસમેં જો કુછ ઈરશાદ ફરમાયા હૈ ઈસ વક્ત હૂબહૂ હો રહા હૈ. અલબત્તા ઔરતોંકી અભી ઈતની ઝિયાદતી નહીં હુઈ જિતની ઈસ હદીસમેં મઝકૂર હૈ. મગર યુરોપકી જંગેં અન્કરીબ હી ઈસ પેશીનગોઈકો સચ્ચા કર દિખાનેવાલી હૈં.

ઈલ્મ ઉઠ જાએગા

હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈલ્મ સીખો ઔર લોગોંકો સિખાઓ. (ઈસ્લામકે) ફરાઈઝ ખૂદ ભી સીખો ઔર લોગોંકો ભી સિખાઓ. કુરઆન ખૂદ પઢો ઔર લોગોંકો ભી પઢાઓ. ક્યૂંકે મૈં તુમહારે પાસસે જાનેવાલા હૂં. ઔર ઈલ્મ (ભી) ઉઠ જાએગા ઔર ફિતને ઝાહિર હોંગે. હત્તાકે જબ કિસી મઆમલામેં દો શખ્સ ઝગડેંગે તો કોઈ ફેસલા કરનેવાલા તક ન મિલેગા. (મિશ્કાત)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે બંદોંમેંસે ખુદા ઈલ્મકો અચાનક ન ઉઠાએગા બલ્કે ઉલમાકો મૌત દેકર ઈલ્મકો રફતા રફતા ખતમ કરેગા, હત્તાકે જબ ખુદા કિસી આલિમકો ન છોડેગા તો લોગ જાહિલોંકો અમીર ઔર (સદર) બનાંએંગે ઔર ઉનસે (મસાઈલ ઔર મઆમલાતકે બારેમેં) સવાલ કિયે જાએંગે તો વો બગૈર ઈલ્મકે ફતવા દેંગે ઔર ખૂદ ભી ગુમરાહ હોંગે ઔર દૂસરોંકો ભી ગુમરાહ કરેંગે. (મિશ્કાત)

ઉમ્રમેં બે બરકતી હો જાએગી

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તકકે વક્ત જલ્દી જલ્દી ન ગુઝરને લગે. (ફિર ઉસકી તશરીહ ફરમાઈ કે) એક સાલ એક માહકે બરાબર હોગા ઔર એક માહ એક હફ્તાકે બરાબર હોગા. ઔર એક હફ્તા એક દિનકે બરાબર હોગા. ઔર એક દિન એક ઘડીકે બરાબર હોગા. ઔર એક ઘડી ઐસે ગુઝર જાએગી જિસ તરહ આગકા શોઅલા યકાયક ભડકકર ખતમ હો જાતા હૈ. (તિરમિઝી)

વક્ત જલ્દી જલ્દી ગુઝરનેકા મતલબ ક્યા હૈ? ઉસકે બારેમેં હદીસકી શરહ કરનેવાલોંકે મુખ્તલિફ અકવાલ હૈં. અકરબ ઔર રાજેહ યે હૈ કે ઉમ્રેં બે બરકત હો જાએંગી ઔર ઈન્સાન અપની ઉમ્રસે દીન ઔર દુનિયાકે વો સબ ફાઈદે હાસિલ ન કર સકેગા જો ઈસ કદર લંબે વક્તમેં હાસિલ હો સકતે થે. (હાશિયએ મિશ્કાત)

ફકીર અર્ઝ કરતા હૈ કે આઈન્દા ઉમ્રોંમેં ક્યા કુછ બે બરકતી હોનેવાલી હૈ? ઉસે તો ખુદાહી જાને, ઈસ વક્તકા હાલ તો યે હૈ કે જબ મહીના યા હફ્તા ખતમ હો જાતા હૈ તો ફૌરન ખ્યાલ આતા હૈ કે અભી તો શુરૂ હુવા થા યકાયક ખતમ હો ગયા. ઈસ હકીકતસે આજકલકે ઈન્સાન ઈન્કાર નહીં કર સકતે.

કંજૂસી આમ હોગી ઔર કત્લકી કસરત હોગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે (આઈન્દા ચલકર) ઝમાના જલ્દી જલ્દી

ગુઝરને લગેગા ઔર ઈલ્મ ઉઠ જાએગા. ફિતને ઝાહિર હોંગે ઔર દિલોંમેં કંજૂસી ડાલ દી જાએગી ઔર કત્લકી કસરત હોગી.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

શરાબકો નામ બદલકર હલાલ કરેંગે

હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે સબસે પેહલે ઈસ તરહ ઈસ્લામકો બિગાડનેકી કોશિશ કી જાએગી કે શરાબ પીએંગે! સહાબા (રદિ.) ને સવાલ કિયાં કે મુસલમાન શરાબ પીએંગે? હાલાંકે ખુદાને ઉસે સખ્તીસે હરામ ફરમાયા હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ઉસકા નામ બદલકર હલાલ કરેંગે. (દારમી)

યાની ઈસ્લામકે મુદ્દઈ ઈસ ઝમાનેમેં ઈસ કદર દીદા દિલેર (બેબાક) હોંગે કે ખુદાકો ભી ધોકા દેનેકી કોશિશ કરેંગે. શરાબ જૈસી ચીઝકો ભી જિસે કુરઆનને નાપાક ઔર શૈતાનકા કામ ઔર આપસકે બુગ્ઝ વ અદાવતકા ઝરીઆ ઔર ઝિક્રુલ્લાહ ઔર નમાઝસે રોકનેકા શૈતાની આલા બતાકર સખ્તીસે બચનેકા હુકમ ફરમાયા હૈ.) ન સિર્ફ પીએંગે બલ્કે ઉસકા નામ બદલકર હલાલ સમઝ લેંગે. આલિમોં ઔર મુફ્તિયોંકો ઉસકા નામ કુછ ઔર બતા દેંગે જિસસે હુરમતકા ફતવા ન દિયા જા સકે. એક શરાબ હી ક્યા આજકલ તો બહોતસી હરામ ચીઝોંકો તાવીલ કરકે હલાલ સમઝ લિયા ગયા હૈ ઔર તાવીલેં ઈસ કદર બેહૂદા હૈં કે તારે અન્કબૂત (મકડીકા જાલા) સે ઝિયાદા ઉનકી હકીકત નહીં હૈ. મિસાલકે તૌર પર કુરઆન પઢાને હીકી ઉજરતકો લે લીજિયે કે ઉસે નાજાઈઝ સમઝતે હૈં ઔર ફિર ઈસ તાવીલસે હલાલ ભી કહા જાતા હૈ કે સાહબ હમ તો

વક્તકી ઉજરત લેતે હૈં, તો ગોયા જિન અકાબિરે સલફને નાજાઈઝ હોનેકા ફતવા દિયા થા ઉનકે ઝમાનામેં બગૈર વક્ત ખર્ચ કિયે હી કુરઆનકી તાલીમ દેનેકા કોઈ તરીકા મૌજૂદ હોગા.

ઈસી તરહ રિશ્વતકો હદિયા સમઝકર હલાલ સમઝ લિયા જાતા હૈ. હાલાંકે અગર ખોદ કુરેદકર પતા લગાયા જાએ તો વો રિશ્વત હી નિકલેગી. ફુકહાને લિખ્ખા હૈ કે જો શખ્સ કિસી હાકિમકો ઉસકે ઓહદા પર ફાઈઝ હોનેસે પેહલે રિશ્તાદારી યા દોસ્તાનામેં કુછ લિયા દિયા કરતા થા તો ઉસકા લેના તો હદિયા હૈ. ઔર ઓહદા પર જાનેકે બાદ જો લોગ દેને લગતે હૈં વો સબ રિશ્વત હૈ.

મુસ્લિમકી એક હદીસમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને એક સાહબકો ઝકાત વસૂલ કરનેકે લિયે ભેજા જિનહેં ઈબ્નુલ તબિયા કેહતે થે. જબ વો ઝકાત વસૂલ કરકે લાએ તો અર્ઝ કિયા યે તુમહારા હૈ (યાની બૈતુલ માલકા હિસ્સા હૈ) ઔર યે મુઝે હદિયા દિયા ગયા હૈ. યે સુનકર રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ખુત્બા દિયા ઔર હમ્દો સલાતકે બાદ ફરમાયા,

અમ્મા બાદ : મૈં તુમમેંસે બાઝ લોગોંકો ઉન કામોંકે લિયે મુકર્રર કરતા હૂં જિનકા ખુદાને મુઝે મુંતવલ્લી બનાયા હૈ, તો ઉનમેંસે એક આકર કેહતા હૈ કે યે તુમહારા હૈ ઔર યે મુઝે હદિયા દિયા ગયા હૈ (અગર ઐસી હી પોઝીશન રખના થા) તો અપને બાપ યા માં કે ઘરમેં ક્યૂં ન બૈઠ ગયા. ફિર દેખતા કે ઉસે હદિયા દિયા જાતા હૈ યા નહીં."

"ક્યૂં ન બૈઠા અપને બાપ યા માં કે ઘરમેં." ઈસસે માલૂમ હો રહા હૈ કે જો ચીઝ ઓહદાકી વજહસે મિલે વો રિશ્વત હી હૈં.

હરામ ચીઝકા નામ બદલકર ઔર ઉસકી દૂસરી સૂરત બનાકર

હલાલ સમઝ લેના ઈસ ઉમ્મતસે પેહલે લોગોંમેં ભી રાઈજ થા. ચુનાંચે સહીહૈનકી એક રિવાયતમેં યે ભી હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે યહૂદિયોં પર ખુદાકી લાનત હો કે ખુદાને જબ ચરબીકા ઈસ્તેમાલ ઉન પર હરામ કર દિયા તો ઉસે અચ્છી સૂરતમેં (યાની તેલ બનાકર) બેચા ઔર ઉસકી કીમત ખા ગયે.

હલાલ વ હરામકા ખ્યાલ ન કિયા જાએગા

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે લોગોં પર એક ઐસા ઝમાના આએગા કે ઈન્સાન યે પરવા ન કરેગા કે ઉસને હલાલ હાસિલ કિયા યા હરામ લિયા. (બુખારી શરીફ)

" બાઝ લોગ કેહ દેતે હૈં આજકલ હલાલ તો મિલતા હી નહીં, લેકિન યે સમઝના કે હલાલ આજકલ મિલતા હી નહીં નફસકા ધોકા હૈ. ચૂંકે હલાલકા ધ્યાન રખનેકી વજહસે ઈન્સાન કુયૂદ વ હુદૂદમેં બંધ જાતા હૈ ઔર બકૌલે હઝરત સુફયાન સૌરી (રહ.)

અલ હલાલુ લા યહ્તમિલુસ્સર્ફ. હલાલમેં ફુઝૂલ ખર્ચીકી ગુંજાઈશ નહીં હોતી. ઔર ઐશ વ મસ્તીકી ઝિંદગી ગુઝારનેકા મૌકા નહીં મિલતા. ઈસ લિયે નફસ યે તાવીલ સમઝાતા હૈ કે આજકલ હલાલ તો મિલતા હી નહીં, લિહાઝા હરામ હલાલકા ખ્યાલ ફુઝૂલ હૈ. લેકિન જિન બંદોંકે દિલમેં ખુદાકા ખૌફ હૈ ઔર જિનહોંને સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) કા ફરમાન,

લા યદ્ખુલુલ્જન્નત લહ્મુન નબત મિનસ્સુહ્તિ વ કુલ્લુ લહ્મિન્ નબત મિનસ્સુહ્તિ કાનતિન્નારુ ઔલા બિહી. (મિશ્કાત)

જન્નતમેં વો ગોશ્ત દાખિલ ન હોગા જો હરામસે બઢા હો.

જો ગોશ્ત હરામસે બઢ્હા હો દોઝખ ઉસકી ઝિયાદા મુસ્તહિક હોગી.

સુના હૈ વો હલાલ હીકા ધ્યાન રખતે હૈં ઔર ખુદાં ઉનહેં હલાલ હી દેતા હૈ. અગરચે હલાલ ઉનકો ઝિયાદા નહીં મિલતા. ઔર હલાલ તલબ કરનેવાલોંકી બસા ઔકાત દુન્યવી ઝરૂરતેં ભી રૂકી રેહતી હૈં. લેકિન આખિરતકે બેપનાહ અઝાબંસે બચનેકે લિયે દુનિયાકી જલ્દહી ખતમ હોનેવાલી તકલીફોંકા બરદાશ્ત કરના હર અકલમંદકે લિયે ઝરૂરી ઔર લાઝમી હૈ.

યહાં યે બાત ભી કાબિલે ગૌર હૈ કે હલાલ મિલનેકી દિક્કત ભી તો ખૂદ હમારી હી પૈદા કી હુઈ હૈ. અગર તકવા ઔર પરહેઝગારીકી તરફ લોગોંકા રૂખ હો જાએ ઔર સબ હલાલ કમાનેકી ફિકર કરેં તો જો મુશ્કિલાત આજ પૈદા હો રહી હૈં વો હલાલ કમાઈમેં હરગિઝ પેશ ન આએં, મગર હાલ યે હૈ કે જો દીનદાર ઔર પરહેઝગાર સમઝે જાતે હૈં, બરસહા બરસકે નમાઝી હૈં વો ભી કમાનેકે સિલસિલેમેં મુફતી સાહબકી ખિદમતમેં યે માલૂમ કરનેકે લિયે નહીં પહોંચતે કે મૈં યે તિજારત કરના ચાહતા હૂં યા ફલાં મોહકમામેં મુઝે મુલાઝિમત મિલ રહી હૈ યે જાઈઝ હૈ યા નાજાઈઝ? ઔર તિજારતમેં ફલાં મઆમલા જાઈઝ હૈ યા ના જાઈઝ? હાં સિજદએ સહ્વ ઔર વુઝૂ-ગુસલકે મસાઈલ ખૂબ પૂછતે હૈં ઔર ઉનકે બારેમેં ખૂબ બહસ ભી કી જાતી હૈ. હાલાંકે શરીઅતમેં હર મોહકમા ઔર હર મઆમલાકે અહકામ મૌજૂદ હૈં. હઝરત મૂસા અલા નબિય્યના (અલૈ.) કી શરીઅતકે સાથ યહૂદકા યેહી મઆમલા થા કે બાઝ પર અમલ કરતે ઔર બાઝકો પસેપુશ્ત ડાલ રખ્ખા થા. ઈસ હકીકતકો ખુદાવંદે કુદ્દૂસને યૂં ઈરશાદ ફરમાયા હૈ.

અફતુઅ્મિનૂ-ન બિબઅ્દિલ્ કિતાબિ વ તક્ફુરૂ-ન

બિબઅૂદિન. (સૂ. બકરહ)

ક્યા ખુદાકી કિતાબકે એક હિસ્સા પર તુમહારા ઈમાન હૈ ઔર તુમ ઈસી કિતાબકે કુછ હિસ્સોંકા ઈન્કાર કરતે હો?

હઝરત ઉમર (રદિ.) ફરમાતે થે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જિસને દસ દિરહમકા કપડા ખરીદા ઔર ઉસમેં એક દિરહમ હરામકા થા (યાની દસવાં હિસ્સા ભી અગર હરામકા હો) તો જબ તક વો કપડા ઉસકે જિસ્મ પર રહેગા ખુદા ઉસકી નમાઝ કબૂલ ન ફરમાવેગા.

દૂસરી હદીસમેં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને એક ઐસે શખ્સકા ઝિકર ફરમાયા જો લમ્બે સફરમેં હો (યે ઈસ લિયે ફરમાયા કે મુસાફિરકી દુઆ કબૂલ હોતી હૈ ઔર ઉસકી શિકસ્તાહાલીકા યે આલમ હો કે) બાલ બિખરે હુએ હોં, ગુબાર આલૂદ હોં (ઔર) આસમાનકી તરફ હાથ ઉઠાએ હુએ યા રબ્બિ યા રબ્બિ કેહકર દુઆ કરતા હો ઔર ઉસકા ખાના ભી હરામ હો, લિબાસ ભી હરામ હો, ઔર હરામ ઉસકી ગિઝા રહી હો તો ઈસ વજહસે કિસ તરહ ઉસકી દુઆ કબૂલ હોગી. (મુસ્લિમ)

ઈન વઈદોંકે બાવજૂદ ભી મુસલમાનોંકા યે હાલ હૈ કે હરામ લેનેમેં ઝરા ભી નહીં ઝિઝકતે, હાલાંકે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને મુશ્તબહ ચીઝ તકસે બચનેકા હુકમ ફરમાયા થા કે.

દઅ્ મા યુરીબુક ઈલા માલા યુરીબુક. (મિશ્કાત)

શકમેં ડાલનેવાલી ચીઝકો છોડકર ઉસકી તરફ બઢ જો તુઝે શકમેં ન ડાલે.

અહમદ ઔર દારમીકી રિવાયતોંમેં ઈસકી મઝીદ તૌઝીહ ઈસ તરહ આઈ હૈ.

ભલાઈ વો હૈ જિસસે નફસ મુત્મઈન હો જાએ ઔર દિલમેં ખટકા ન રહે. ઔર ગુનાહ વો હૈ જો દિલમેં ખટકે ઔર ઉસકે કરનેસે સીનેમેં ઘુટન મેહસૂસ હો (યાની ઉસકે હલાલ હોનેકી દિલ ગવાહી ન દે) અગરચે મુફતી તુઝે (ઉસકે હલાલ હોનેકા) ફતવા દેં.

તિરમિઝી ઔર ઈબ્ને માજાકી એક રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયાં કે બંદા ઉસ વક્ત તક મુત્તકી ન હોગા જબ તક હલાલકો ભી ઉસ ખૌફસે ન છોડ દે કે કહીં હરામ ન હો. (મિશ્કાત)

સૂદ આમ હોગા

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે લોગોં પર ઝરૂર ઝરૂર એક ઐસા દૌર આએગા કે કોઈ શખ્સ ઐસા બાકી ન રહે જો સૂદ ખાનેવાલા ન હો. ઔર અગર સૂદ ભી ન ખાએગા તોં ઉસે સૂદકા ધુવાં ઔર બાઝ રિવાયાતમેં ગુબાર) પહોંચ જાએગા.

(અહમદ, અબૂ દાઉદ)

યે પેશીનગોઈ ભી ઈસ વક્ત સાદિક આ રહી હૈ. બેન્કોંસે તઅલ્લુક રખનેવાલોં ઔર બેન્કકે ઝરીઆ કારોબાર ચલાનેવાલોંકો ઔર ફિર ઉનસે શિરકત યા મુલાઝિમતકે ઝરીઆ રૂપિયા હાસિલ કરનેવાલોંકો શુમાર કર લો ફિર દેખો કે-સૂદસે યા ઉસકે અસરસે કૌન બચ રહા હૈ?

ચર્બ ઝબાનીસે રૂપિયા કમાયા જાએગા

હઝરત સઅદ બિન અબી વક્કાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કિયામત ઉસ વક્ત તક

કાઈમ ન હોગી જબતક ઐસે લોગ મૌજૂદ ન હો જાએં જો અપની ઝબાનોંકે ઝરીએ પેટ ભરેંગે, જૈસે ગાય, બેલ અપની ઝબાનોંસે પેટ ભરતે હૈં. (મિશ્કાત, અહમદ)

"ઝબાનોંકે ઝરીએ પેટ ભરેંગે" યાની લંબી લંબી તકરીરેં કરકે ઔર ઘંટોં મુસલસલ લેક્ચર દેકર અવામકો અપની જાનિબ માઈલ કરેંગે ઔર ઉનકા કમાઈકા ઝરીઆ ઝબાની જમા ખર્ચ ઔર લીડરી હોગા. ઔર ઈસ તરીકેસે જો રૂપિયા મિલેગા બિલા લિહાઝ હરામ ઔર હલાલ ખૂબ હઝમ કરતે જાએંગે, જિસ તરહ ગાય-બેલ ખુશ્ક વ તરકા લિહાઝ કિયે બગૈર અપને સામનેકા તમામ ચારા ચટ કર જાતે હૈં. (મિશ્કાત)

ઝિયાદા બોલના ઔર મુસલસલ બોલના રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) કો પસંદ ન થા, ઈસ લિયે બહોતસે ઈરશાદાતમેં કમ બોલનેકી નસીહત ફરમાઈ હૈ. ઔર ઈસ આદતસે મના ફરમાયા હૈ કે બોલતે હી ચલે જાઓ ઔર દરમિયાનમેં તવક્કુફ ભી ન કરો. ખૂદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી આદત થી કે જબ કોઈ બાત ફરમાતે તો તીન બાર ફરમાતે થે તાકે સમઝનેવાલે સમઝ લેં, યે નહીં કે એક બાત કહી ફિર દૂસરી ફિર તીસરી ઔર મુસલસલ બોલતે રહે.

હઝરત જાબિર (રદિ.) ફરમાતે થે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે કલિમાત અલાહિદા અલાહિદા હોતે થે. ઔર હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી થીં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) તુમહારી તરહ બાતમેં બાત ન પિરોતે જાતે થે, બલ્કે ઈસ તરહ કલામ ફરમાતે થે કે તમામ કલિમાત અલગ અલગ હોતે થે (ઔર) જિસે પાસ બૈઠનેવાલે યાદ કર લેતે થે. (મિશ્કાત શરીફ)

મગર આજ સબસે અચ્છા મુકર્રિર ઉસીકો સમઝા જાતા હૈ જો

કઈ ઘંટે મુસલસલ બોલતા જાએ ઔર ઐસી તકરીર કરે જો બહોતસે હાઝિરીનકી સમઝસે ભી બાલાતર હો. અબૂ દાઉદકી રિવાયતમેં હૈ કે એક શખ્સને હઝરત અમ્ર બિન આસ (રદિ.) કે સામને લંબી તકરીર કર ડાલી તો હઝરત અમ્ર (રદિ.) ને ફરમાયા, અગર યે ઝિયાદા ન બોલતા તો ઉસકે લિયે બેહતર થા. ક્યૂંકે મૈંને રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે મુઝે કમ બોલનેકા હુકમ દિયા ગયા હૈ. ક્યૂંકે કમ બોલના હી બેહતર હૈ. અબૂ દાઉદ ઔર તિરમિઝીકી એક રિવાયતમેં હૈ જો હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ખુદા યકીનન ઝબાન દરાઝ આદમીસે બહોત નારાઝ રેહતા હૈ જો (બોલનેમેં) અપની ઝબાનકો ઈસ તરહ ચલાતા હૈ જૈસે ગાય (ખાનેમેં) અપની ઝબાન (દાંતોં ઔર ઝબાનકે આસપાસ) ચલાતી હૈ.

ચૂંકે ઈસ ઝમાનેકે લીડર ઔર વાઈઝોં ઔર મુકર્રિરોંકી ગર્ઝ શાહરાહે અમલ પર ડાલના નહીં હોતી બલ્કે સિર્ફ યે મકસદ હોતા હૈ કે લોગ હમારી તકરીરસે ખૂશ હોં ઔર હમારે મોઅતકિદ બન જાએં, ઈસ લિયે વઅઝ વ તકરીરકા અસર ભી નહીં હોતા. ઐસે લોગોંકે હકમેં સરવરે કાઈનાત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ.

જિસને બાત ફેરનેકા તરીકા ઈસ લિયે સીખા કે લોગોંકે દિલોંકો અપને ફંદેમેં ફંસાએ, કિયામતકે દિન ખુદા ન ઉસકા નફલ કબૂલ કરેગા ન ફર્ઝ. (મિશ્કાત)

ગુમરાહકુન લીડર ઔર ઝૂઠે નબી પૈદા હોંગે

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં નહીં જાનતા યે મેરે સાથી (હઝરાતે સહાબા) વાકેઅતન ભૂલ ગયે યા (ઉનકો યાદ તો હૈ

મગર) બઝાહિર ભૂલે હુએસે રેહતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને દુનિયા ખતમ હોનેસે પેહલે પેહલે પૈદા હોનેવાલે ફિતનેકે હર ઉસ લીડરકા નામ મઅ ઉસકે બાપ ઔર કબીલાકે નામકે બતા દિયા થા જિસકે માનનેવાલે ૩૦૦ યા ઉસસે ઝાઈદ હોં. (અબૂ દાઉદ)

હઝરત સૌબાનકી રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મુઝે અપની ઉમ્મતકે મુતઅલ્લિક ગુમરાહ કરનેવાલે લીડરોંકા ખૌફ હૈ. (તિરમિઝી)

બુખારી ઔર મુસ્લિમકી રિવાયતમેં હૈ કે કિયામત ન હોગી જબ તક ૩૦ કે કરીબ ઐસે ફરેબી (ઔર ઝૂઠે ન આ જાએં જિનમેં હર એકકા દાવા હોગા કે મૈં નબી હૂં.

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ફરમાતે થે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે લોગ ભલાઈકી બાતેં પૂછા કરતે થે (કે આઈન્દા ક્યા ક્યા બેહતરીકા ઝમાના આનેવાલા હૈ) ઔર મૈં આપસે બુરાઈકે મુતઅલ્લિક પૂછા કરતા થા (કે આઈન્દા ક્યા ક્યા મસાઈબ, બલાએં ઔર હવાદિસ વ આંફાતકા ઝુહૂર હોનેવાલા હૈ) તાકે આનેવાલી બલાએં મુઝે ન ઘેર પાવેં. ઈસી આદતકે મુતાબિક મૈંને એક મરતબા અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ! હમ જાહિલિયત ઔર ખરાબીમેં પડે હુએ થે ખુદાને (ઉસે દૂર ફરમાકર) હમકો યે બેહતરી (યાની ઈસ્લામકી દૌલત) ઈનાયત ફરમાઈ, તો ક્યા ઈસ બેહતરીકે બાદ બુરાઈકા ઝુહૂર હોગા? આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હાં! મૈંને અર્ઝ કિયા. ફિર ઉસ શરકે બાદ ભી ખૈર હોગી? આપને ફરમાયા હાં લેકિન ઉસ ખૈરમેં કુછ કદૂરત હોગી (યાની વો ખૈર સાફ ન હોગી બલ્કે ઉસમેં પાનીકી તરહ મિલાવટ હોગી. મૈંને અર્ઝ કિયા કે કદૂરતકા ક્યા મતલબ હૈ? આપને ફરમાયા, ઐસે લોગ હોંગે જો

મેરે તરીકેકે અલાવા દૂસરે તરીકે પર ચલેંગે. મેરે તર્ઝે ઝિંદગીકે અલાવા ઝિંદગીકે દૂસરે તરીકોંકી રાહ બતાએંગે. ઉનકે કામ તુમ અચ્છે ભી દેખોગે ઔર બુરે ભી. મૈંને અર્ઝ કિયા, તો ક્યા ઉસ ખૈરકે બાદ ભી શર હોગા? ઈરશાદ ફરમાયા હાં દોઝખકે દરવાઝા પર ખળે હોકર (અપની તરફ) બુલાનેવાલે હોંગે (યાની દોઝખમેં લે જાનેવાલે કામોંકી દાવત દેંગે) જો શખ્સ ઉન દરવાઝોંકી તરફ ચલનેકે લિયે ઉનકી દાવત કબૂલ કર લેગા ઉસે દોઝખમેં ફેંક દેંગે. મૈંને અર્ઝ કિયા હમેં ઉનકા (મઝીદ કુછ) તઆરૂફ કરા દીજિયે. ઈરશાદ ફરમાયા, વો હમ હી મેંસે હોંગે ઔર હમારી ઝબાનોંવાલી (મવાઈઝ વ હિકમકી) બાતેં કરેંગે, મૈંને અર્ઝ કિયા કે અગર મેરી ઝિંદગીમેં વો વક્ત આ જાએ તો ઈરશાદ ફરમાઈયે, મૈં ઉસ વક્ત ક્યા કરૂં? આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા, મુસલમાનોંકી જમાઅત ઔર ઉનકે અમીરસે ચિમટે રેહના. મૈંને અર્ઝ કિયા અગર મુસલમાનોંકી જમાઅત (ઈસ્લામી તરીકા પર મુનઝ્ઝમ) ન હો ઔર ન ઉનકા કોઈ ઈમામ હો તો ક્યા કરૂં? ઈરશાદ ફરમાયા તો ઉન સબ ફિરકોંસે અલગ રેહના. અગરચે તુઝે (આબાદીમેં જગહ ન મિલનેકે સબબ) કિસી દરખ્તકી જડ દાંતોંસે કાટની પડે ઔર ઉસી હાલમેં તુઝે મૌત આ જાએ (મતલબ યે હૈ કે ખ્વાહ કૈસી હી તંગી ઔર સખ્તી બરદાશ્ત કરની પડ જાએ ઉન ફિરકોં ઔર પાર્ટીયોંસે અલગ રેહના હી તેરી નજાતકા સામાન હોગા.) (બુખારી, મુસ્લિમ)

મુસ્લિમ શરીફકી એક દૂસરી રિવાયત હૈ કે હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કે સવાલ પર આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મેરે બાદ ઐસે રેહબર હોંગે જો મેરી હિદાયતકો કબૂલ ન કરેંગે ઔર મેરે તરીકેકો ઈખ્તિયાર ન કરેંગે. ઔર અન્કરીબ ઉનમેંસે ઐસે લોગ

ખળે હોંગે જિનકે દિલ ઈન્સાની બદનમેં હોતે હુએ ભી શૈતાનવાલે દિલ હોંગે.

મુદ્દઈયાને નબુવ્વત, બાતિલકે દાઈ ઔર ગુમરાહીકે રેહબર સદિયોંસે હોતે ચલે આએ હૈં. ઔર ઈસ ઝમાનેમેં તો ઐસે લોગોંકી બહોત હી કસરત હૈ જો મુલહિદાના ઔર ગૈર ઈસ્લામી નઝરિયોંકી દાવત દેતે હૈં. ઉનકા બસીરત અફરોઝ બયાન ઔર રૂહ પરવર તકરીરેં કુરઆન હકીમકી આયાત ઔર સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદાતસે પુર હોતી હૈં મગર ઉન આયાત વ અહાદીસસે કુફ્રો ઈલ્હાદકે નઝરિયોંકી તાઈદ કી જાતી હૈ. ઔર ગઝબકી બાત યે હૈ કે જિન લોગોંને ઈસ્લામી નઝરિયાતકો સમઝા તક નહીં વો ચંદ આયાત વ અહાદીસ યાદ કરકે દૂસરી પાર્ટીયોંકે નઝરિયાતકો ખાલિસ ઈસ્લામી બનાનેકી કોશિશ કરતે હૈં. એક તરફ ગુમરાહકુન લીડરોંને ઉમ્મતકો બરબાદ કર રખ્ખા હૈ. દૂસરી તરફ જાહિલ ઔર દુનિયાદાર પીરોંને ઈમાન ઔર આમાલે સાલિહાસે ખો દિયા હૈ. પીરકો નઝરાના દેના, કબરોંકી ઝિયારત કરના, ઉર્સોંકે જલવે દેખના ઔર ઔલિયાએ સલફકે ઈરશાદાત ઔર કિસ્સોંકો યાદ કર લેના ઔર બયાન કર દેના હી નજાતકા સામાન સમઝા જાતા હૈ, હાલાંકે ઈસ્લામકી મોટી મોટી બાતોં (રોઝા, નમાઝ વગૈરહ તકસે) પીર ભી ભાગતે હૈં ઔર મુરીદ ભી આમાલે સાલિહાકે એતિબારસે સિફર (ઝીરો) હી નઝર આતે હૈં. ફિર આયાત ઔર અહાદીસકી વો દિલચસ્પ ઔર મન સમઝી તફસીરેં ઘડ રખ્ખી હૈં જિનમેંસે બાઝ તો સરાસર કુફ્ર હૈં. જહાં મસ્નવી મૌલાના રૂમકે કુછ અશઆર યાદ હુએ હઝરત જુનેદ (રહ.) વ શિબ્લી (રહ.) કે કુછ ઈરશાદાતકા પતા ચલા ઔર

ખ્વાજા અજમેરી (રહ.) ઔર દીગર ઔલિયાએ ઉમ્મતકી કુછ કરામતેં માલૂમ હુઈ બસ કામિલ મુકમ્મલ બન ગયે.

કતલકી અંધેર ગરદી હોગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ખુદાકી કસમ ખાકર ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉસ વકત તક દુનિયા ખતમ ન હોગી જબ તક લોગોં પર ઐસા દિન ન આ જાએ કે કાતિલકો યે ઈલ્મ ભી ન હોગા કે મૈંને ક્યૂં કતલ કિયા, ઔર મકતૂલ યે ન જાનેગા કે મૈં ક્યૂં કતલ હુવા. કિસીને અર્ઝ કિયા ઐસા ક્યૂં હોગા? ઈરશાદ ફરમાયા, ફિતનોંકી વજહસે કતલ (બહોત હી ઝિયાદા હોગા) ફિર ઈરશાદ ફરમાયા (ઉન ફિતનોંમેં) કતલ કરનેવાલા ઔર કતલ હોનેવાલા દોનોં જહન્નમમેં દાખિલ હોંગે. (મુસ્લિમ)

કાતિલકા દોઝખી હોના તો ઝાહિર હૈ કે ઉસને નાહક દૂસરેકા ખૂન કિયા, ઔર મકતૂલકે દોઝખી હોનેકી વજહ દૂસરી હદીસમેં યે આઈ હૈ કે ચૂંકે વો ભી દૂસરેકો કતલ કરનેકી ફિક્રમેં લગા હુવા થા ઈસ લિયે વો ભી દોઝખી હોગા. (બુખારી)

આજ કલ જિસ કદર કતલ વાકેઅ હો રહે હૈં. ઉમૂમન ઉનકી વજહ ફિતનોંકે સિવા કુછ નહીં હોતી. કૌમી અસ્બિયત ઔર ફિરકા પરસ્તીકે બાઈસ હઝારોં જાનેં ખતમ હો જાતી હૈં. ઔર કાતિલકો મકતૂલકી ખબર નહીં હોતી, ન મકતૂલકો કાતિલકા પતા ચલતા હૈ. દૂસરે ફિરકાકા જો શખ્સ હાથ લગા ખતમ કર ડાલા. ઔર ઉસકે ખતમ કરનેકે લિયે બસ યેહી દલીલ કાફી હૈ કે વો કાતિલકે ફિરકામેંસે નહીં હૈ. ચંદ ઈન્સાનોંકે નઝરિયોંકી જંગને ઐસે ઐસે

આલાતે જંગ તૈયાર કર લિયે હૈં કે શહેરકે શહેર ઝરા દેરમેં ફનાકે ઘાટ ઉતરતે ચલે જાતે હૈં. ફિર તઅજ્જુબ યે હૈ કે હર ફરીક યે ભી કેહતા હૈ કે હમ અમન ચાહતે હૈં. સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) ને ફિરકાવારાના કત્લો કિતાલકે હકમેં ફરમાયા હૈ.

જિસને ઐસે ઝંડેકે નીચે જંગ કી જિસકા હક યા બાતિલ હોનેકા ઈલ્મ ન હુવા ઔર અસ્બિયતકે હી ખાતિર ગુસ્સા હોતા હો ઔર અસ્બિયત હીકે લિયે દાવત દેતા હો, અસ્બિયત હીકી મદદ કરતા હો, તો અગર વો મકતૂલ હુવા તો જાહિલિયતકી મૌત કતલ હુવા. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે વો હમમેંસે નહીં જો અસ્બિયતકી દાવત દે ઔર અસ્બિયતકે લિયે જંગ કરે ઔર અસ્બિયત પર મર જાએ. (મિશ્કાત)

એક સહાબીને દરયાફત કિયા યા રસૂલલ્લાહ! અસ્બિયત ક્યા હૈ? ઈરશાદ ફરમાયા કે ઝુલ્મ પર અપની કૌમકી મદદ કરના. (મિશ્કાત શરીફ)

અમાનત ઉઠ જાએગી

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને હમેં દો બાતેં બતાઈ થીં. જિનમેંસે એક દેખ ચુકા હૂં ઔર દૂસરીકા મુન્તઝિર હૂં. એક બાત તો આપ (સ.અ.વ.) ને હમેં યે બતાઈ થી કે બેશક ઈન્સાનોંકે દિલોંકી ગેહરાઈયોંમેં અમાનત ઉતાર દી ગઈ ફિર ઉસકી (તફસીલાત) કો લોગ કુરઆનસે ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે તર્ઝે અમલસે સીખ ગયે (ઉસકો મૈં અપની આંખોંસે દેખ ચુકા હૂં) દૂસરી બાત આપ (સ.અ.વ.) ને અમાનત ઉઠ જાનેકે બારેમેં બતાઈ ઔર ઈરશાદ ફરમાયા કે ઈન્સાન એક બાર સોએગા

તો ઉસકે દિલસે અમાનત ઉઠા લી જાએગી ઔર બજાએ (અસલ અમાનતકે) ફક્ત એક નુકતાસા રેહ જાએગા. ફિર વો દો બારા સોએગા તો બાકી અમાનત ભી ઉઠા લી જાએગી ઔર ઉસકા અસર નુકતાકી તરહ ભી ન રહેગા બલ્કે ઠેટકી તરહ રેહ જાએગા, જૈસે તુમ પાંવ પર ચિંગારી ડાલો ઔર ઉસકી વજહસે એક આબલા (છાલા) પડ જાએ જો ઉપરસે ફૂલા હુવા દિખાઈ દે ઔર અંદર કુછ ન હો. ફિર ઈરશાદ ફરમાયા કે લોગ આપસમેં મઆમલાત કરેંગે તો કોઈ અમાનત અદા કરનેવાલા ન મિલેગા ઔર યે તઝકેરે હુવા કરેંગે કે ફલાં કબીલામેં ફલાં શખ્સ અમાનતદાર હૈ (યાની તલાશ કરનેસે બ મુશ્કિલ કોઈ અમાનતદાર મિલા કરેગા) ઔર ઈન્સાનકી તારીફમેં યૂં કહા જાએગા કે ફલાં બળા અકલમંદ (ચલતા પુરઝા) હૈ ઔર બળા હી ઝરીફ હૈ ઔર બળા હી કવી હૈ. હાલાંકે ઉસકે દિલમેં રાયકે દાનાકે બરાબર ભી ઈમાન ન હોગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

યાની તારીફ ઈમાનદારીકી નહીં બલ્કે ચાલબાઝીકી હુવા કરેગી.

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ને અમાનતદારીકા ઝમાના અપની આંખોંસે દેખ લિયા ઔર અમાનત ખતમ હો જાનેકા દૌર આનેસે પેહલે હી દુનિયાસે રૂખ્સત હો ગયે, મગર હમારી આંખેં આજ ઈસ દૂસરે ઝમાનાકો દેખ રહી હૈં કે અમાનત અન્કા (નાયાબ) હો ગઈ હૈ, ઈન્સાનોંકી આમ ઝિંદગીકા રૂખ ઈસ તરફ મુડ ગયા કે જહાં તક હો સકે દૂસરેસે લે લો ઔર જિસ તરહ ભી હો ઉસકા હક ન દો. અગર કોઈ અપના હક ભૂલ જાએ તો બહોત ગનીમત સમઝા જાતા હૈ ઔર ઉસે હક યાદ દિલાને ઔર અદા કરનેકી ઝરૂરત નહીં સમઝી જાતી. રેલમેં મસલન બગૈર ટિકટ બૈઠે ચલે ગયે ઔર ટિકટ ચેકરકો

પતા ન ચલા તો હરગિઝ યે ન સોચેંગે કે હમ ખૂદ હક અદા કરેં બલ્કે હક દબા લેને પર ખૂશ હોંગે કે આજ તો હમને મુફતમેં સફર કિયા ઔર ટીટીકો (ગાલી દેકર) કહેંગે કે ધેલા (આધા પૈસા) ભી ન દિયા. યે ભી વાઝેહ રહે કે અમાનતદારીકા સિર્ફ માલ હીસે તઅલ્લુક નહીં, બલ્કે હર વો હક જો હમારે ઝિમ્મે કિસીકા હો ઉસકી હક તલ્ફી ખયાનતમેં શામિલ હૈ. મસલન હદીસ શરીફમેં હૈ કે મજલિસેં અમાનતકે સાથ હોતી હૈં (યાની મજલિસકી બાત નકલ કરના અમાનતદારીકે ખિલાફ હૈ) નીઝ રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જબ કોઈ શખ્સ બાત કરે ઔર ઉસે છુપાનેકે લિયે ઈધર ઉધર દેખતા હો (કે કોઈ સુન તો નહીં રહા) તો વો બાત અમાનત હૈ. ઔર ફરમાયા કે જિસસે મશ્વરા લિયા જાએ વો અમાનતદાર હોતા હૈ. ઔર ફરમાયા કે યે બળી ખયાનત હૈ કે તુમહારા ભાઈ તુમહેં સચ્ચા સમઝ રહા હો ઔર તુમ ઉસસે ઝૂઠી બાત બયાન કર રહે હો. ઔર ફરમાયા કે જો શખ્સ કિસી જમાઅતકા ઈમામ બના ઔર ઉસને સિર્ફ અપને લિયે દુઆ કી (ઔર મુકતદિયોંકો દુઆમેં શામિલ ન કિયા) તો ઉસને ખયાનત કી. ઔર જિસને બિલા ઈજાઝત કિસીકે ઘરમેં નઝર ડાલી તો ઉસને ભી ખયાનત કી. (મિશ્કાત)

યાની યે તમામ બાતેં અમાનતદારીકે ખિલાફ હૈં. હર મુલ્ક વ કૌમ ઔર ખાનદાનમેં અકલમંદી, ખૂશ તબઈ, ચાલાકી, દિલેરી, જિસ્માની કુવ્વત, માલદારી, ઝરઅંદોઝી વગૈરહ તો પાઈ જાતી હૈં મગર ઈલ્મે હકીકી, શરાફત, અખ્લાકે નબવી (સ.અ.વ.), સદાકત, સખાવત, રહમ, તસ્લીમ, રઝા, સબ્ર, તફવીઝ, તવક્કુલ ઈસાર, અમાનતદારી વગૈરહ વગૈરહ ઔસાફે હમીદાકા હાસિલ કરના તો દરકિનાર ઉનકા સમઝના ભી બેઝરૂરત સા હો ગયા હૈ.

બુલંદ મકાનાત પર ફખર કિયા જાએગા ઔર નાલાઈક હુકમરાં હોંગે

હઝરત ઉમર ઔર હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં આકર એક સાહબને દરયાફત કિયા કે કિયામત કબ આએગી? આપને ઈરશાદ ફરમાયા કે મૈં ઔર તુમ ઈસ મઆમલામેં બરાબર હૈં (યાની ઉસકા જૈસે તુમહેં પતા નહીં મુઝે ભી ઈલ્મ નહીં) ઉન સાહબને અર્ઝ કિયા કે ઉસકી નિશાનિયાં હી બતા દીજિયે. આપને ઈરશાદ ફરમાયા (ઉસકી બાઝ નિશાનિયાં યે હૈં કે ઔરતેં ઐસી લડકિયાં જનને લગેં જો ઈન (માઓં) પર હુકમ ચલાએં. ઔર તુમ દેખોગે કે નંગે પૈર ઔર નંગે બદનવાલે તંગદસ્ત ઔર બકરિયાં ચરાનેવાલે મકાનાતકી બુલંદી પર ફખર કરેંગે (યે હઝરત ઉમરકી રિવાયત કે અલ્ફાઝ હૈં) ઔર હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કી રિવાયતમેં હૈ કે આપને ફરમાયા કે જબ તુમ નંગે પૈર ઔર નંગે બદનવાલોં, ગુંગોં બહેરોંકો ઝમીનકા બાદશાહ દેખો (ઉસ વક્ત કિયામત કરીબ હોગી). (બુખારી, મુસ્લિમ)

મકાનાતકી બુલંદી પર ફખર કરના ઔર ઐસી ઔલાદકા પૈદા હો જાના જો વાલેદૈન પર હુકમ ચલાએં ઈસ દૌરમેં હૂબહૂ મૌજૂદ હૈ. જો અહલે સરવત ઔર સરમાયાદાર હૈં વો તો બળી બળી બિલ્ડીંગેં બનાતે હી હૈં મગર જિનકે પાસ ખાને પહેનનેકો ભી નહીં વો ભી પેટ કાટ કાટકર ઔર કર્ઝ લે લેકર અપને ઘરોંકી ઈમારત ઊંચી બનાનેકી ફિકરમેં રેહતે હૈં. જહાં ઈન્સાનકે ઔર ઔસાફકી તારીફ કી જાતી હૈ વહાં ઉમદા મકાન બૈઠક વ બંગલાકા માલિક હોના ભી ઝબાન પર આ જાતા હૈ.

નંગે બદન ઔર નંગે પૈરવાલે બાદશાહ તો અભી મૌજૂદ નહીં હુએ આઈન્દા ઝરૂર હોંગે જૈસા કે સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) ને ખબર દી હૈ, અલબત્તા ઐસે હુકમરાં ઈસ વક્ત ભી મૌજૂદ હૈં જિનહેં "ગુંગા" ઔર બેહરા કેહના બિલકુલ સહીહ હૈ, ક્યૂંકે ઉનમેં ન હક સુનનેકી સલાહિયત હૈ ન હક કેહનેકી કાબિલિયત હૈ. ઉનકે મુખાલિફ અખબાર ઔર લીડર ઉનકો હક પર લાનેકી બહોત કાફી કોશિશ કરતે હૈં. મઝામીન ઔર આરટીકલ લિખકર ભી ઝંજોડતે હૈં મગર ગવરનર હોં યા વુઝરા યા નીચેકે હુકમરાં હોં અપની કજરવીકો છોડનેકે લિયે ઝરા ટસસે મસ નહીં હોતે. ઉનકી ગોયાઈકા યે આલમ હૈ કે તકરીરોં ઔર બયાનોંમેં ઈસ કદર સાફ ઔર સરીહ ઝૂઠ બોલ જાતે હૈં કે અખબારાત ઉનકે ઝૂઠકી દાદ દેતે દેતે થક જાતે હૈં ઔર અવામકે દિલોંસે અપને હુકમરાનોંકી બાતકા એતિમાદ ઉઠતા ચલા જાતા હૈ. ફિર ના અહલ ઈસ કદર હૈં કે જો મોહકમા ઉનકે સુપુર્દ કિયા જાતા હૈ વઝીર વ ગવરનર હૈ ઔર હઝારોં રૂપિયેકી તંખ્વાહ બટોરનેકે શૌકમેં ઉસે કબૂલ તો કર લેતે હૈં મગર મોહકમાકી ઝિમ્મેદારિયોંકો પૂરી તરહ અંજામ દેનેસે કાસિર રેહતે હૈં. બુખારી શરીફમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર એક દેહાતીને સવાલ કિયા કે કિયામત કબ આએગી? આપને ઈરશાદ ફરમાયા, જબ અમાનતદારી જાતી રહે તો કિયામતકા ઈન્તિઝાર કરના! સાઈલને દોબારા દરયાફ્ત કિયા કે અમાનતદારી કૈસે ઝાએઅ હોગી? ઈરશાદ ફરમાયા જબ ઓહદે ના અહલોંકે સુપુર્દ કર દિયે જાએં (જૈસે સદારત, કિયાદત, હુકૂમત, વઝારત, તદરીસ, ઈમામત, ખિતાબત, ઈફતા વગૈરહ) તો કિયામતકા ઈન્તિઝાર કરના (યાની જબ ઐસા હોગા તો અમાનતદારી ભી ઝાએઅ કર દી જાએગી, ઈસ ઈરશાદસે માલૂમ

હુવા કે નાલાઈક હુકમરાનોંકે અલાવા દૂસરે ઓહદોં પર ફાઈઝ હોનેવાલે ભી ના અહલ હોંગે. ચુનાંચે આજકલ મૌજૂદ હૈં. મુલ્હિદ, ફાસિક, બખીલ, બદકાર ઔર બદ અખ્લાક લોગ બળે બળે ઓહદોં પર ફાઈઝ હૈં. મિમ્બરાને પાર્લામેન્ટ ઈસ કદર નાઅહલ હૈં કે મામૂલી બાતોં પર બહસ કરતે કરતે હફતોં ગુઝર જાતે હૈં ઔર કિસી અચ્છે નતીજે પર નહીં પહોંચતે, જો લોગ મુઅઝ્ઝઝ ઔર અહલે અકલ સમઝે જાતે હૈં, દૌલત વ સરવતકી વજહસે ઉનહેં બળા આદમી કહા જાતા હૈ ઉનકે અફઆલ વ કિરદાર બસા ઔકાત અખબારાતમેં શાએઅં હોતે હૈં તો પતા ચલતા હૈ કે ઈસ દૌરકે બળોંકી બદકિરદારી કિસ દરજા બઢી હુઈ હૈ. ઔર સૈયદે આલમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદે ગિરામી,

"ઉસ વક્ત તક કિયામત કાઈમ ન હોગી જબ તક દુનિયાકા સબસે ઝિયાદા હિસ્સા ઐસે શખ્સકો ન મિલ જાએ જો ખૂદ ભી કમીના હોગા ઔર ઉસકા બાપ ભી કમીના હોગા." (તિરમિઝી)

જલ્દ હી દુનિયા પર સાદિક આનેવાલા હૈ. ઈસ વક્ત ઈન્સાનોંમેં બુલંદ અખ્લાકવાલે ઈન્સાન બહોત હી કમ હૈં ઔર વો વક્ત મૌજૂદ હૈ જિસકા બુખારી શરીફમેં ઝિક્ર હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા.

લોગ યકે બાદ દીગરે ખતમ હોતે જાએંગે ઔર બેકાર લોગ રેહ જાએંગે, જૈસે રદ્દી જવ યા ખજૂરકા કોડા રેહ જાતા હૈ. ખુદા ઉનકી ઝરા પરવા ન કરેગા.

તિરમિઝી શરીફમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉસ વક્ત તક કિયામત કાઈમ ન હોગી જબ તક તુમ અપને ઈમામ (બાદશાહ) કો કતલ ન કર દો, ઔર તલવારેં લેકર આપસમેં ન લડ લો, ઔર દુનિયાકે વારિસ શરીર લોગ ન બન જાએં.

સુર્ખ આંધી ઔર ઝલઝલે આએંગે, સૂરતેં મસ્ખ હો જાએંગી ઔર આસમાનસે પત્થર બરસેંગે

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કા બયાન હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જબ માલે ગનીમતકો (ઘરકી) દૌલત સમઝા જાને લગે, ઔર અમાનત ગનીમત સમઝકર દબા લી જાયા કરે, ઔર ઝકાતકો તાઉન સમઝા જાને લગે, ઔર દીની તાલીમ દુનિયાકે લિયે હાસિલ કી જાએ, ઔર ઈન્સાન અપની બીવીકી ઈતાઅત કરને લગે ઔર માં કો સતાએ, ઔર દોસ્તકો કરીબ કરે ઔર બાપકો દૂર કરે, મસ્જિદોંમેં (દુનિયાકી બાતોંકા) શોર હોને લગે. કબીલા (ખાનદાન) કે સરદાર બદદીન લોગ બન જાએં. કમીને કૌમકે ઝિમ્મેદાર હો જાએં. ઈન્સાનકી ઈઝ્ઝત ઈસ લિયે કી જાએ તાકે વો શરારત ન ફૈલાવે (યાની ખૌફકી વજહસે) ગાને બજાનેવાલી ઔરતેં ઔર ગાને બજાનેકે સામાનકી કસરત હો જાએ, શરાબેં પી જાને લગેં, ઔર બાદમેં આનેવાલે લોગ ઉમ્મતકે પિછલે (નેક) લોગોં પર લાનત કરને લગેં તો ઉસ ઝમાનામેં સુર્ખ આંધી ઔર ઝલઝલોંકા ઈન્તિઝાર કરો. ઝમીનમેં ધંસ જાને ઔર સૂરતેં મસ્ખ હો જાને ઔર આસમાનસે પત્થર બરસનેકે ભી મુન્તઝિર રહો. ઔર ઉન અઝાબોંકે સાથ દૂસરી ઉન નિશાનિયોંકા ભી ઈન્તિઝાર કરો જો લગાતાર ઈસ તરહ ઝાહિર હોંગી જૈસે કિસી લડીકા તાગા ટૂટ જાએ ઔર લગાતાર દાને ગિરને લગેં.

(તિરમિઝી શરીફ)

હઝરત અલી (રદિ.) સે ભી યે રિવાયત હૈ ઔર ઉસમેં યે ભી મઝકૂર હૈ કે (મર્દ) રેશમી લિબાસ પહેનને લગેંગે.

ઈસ હદીસમેં જિન બાતોંકી ખબર દી ગઈ હૈ વો ઈસ વક્ત મૌજૂદ હો ચુકી હૈં ઔર ઉનકે બાઝ નતીજે (યાની ઝલઝલે વગૈરહ) ભી જગહ જગહ ઝાહિર હો રહે હૈં. અગર ઉમ્મતકે કારનામોં પર એક સરસરી નઝર ડાલી જાએ ઔર ફિર ઉન અઝાબોં પર ગૌર કિયા જાએ જો ઝલઝલોં વગૈરહકી સૂરતમેં સામને આ રહે હૈં તો ઈસ હકીકતકા પૂરા પૂરા યકીન હો જાએગા કે જો કુછ મસાઈબ વ આફાત આજ હમ દેખ રહે હૈં વો હમારી હી કરતૂતોંકા નતીજા ઔર બદકારિયોંકા બદલા હૈ. ઈસ હદીસકી અસલ ઈબારતકે અલાહિદા અલાહિદા હિસ્સે કરકે મઝીદ વઝાહત કરતા હૂં.

ઈત્તખઝલ ગિના દૂલન. (જબ ગનીમતકા માલ ઘરકી દૌલત સમઝા જાને લગે) ઉસકી શરહ કરતે હુએ સાહિબે લમઆત લિખતે હૈં.

વલ્મુરાદનીલ્ હદીસિ અન્નલ્અગ્નિયાઅ વ અસ્હાબલ્ મનાસિબિ યતદાવલૂન અમ્વાલલ્ગિના વ યમ્નઊનહા મિન્ મુસ્તહિક્કીહા વયસ્તાષિરૂ-ન બિહુકૂકિલ્ ફુકરાઈ.

ઈસ ફકરાકા મતલબ યે હૈ કે સરમાયાદાર ઔર ઓહદેદાર ગનીમતકે માલકો (જો આમ મુસલમાનોં ઔર ફુકરાઅ વ મસાકીનકા હક હોતા હૈ) આપસમેં બાંટ ખાએં ઔર હકદારોંકો દેનેકે બજાએ ફકીરોંકા હક ખૂદ હી દબા બૈઠેં.

સાહિબે લમઆતકા આખરી જુમ્લા યાની **વયસ્તાષિરૂ-ન બિહુકૂકિલ્ફુકરાઈ** (કે માલદાર ફકીરોંકા હક ખૂદ હી દબા બૈઠેં) ઈસ તરફ ઈશારા કર રહા હૈ કે હદીસ શરીફમેં માલે ગનીમત બતૌરે મિસાલકે ઝિકર ફરમાયા હૈ. મતલબ સિર્ફ યે હૈ કે દુનિયાકે બાઅસર ઔર સરમાયાદાર લોગ ફકીરોંકે હુકૂક ખૂદ હી હઝમ કરને લગેંગે જૈસાકે આજ હમ વકફકે બારેમેં અપની આંખોંસે દેખ

રહે હૈં કે મસાજિદકે મુતવલ્લી ઔર મદારિસકે મોહતમિમ ઔર દીગર ઔકાફકે મુન્તઝિમ હકદારોંકો મેહરૂમ રખતે હૈં ઔર રજિસ્ટરમેં ગલત હિસાબ લિખકર રકમ ખૂદ હી દબા લેતે હૈં. ઔર અબ તો યે રિવાજ બહોત હી ચલ પડા હૈ કે મહઝ અપની ઝાતી ઔર દુન્યવી ગર્ઝકે લિયે મદારિસ ખોલે જાતે હૈં ઔર કુરઆન વ હદીસકી ખિદમતકે નામ પર ચંદા જમા કરકે ઐશ પરસ્તી કી જાતી હૈ, યે કોઈ ખયાલી અફસાના નહીં બલ્કે એક ઐસી હકીકત હૈ કે જિસસે શાયદ કોઈ શખ્સ હી નાવાકિફ હો.

વલ્ અમાનતુ મગ્નમન્ (ઔર અમાનત ગનીમત સમઝકર દબા લી જાયા કરે) યાની જબ કોઈ શખ્સ અમાનતકા માલ રખ દે તો ઉસમેં ખયાનત કરતે હુએ ઝરા ભી પસો પેશ (સોચ વિચાર) ન કી જાએ ઔર ઉસે બિલકુલ ઈસ તરહ ખર્ચ કિયા જાએ જૈસે અપના હી માલ હો ઔર મૈદાને જિહાદસે બતૌરે ગનીમતકે મિલા હો યા બાપ-દાદાકી મીરાસસે હાથ લગા હો.

વઝ્ઝકાતુ મગ્રમન્ (ઔર ઝકાતકો તાવાન સમઝા જાને લગે) યાની ઝકાત દેના નફસ પર ઐસા ગિરાં ઔર નાગવાર હોગા જૈસે ખ્વાહ મ ખ્વાહ કિસી ચીઝકા તાવાન (ડંડ) દેના પડ જાએ ઔર બગૈર કિસી ઝરૂરતકે માલ ખર્ચ કરના પડે. હમારે ઝમાનામેં ઝકાતકે બારેમેં યેહી હો રહા હૈ કે સરમાયાદારોંમેં ઝકાત દેનેવાલે બહોત હી કમ હૈં ઔર દેનેવાલોંમેં ભી ખૂશ દિલીસે અલ્લાહકી રાહમેં ખર્ચ કરનેવાલે તો બહોત હી કમ હૈં.

દૂસરી હદીસોંમેં આપને ઝકાત ન દેનેકે ખાસ ખાસ બુરે નતાઈજ ભી બયાન ફરમાએ હૈં. મસલન ઈબ્ને માજાકી એક રિવાયતમેં હૈ કે જો લોગ અપને માલોંકી ઝકાત રોક લેંગે ઉનસે

બારિશ રોક લી જાએગી. (હત્તાકે) અગર ચોપાએ (ગાય, ભેંસ વગૈરહ) ન હોં તો બિલકુલ બારિશ ન હો, યાની ઝકાત ન દેને પર ભી જો થોડી બહોત બારિશ હો જાતી હૈ વો ઈન્સાનોંકે લિયે નહીં બલ્કે ખુદાવંદે આલમ જાનવરોંકે લિયે બારિશ બરસાતે હૈં ઔર ઉનકે તુફૈલમેં ઈન્સાનોંકા ભી ફાઈદા હો જાતા હૈ. બળે શરમકી બાત હૈ કે ઈન્સાન ખૂદ ઈસ લાઈક ન રહેં કે અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ ઉન પર રહમ ફરમાએ બલ્કે ચોપાયોંકે તુફૈલમેં ઉનહેં પાની મિલે.

વ તુઅલ્લમુ લિગૈરિદ્દીન ઔર દીની તાલીમ ગૈર દીન (યાની દુનિયા) કે લિયે હાસિલ કી જાએ આજકલ ઉલમા ઔર હાફિઝોંકા યેહી હાલ હૈ કે દુન્યાવી જાહ વ હશ્મત, દૌલત વ સરવત, મુલાઝિમત ઈકતિદારકે ખાતિર પળ્હતે હૈં. ચંદ કોડિયાં મિલને લગેં તો વો વઅઝ ભી ફરમા દેં ઔર કુરઆન ભી સિખાવેં. તજવીદકી મશ્ક ભી કરાવેં. ઈમામત ભી કર લેં. ઉસકી ઝિમ્મેદારીકો મેહસૂસ કરતે હુએ પાંચોં વક્ત મુસલ્લે પર નઝર ભી આએં. ઔર અગર મુલાઝિમત બાકી ન રહે તો અલ્લાહકે લિયે એક ઘંટા ભી કુરઆન વ હદીસકા દર્સ દેનેકો તૈયાર ન હોં. ઔર ઈમામત જાતી રહે તો જમાઅત તો ક્યા પૂરા વક્ત ગુઝર જાએ મગર નમાઝ હી ન પળ્હેં.

વ અતાઅર્રજુલુ ઈમ્રઅતહૂ વ અક્ક ઉમ્મહૂ (ઔર ઈન્સાન બીવીકી ઈતાઅત કરે ઔર માં કો સતાએ) યાની બીવીકી હર જાઈઝ વ નાજાઈઝ ખ્વાહિશ પૂરી કરે ઔર માં કી ખિદમતકે બજાએ ઉસે તકલીફ પહોંચાએ, ઉસકે આરામ વ રાહતકા ખ્યાલ ન કરે, ઉસકા કેહના ન માને. મૌજૂદા દૌરમેં ઐસાહી હો રહા હૈ.

વ અદ્દના સદીકહૂ વ અક્સા અબાહુ ઔર અપને દોસ્તકો કરીબ કરે ઔર બાપકો દૂર કરે. યાની દોસ્તકી કદર વ મંઝિલત તો

દિલમેં હો મગર બાપકી ખિદમત ઔર દિલદારીકા ખ્યાલ ન હો, બાપકી બાત પર દોસ્તકી ફેહમાઈશ વ ફરમાઈશ મુકદ્દમ હો. હઝરત અલી (રદિ.) કી રિવાયતકે અલ્ફાઝ યે હૈં વ બર્ર સદીકહૂ વ જફા અબાહુ (કે દોસ્તકે સાથ સુલૂક કરે ઔર બાપ પર ઝુલ્મ કરે) જૈસાકે આજ હમ અપની આંખોંસે ઐસે વાકિઆત દેખ રહે હૈં કે લોગ માં-બાપકી ખિદમતસે બહોત હી ગાફિલ હૈં. હાલાંકે હદીસોંમેં વુસ્અતે રિઝક ઔર ઉમર બળ્હનેકે લિયે રિશ્તેદારોંકે સાથ સુલૂક કરનેકો ઈરશાદ ફરમાયા ગયા હૈ.

બૈહકીકી એક રિવાયતમેં હૈ કે અલ્લાહ જિસ ગુનાહકો ચાહતે હૈં મઆફ ફરમા દેતે હૈં. લેકિન વાલિદૈનકે સતાનેકી સઝા મરનેસે પેહલે દુનિયા હીમેં દે દેતે હૈં.

વ ઝહરતિલ અસ્વાતુ ફીલ મસાજિદ (મસ્જિદોંમેં શોર હોને લગે) યાની મસ્જિદોંકા અદબ વ એહતિરામ દિલસે જાતા રહેગા ઔર શૌરો શગબ, ચીંખ પુકારસે ગુંજ ઉઠા કરેંગી. ઉમૂમન આજકલ મસાજિદકે સાથ મુસલમાનોંકા યેહી બરતાવ હૈ.

વસાદુલ કબીલતિ ફાસિકુહુમ વ કાન ઝઈમુલ કૌમિ અરઝલુહુમ (બદદીન ખાનદાનકે સરદાર ઔર કમીને કૌમકે ઝિમ્મેદાર બન જાએં) બિલકુલ યેહી આજકલ હો રહા હૈ કે દીનદાર ઔર મુત્તકી ઈન્સાનકો ખાનદાનકી બાગડોર (લગામ) નહીં સોંપી જાતી બલ્કે બદદીન લોગ ખાનદાનકે સરદાર ઔર બળે સમઝે જાતે હૈં. જબ કોઈ જમાઅત યા પાર્ટી બને તો ગો ઉસકે અગરાઝ વ મકાસિદ મહઝ દીની ઔર ઈસ્લામી બનાએ જાતે હોં ઔર નામ ભી ખાલિસ મઝહબી હો મગર ઉસકા સદર વ સેકેટરી ઐસે શખ્સકો ચુના જાતા હૈ જિસમેં દીનદારી ઔર પરહેઝગારી ખુદા

પરસ્તી, રહમ, ઝહદ, દયાનત, અમાનત વગૈરહ સિફાતે હસનહ નામકો ભી ન હોં.

વ ઉક્રિમર્રજુલુ મખાફત શર્રિહી (ઔર ઈન્સાનકી ઈઝ્ઝત ઈસ લિયે કી જાએ કે વો શરારત ન ફૈલાએ) યાની અદબ વ એહતિરામ, તાઝીમ વ ઈકરામ દિલમેં તો ન હો લેકિન ઝાહિરી તૌર પર ઈસ લિયે તાઝીમસે પેશ આનેકા રિવાજ હો જાએ કે અગર ફલાં શખ્સકો "આદાબ અર્ઝ" ન કરેં તો કોઈ શરારત ફૈલા દેગા. ઔર અપને ઈકતિદાર ઔર રૂપિયે પૈસેકે ગુરૂરમેં ન જાને કિસ વક્ત કૌનસી મુસીબત ખળી કર દે. ઈસ વક્ત હૂબહૂ ઐસા હી હો રહા હૈ કે જિનકી સામને ઈઝ્ઝત કી જાતી હૈ પીછે ઉન પર ગાલિયોંકી બૌછાડ કી જાતી હૈ. શરીરોંકે હાથમેં ઈકતિદાર આને ઔર માલ વ દૌલત ઉનકે પાસ હોને ઔર અવામકે ઈસ કદર ગિર જાનેકે બાઈસ કે કિસી બા ઈકતિદાર શખ્સકો શરીર સમઝતે હુએ ભી બજાએ બુરાઈયોંસે રોકને ઔર ઉસકે સામને હક કેહનેકે ઈઝ્ઝતસે પેશ આને લગેં, યે **ઉક્રિમર્રજુલુ મખાફત શર્રિહી** કી પેશીનગોઈ સાદિક આતી હૈ.

વ ઝહરતિલ્ કૈનાતુ વલ્મઆઝિફુ (ગાને બજાનેવાલી ઔરતેં ઔર ગાને બજાનેકે સામાન રાઈજ હો જાએં) જૈસા કે આજકલ હમ દેખ રહે હૈં કે જહાં કુછ પૈસે પાસ હો જાતે હૈં યા માકૂલ મુલાઝિમત મિલ જાતી હૈ તો સબસે પેહલે લહવો લઅબ ઔર ગાને બજાનેકા સામાન ખરીદના હી ઝરૂરી સમઝા જાતા હૈ. ઘરમેં ગ્રામોફોનકા હોના તરક્કીકા મેઅયાર ઔર આસૂદગીકી અલામત બન ચુકા હૈ. ગ્રામોફોન બજ રહા હૈ ઔર સબ છોટે બળે મિલકર ઈશ્કિયા ગઝલેં, ફહશ ગાને, ગંદા મઝાક સુનતે હૈં. બિયાહ શાદી ઔર દૂસરી

તકરીબોંમેં બાજે ઔર ગાનેકા ઈન્તિઝામ ન હો તો ઉસ તકરીબકો બદમઝા ઔર ફીકા સમઝા જાતા હૈ, બુઝુર્ગોંકિ મઝારાત પર ઉસકિ નામસે ઈજતિમા હોતા હૈ ઔર ગાને બજાનેકા સામાન મોહય્યા કરકે તફરીહ ઉડાઈ જાતી હૈ. તવાઈફકે નાચ ગાનેમેં મશ્ગૂલ હોકર નમાઝકી ભી ફુરસત નહીં હોતી. જિન બુઝુર્ગોંકી ઝિંદગી ખિલાફે શરઅ ચીઝોંકો મિટાનેકે લિયે વકફ થી ઉનકે મઝારાત ખેલ તમાશોં નાચ ઔર ગાનોંકે અડ્ડે બને હુએ હૈં. રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ગાના દિલમેં નિફાક પૈદા કરતા હૈ જૈસે પાની ખેતી ઉગાતા હૈ. (બૈહકી)

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરે રબને મુઝે તમામ જહાનોંકે લિયે રહમત ઔર હાદી બનાકર ભેજા હૈ ઔર મુઝે હુકમ દિયા હૈ કે ગાને બજાનેકા સામાન ઔર બુત ઔર સલીબ (જિસે ઈસાઈ પૂજતે હૈં) ઔર જાહિલિયતકી ચીઝોંકો મિટા દૂં. (અહમદ)

આજકલ ગાના બજાના ઝિંદગીકા અહમ જુઝ બના હુવા હૈ, ઔર અઝદિવાજી ઝિંદગીકા મેઅયાર ભી ઈસ કદર બદલ ગયા કે શૌહર વ બીવીકે ઈન્તિખાબકે લિયે દીનદાર ઔર ખુદાતર્સ હોના નહીં દેખા જાતા, બલ્કે મર્દ નાઝનીન રક્કાસા (નાચનેવાલી) ઢૂંઢતા હૈ ઔર બીવીકો હીરો દરકાર હોતા હૈ. માલો ઝરકી હવસમેં શરીફ ઝાદિયાં ખાનદાની ઈઝઝતકો ખાકમેં મિલાકર સ્ટેજ પર આ રહી હૈં. કંપનીકે એજન્ટ ઔર દલાલ બેહલા ફુસલાકર ઉનહેં તબાહ વ બરબાદ કરતે હૈં. એક એકટર્સ અપને હુસ્ન ફરોશીકે જુનૂનમેં હર વો હરકત કર ગુઝર જાતી હૈ જો ન કરની ચાહિયે થી. જબ પોસ્ટરોં ઔર અખબારોંમેં ઉનકા તઆરૂફ કરાયા જાતા હૈ ઔર ઉસકે નાચકી

તારીફ કી જાતી હૈ તો ઉસકા દિલ ઔર બઢહતા હૈ ઔર બેહયાઈકે ઔર ઝિયાદા મરતબે તય કરતી ચલી જાતી હૈ. ઝરૂરતે ઝમાનાકો દેખકર અબ તો બાઝ સ્કૂલોંમેં ભી નાચકી બાકાઈદા તાલીમ જારી હો ગઈ હૈ.

રેડિયો ઘર અચ્છી બાતેં ઔર ઉમદા અખ્લાકકી તાલીમાત પહોંચાનેકા બેહતરીન ઝરીઆ હૈ મગર ઉસમેં ભી અચ્છી તકરીરેં કભી કભી હો જાતી હૈં ઔર ગાને હર વક્ત હોતે રેહતે હૈં. અફસોસ કે ઈસ દૌરકે ઝિમ્મેદાર ઈન્સાન ભી ઈસ્લાહી પ્રોગ્રામકો લેકર આગે નહીં બઢહતે, ઔર મઝીદ તઅજ્જુબ યે હૈ કે (જો ઈસ્લામી સ્ટેટ) કેહલાતી હૈં વહાં ભી ગાને બજાને, લહવો લઅબકે આલાત, થિયેટર સીનેમા પર કોઈ પાબંદી નહીં હૈ.

જબ આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને **વઝહરતિલ્ કૈનાતુ વલ્મઆઝિફુ** કા જુમ્લા ઈરશાદ ફરમાયા હોગા ઉસકા વો તફસીલી નકશા હઝરાતે સહાબા (રદિ.) કે સામને ન આયા હોગા જો આજ હમ દેખ રહે હૈં. કુરબાન જાઈયે ઉસ હાદી વ રેહનુમાકે જિસને સાડે તેરહસો બરસ પેહલે ઈન્સાનોંકી મૌજૂદા ખરાબીયોંસે બાખબર ફરમાયા થા.

વશુરિબતિલ્ ખુમૂરૂ ઔર શરાબેં પી જાને લગેંગી. ઈસકી તશરીહકી ઝરૂરત નહીં. સબ જાનતે હૈં કે ઉમૂમને શરાબ પી જાતી હૈ હત્તાકે મમાલિકે ઈસ્લામિયામેં ભી ઈસકા ઉસી તરહ રિવાજ હૈ જિસ તરહ ગૈર ઈસ્લામી મુલ્કોંમેં હૈ બલ્કે ઈસસે ભી ઝિયાદા.

વ લઅ-ન આખિરૂ હાઝિહિલ્ ઉમ્મતિ અવ્વલહા (ઔર બાદમેં આનેવાલે લોગ ઉમ્મતકે પિછલે (નેક) લોગોં પર લાનત કરને લગેં).

યે પેશીનગોઈ..... ભી ઈસ વક્તકે મુસલમાનોં પર સાદિક આ રહી હૈ. હત્તાકે હઝરાતે સહાબા (રદિ.) ભી દૌરે હાઝિરકે મુસલમાન કેહલાનેવાલોંકે નિશાનોંસે મેહફૂઝ નહીં.

નમાઝ પઢ્હાનેસે ગુરેઝ કિયા જાએગા

હઝરત સલામા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે યકીનન કિયામતકી નિશાનિયોંમેંસે એક નિશાની યે ભી હૈ કે મસ્જિદવાલે (ઈમામતકે લિયે) એક દૂસરેકો ધકેલેંગે (ઔર) કોઈ ઈમામ ન પાએંગે જો ઉનહેં નમાઝ પઢ્હાએ. (મિશ્કાત શરીફ)

મતલબ યે હૈ કે કિયામતકે કરીબ ઐસા ઝમાના આએગા કે મસ્જિદમેં નમાઝ પઢ્હનેકે લિયે નમાઝી જમા હોંગે ઔર ઈમામતકે લિયે હાઝિરીનમેંસે કોઈ ભી તૈયાર ન હોગા. જિસસે ભી નમાઝ પઢ્હાનેકે લિયે દરખ્વાસ્ત કી જાએ વો કહેગા કે મૈં તો ઈસ લાઈક નહીં હૂં.ફલાં સાહબ પઢ્હા દેંગે, હત્તાકે કોઈ ભી ઈમામ ન બનેગા ઔર બગૈર જમાઅત પઢ્હકર ચલ દેંગે. અલ્લામા તયબી ઔર સાહિબે મિરકાત લિખતે હૈં કે ઈસકી વજહ યે હોગી કે ઉનમેં કોઈ ભી ઈસ લાઈક ન હોગા જો નમાઝકે સહીહ ઔર ફાસિદ હોનેકે મસાઈલસે વાકિફ હો, ઈન હઝરાતને જો વજહ બતાઈ હૈ બિલકુલ દુરૂસ્ત હૈ ઔર આજકલ અકસર દેહાતમેં ઐસા હોતા હૈ કે સિર્ફ ઈસ લિયે બગૈર જમાઅત નમાઝ પઢ્હ લેતે હૈં કે ઉનમેં કોઈ મસાઈલ જાનનેવાલા નહીં હોતા. લેકિન બંદાકે નઝદીક આજકલ નમાઝ પઢ્હાનેસે ઈન્કાર કરનેકા એક ઔર ભી સબબ હૈ ઔર વો યે કે બાઝ જગહ પઢ્હે લિખ્ખે ઔર મસાઈલસે વાકિફ ભી મૌજૂદ હોતે

હૈં મગર ઉનહેં તવાઝોઅકા જોશ હોતા હૈ ઔર જિસ કદર ઉનસે નમાઝ પઢ્હાનેકે લિયે ઈસરાર કિયા જાતા હૈ ઉસી કદર જોશે તવાઝોઅમેં ઈન્કાર કરતે જાતે હૈં. ઔર બાઝ હઝરાત નમાઝ પઢ્હાનેકા ઉઝર યે બયાન કરતે હૈં કે મુક્તદિયોંકી ઝિમ્મેદારી બહોત હૈ. હમ ઉસે બરદાશ્ત નહીં કરતે, અગર શરીઅતકે નઝદીક યે કોઈ ઉઝર હોતા તો ઈબ્તિદાએ ઈસ્લામસે આજ તક હઝરાતે સલફ નમાઝ પઢ્હાનેસે બચતે રેહતે ઔર સિલસિલએ જમાઅત ખતમ હી હો જાતા. ક્યૂંકે વો હઝરાત ઈસ ઝમાનાકે લોગોંસે બહોત ઝિયાદા આખિરતકે ફિકરમંદ ઔર ખુદાસે ડરનેવાલે થે. શરીઅતે મુતહ્હરહને નમાઝકે સહીહ ઔર ફાસિદ હોનેકે જો અહકામ બતાએ હૈં, ઉનકા લિહાઝ રખતે હુએ નમાઝ પઢ્હા દેતે થે. આગે કબૂલ ઔર અદમે કબૂલ અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝતકે હાથ હૈ. હમ તો ઉસકે મુકલ્લફ હૈં કે અરકાન વ શરાઈતકા પૂરા પૂરા ધ્યાન કર લેં.

નંગી ઔરતેં મરદોંકો અપની તરફ માઈલ કરેંગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે દોઝખિયોંકે દો ગિરોહ પૈદા હોનેવાલે હૈં જિનહેં મૈંને નહીં દેખા (ક્યૂંકે વો અભી પૈદા નહીં હુએ) ફિર ઉસકી તશરીહ કરતે હુએ ફરમાયા કે એક ગિરોહ તો ઐસા પૈદા હોગા જો બેલોંકી દુમોંકી તરહ (લંબે લંબે) કોડે લિયે ફિરેંગે ઔર ઉનસે લોગોંકો મારા કરેંગે. સુબહ શામ અલ્લાહકે ગુસ્સા ઔર નારાઝગી વ લાનતમેં ફિરા કરેંગે. દૂસરા ગિરોહ ઐસી

ઔરતોંકા પૈદા હોગા જો કપડે પેહને હુએ ભી નંગી હી હોંગી (ગૈર મરદોંકો) અપની તરફ માઈલ કરેંગી ઔર ખૂદ ભી (ઉનકી તરફ માઈલ હોંગી) ઉનકે સર ઊંટોંકી ઝુકી હુઈ પુશ્તોંકી તરહ હોંગે. ન જન્નતમેં દાખિલ હોંગી ન જન્નતકી ખૂશ્બૂ સુંઘેંગી. હાલાંકે બિલા શક વ શુબહ ઉસકી ખૂશ્બૂ ઈતની ઈતની દૂરસે (યાની બરસહા બરસકી મસાફતસે) આતી હૈ. (મુસ્લિમ શરીફ)

ઈસ હદીસમેં દો પેશીનગોઈયાં મઝકૂર હૈં. એક ઝાલિમ ગિરોહકે બારેમેં હૈ કે કુછ લોગ કોડે લિયે ફિરેંગે ઔર લોગોંકો ઉનસે પીટા કરેંગે. યાની ઈકતિદારકે નશામેં ઝઈફોં ઔર બેકસોં પર ઝુલ્મ કરેંગે ઔર બિલા વજહ ખ્વાહ મ ખ્વાહ આમ પબ્લિકકો સતાએંગે.

દૂસરી પેશીનગોઈ ઔરતોંકે હકમેં ઈરશાદ ફરમાઈ હૈ કે આઈન્દા ઝમાનેમેં ઐસી ઔરતેં મૌજૂદ હોંગી જો કપડે પેહને હુએ હોંગી લેકિન ફિર ભી નંગી હોંગી, યાની ઈસ કદર બારીક કપડે પેહનેંગી કે ઉનકે પહેનનેસે જિસ્મ છુપાનેકા ફાઈદા હાસિલ ન હોગા, યા કપડા બારીક તો ન હોગા મગર ચુસ્ત હોને ઔર બદનકી સાખ્ત પર કસ જાનેકી વજહસે ઉસકા પહેનના ઔર ન પહેનના બરાબર હોગા. ઔર આજકલ તો ચુસ્ત હોનેકે સાથ બદનકા હમ રંગ હોના ભી ફેશનમેં દાખિલ હો ચુકા હૈ. ચુનાંચે ગંદુમી રંગકે ઐસે મોઝે દાખિલે લિબાસ હો ચુકે હૈં જિનકા પૈરસે ઉપરકા હિસ્સા પિંડલી પર ખાલકી તરહ ચિપકા હુવા હોતા હૈ.

બદન પર કપડા હોને ઔર ઉસકે બાવજૂદ ભી નંગા હોનેકી એક સૂરત યે ભી હૈ કે બદન પર સિર્ફ થોડાસા કપડા હો ઔર બદનકા ઝયાદા હિસ્સા ઔર ખુસૂસન વો આઝા ખુલે રહેં જિનકો

બાહયા ઔરતેં ગૈર મરદોંસે છુપાતી હૈં. જૈસાકે યુરોપ ઔર એશિયાકે બાઝ શહેરોં મસલન બમ્બઈ, રંગૂન, સિંગાપૂર વગૈરહ) મેં ઐસા લિબાસ પહેનનેકા રિવાજ હૈ કે સિર્ફ ઘુટનોં તક કમીસ હોતી હૈ. આસ્તીનેં મોન્ઢેસે સિર્ફ દો ચાર ઈંચ હી બળ્હી હુઈ હોતી હૈં. પિંડલિયાં બિલકુલ નંગી હોતી હૈં ઔર સર ભી દોપટ્ટાસે ખાલી હોતા હૈ.

ફિર ફરમાયા કે યે ઔરતેં ગૈર મરદોંકો અપની તરફ માઈલ કરેંગી ઔર ખૂદ ઉનકી તરફ માઈલ હોંગી. યાની નંગા હોનેકા રિવાજ મુફલિસીકી વજહસે ન હોગા બલ્કે ઉનકી નિય્યત મરદોંકો બદન દિખાના ઔર ઉનકા દિલ લુભાના મકસૂદ હોગા. ઔર લુભાનેકા દૂસરા તરીકા યે ઈખ્તિયાર કરેંગી કે અપને સરોંકો (જો દોપટ્ટોંસે ખાલી હોંગે) મટકારકર ચલેંગી જિસ તરહ ઊંટકી પુશ્તકા બાલાઈ હિસ્સા તેઝ રફતારકે વક્ત ઝમીનકી જાનિબ ઝુકા કરતા હૈ. ઊંટકી પુશ્તસે મિસાલ દેનેસે યે ભી બતાયા કે બાલ ફુલા ફુલાકર અપને સરોંકો મોટા કરેંગી. ફિર ફરમાયા કે ઐસી ઔરતેં જન્નતમેં દાખિલ ન હોંગી બલ્કે ઉસકી ખૂશ્બૂ તક ન સૂંઘ સકેંગી.

શરીઅતે ઈસ્લામિયાને ઝિનાકારીસે ભી રોકા હૈ ઔર ઐસી ચીઝોંસે ભી રોકા હૈ જો ઝિનાકી તરફ બુલાનેવાલી હૈં, હત્તાકે ઈસકો ભી ઝિના ફરમાયા હૈ કે કોઈ ઔરત તેઝ ખૂશ્બૂ લગાકર મરદોં પર ઈસ લિયે ગુઝરે કે મર્દ ઉસકી ખૂશ્બૂ સૂંઘ લેં. (તરગીબ)

મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે આંખોંકા ઝિના દેખના હૈ ઔર કાનોંકા ઝિના સુનના હૈ ઔર ઝબાનકા ઝિના બોલના હૈ ઔર હાથોંકા ઝિના પકડના હૈ ઔર પૈરોંકા ઝિના ચલકર જાના હૈ.

હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા

(સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઔરત છુપી હુઈ ચીઝ હૈ. જબ બાહિર નિકલતી હૈ તો ઉસે શૈતાન તિકને લગતા હૈ. (મિશ્કાત)

બૈહકીકી એક રિવાયતમેં હૈ કે જો નામહરમ પર નઝર ડાલે ઔર જો અપને ઉપર નામહરમકી નઝર પડનેકી ખ્વાહિશ ઔર તમન્ના કરે ઉસ પર ખુદાકી લાનત હૈ.

હઝરત અબૂ ઉમામા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જો મુસલમાન (બિલા ઈખ્તિયાર વ ઈરાદા) એક મરતબા કિસી ઔરતકા હુસ્ન દેખ લે (યાની અચાનક બગૈર ઈરાદાકે ઉસકી નઝર પડ જાએ ઔર ફિર ઉસ નઝરકો બાકી ન રખ્ખે બલ્કે અપની આંખ બંદ કર લે તો ખુદાવંદ (ઉસકે બદલે) ઉસે ઐસી ઈબાદત નસીબ ફરમાએગા જિસકી હલાવત (મિઠાસ) મેહસૂસ કરેગા. (અહમદ)

બઝાહિર દોસ્ત ઔર દિલમેં દુશ્મન પૈદા હોંગે

હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે આખિર ઝમાનેમેં ઐસે લોગ આએંગે જો ઝાહિરમેં ભાઈ હોંગે ઔર બાતિનમેં દુશ્મન હોંગે. અર્ઝ કિયા ગયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ઐસા ક્યૂંકર હોગા? ઈરશાદ ફરમાયા કે બાઝકો બાઝસે લાલચ હોગા ઔર બાઝકો બાઝસે ખૌફ. ઈસ લિયે ઝાહિર દોસ્ત ઔર પોશીદા દુશ્મન હોંગે. (અહમદ)

આજકલ યે મર્ઝ બહોત આમ હો ગયા હૈ કે કિસીસે સામને તો દોસ્તાના તઅલ્લુકાત ઝાહિર કરતે હૈં ઔર પીઠ પીછે દુશ્મનોંકી તરહ મઝમ્મત ઔર બુરાઈ કરતે હૈં. ઔર ઉસકા સબબ હસ્બે

ઈરશાદ સૈયદે આલમ (સ.અ.વ.) યેહી હૈ કે અપની કિસી ગર્ઝ ઔર ઝરૂરત પૂરી હોનેકે લાલચમેં દોસ્તી ઔર તઅલ્લુકાત ઝાહિર કરતે હૈં ઔર ઝબાની તારીફોંકે પુલ બાંધ દેતે હૈં. હાલાંકે દિલમેં ઉસી શખ્સસે નફરત ઔર બુગ્ઝ હોતા હૈ. ઈસ મઝમૂમ હરકતકા દૂસરા સબબ યે ઈરશાદ ફરમાયા કે દૂસરે ખૌફ યાની ઉસકે ઈકતિદાર વ જાહ વ હશ્મતકે બાઈસ ખૂબ તારીફ કરેંગે હાલાંકે દિલ ઉસકી બુરાઈયોંસે ભરા હુવા હોગા ઔર સીનામેં બુગ્ઝકી આગ ભડક રહી હોગી.

હમારે ઝમાનામેં મુખાલિફ પાર્ટીયોંકે લીડરોંકે હકમેં યેહી તરીકા ઈખ્તિયાર કર લિયા ગયા હૈ કે દિલમેં તો ઉનકી જાનિબસે ખૂબ કૂટ કૂટકર બુગ્ઝ ભરા હોતા હૈ ઔર જબ ઉનમેંસે કોઈ મર જાતા હૈ તો ઉસકી તારીફ કરના ઝરૂરી સમઝતે હૈં.

રિયાકાર આબિદ ઔર કચ્ચે રોઝાદાર હોંગે

હઝરત શદ્દાદ ઈબ્ને ઔસ (રદિ.) એક મરતબા રોને લગે દરયાફ્ત કિયા ગયા કે આપ ક્યૂં રો રહે હૈં? ફરમાયા કે મુઝ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા એક ઈરશાદ યાદ આ ગયા જિસે મૈંને ખૂદ સુના હૈ, ઉસને મુઝે રૂલા દિયા. વો ઈરશાદ યે હૈ કે આપને ફરમાયા.

મુઝે અપની ઉમ્મતકે મુતઅલ્લિક સબસે ઝિયાદા શિર્ક ઔર છુપી હુઈ શહવતકા ખૌફ હૈ.

મૈંને (તઅજ્જુબસે) અર્ઝ કિયા. ક્યા આપકે બાદ આપકી ઉમ્મત શિર્ક કરને લગેગી? ઈરશાદ ફરમાયા ખબરદાર! વો (કિસી) આફતાબ વ માહતાબ ઔર પત્થર વ બુતકો ન પૂજેંગે, બલ્કે (ઉનકા

શિર્ક યે હોગા કે) અપને આમાલકા દિખાવા કરેંગે. ઔર છુપી હુઈ શહવત યે હોગી કે ઉનમેંસે એક શખ્સ રોઝાકી નિય્યત કરેગા ઔર ફિર ખ્વાહિશાતે નફસમેંસે કિસી ખ્વાહિશકે પેશ આ જાનેકી વજહસે રોઝા છોડ દેગા. (અહમદ, બૈહકી)

હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ (કુછ સહાબા (રદિ.) બૈઠે હુએ) દજ્જાલકા ઝિકર કર રહે થે કે ઉસી અસનામેં આં હઝરત (સ.અ.વ.) ભી તશરીફ લે આએ ઔર ઈરશાદ ફરમાયા કે તુમહેં વો ચીઝ ન બતા દૂં જો મેરે નઝદીક તુમહારે હકમેં દજ્જાલસે ભી ઝિયાદા ખતરાકી ચીઝ હૈ? હમને અર્ઝ કિયા જી ઈરશાદ ફરમાએં? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે વો શિર્કે ખફી હૈ (જિસકી મિસાલ યે હૈ) કે ઈન્સાન નમાઝ પઢનેકે લિયે ખડા હો ઔર કિસી આદમીકે દેખનેકી વજહસે નમાઝકો બઢા દેવે. (મિશ્કાત)

હઝરત મહમૂદ બિન લુબૈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મુઝે તુમ પર સબસે ઝિયાદા શિર્કે અસગર (છોટે શિર્ક) કા ખતરા હૈ. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા શિર્કે અસગર કયા હૈ? ઈરશાદ ફરમાયા દિખાવા. (અહમદ)

રિયાકાર આજકલ બકસરત મૌજૂદ હૈં. જો હસ્બે ઈરશાદ (સ.અ.વ.) શિર્કે અસગરમેં મુબ્તલા હૈં. ઈસ મૌઝૂઅ પર અહકરકા એક રિસાલા ઈખ્લાસે નિય્યત શાએઅ હો ચુકા હૈ, જિસમેં ઈખ્લાસ, સિદક ઔર રિયાકી તફસીલ દર્જ હૈ. ઈસકે અલાવા મૌજૂદા દૌરકે રિયાકારોંકા હાલ. રિયાકી મઝમ્મત, રિયાકારોંકી સઝા વગૈરહ ઉનવાનાત પર મુફસ્સલ બહસ કી હૈ.

ઝાલિમકો ઝાલિમ કેહના, નેકિયોંકી રાહ બતાના ઔર બુરાઈયોંસે રોકના છૂટ જાએગા

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને (મુઝસે) ફરમાયા કે જબ તૂ મેરી ઉમ્મતકો ઈસ હાલમેં દેખેગા કે ઝાલિમકો ઝાલિમ કેહનેસે ડરને લગેં તો ઉનસે રૂખસત હો જાના (યાની ઉનકી મજલિસોં ઔર મેહફિલોંમેં શિરકત ન કરના) (હાકિમ)

હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ** અપને પઢનેવાલોંકો ઉસ વક્ત તક નફા દેતા રહેગા ઔર ઉનસે અઝાબ ઔર બલાકો દફા કરતા રહેગા જબ તક ઉસકે હકસે લા પરવાહી ન કરેં. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, ઉસકે હકસે લા પરવાહી કરનેકા ક્યા મતલબ હૈ? ઈરશાદ ફરમાયા, ઉસકે હકકી લા પરવાહી યે હૈ કે અલ્લાહકી નાફરમાનિયાં ખુલે તૌર પર હોને લગેં ઔર ઉનસે રોકા ન જાએ ઔર ઉનહેં બંદ ન કિયા જાએ. (તરગીબ, તફસીર, દુર્રે મન્સૂર) મેં એક હદીસ નકલ કી હૈ જિસકા તર્જુમા યે હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા,

"જબ મેરી ઉમ્મત દુનિયાકો બળી ચીઝ સમઝને લગેગી તો ઈસ્લામકી વકઅત ઉનકે દિલસે નિકલ જાએગી. ઔર જબ અમ્ર બિલ્માઅરૂફ (નેકિયોંકી રાહ બતાના) ઔર નહી અનિલ મુન્કર (બુરાઈયોંસે રોકના) છોડ દેગી તો વહીકી બરકતસે મેહરૂમ હો જાએગી. ઔર જબ આપસમેં એક દૂસરેકો ગાલિયાં દેને લગેગી તો અલ્લાહકી નઝરસે ગિર જાએગી."

યે વહી વક્ત હૈ જિસકી મુખબિરે સાદિક (સ.અ.વ.) ને ખબર દી થી, લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહકી બહોતસી તસ્બીહેં પળ્હી જાતી હૈં મગર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ નફા નહીં દેતા. ક્યૂંકે ખુદાકી નાફરમાનિયાં ખુલ્લમ ખુલ્લા હો રહી હૈં ઔર ઉનહેં બંદ કરના તો દરકિનાર ઉનહેં બુરા હી નહીં સમઝા જાતા. ફરીઝએ તબ્લીગ (અમ્ર બિલ્મઅરૂફ નહીં અનિલ મુન્કર) છોડ દેનેકી વજહસે વહીકી બરકતસે મેહરૂમ હૈં. વહી યાની ખુદાકા કલામ કુરઆને હકીમ સીનોંમેં મૌજૂદ હૈ, દુકાનોંમેં રખ્ખા હૈ. અલમારિયોંમેં મેહફૂઝ હૈ લેકિન ઉસકી બરકત (યાની તકવા ઔર પરહેઝગારી) સે આમ મુસલમાન ઈસ લિયે મેહરૂમ હૈં કે ઉસકે અહકામકી તબ્લીગ કરના છોડ બૈઠે હૈં. ગાલિયાં બકનેકી બહોત કસરત હો ગઈ હૈ ઔર અલ્લાહકી નઝરસે ગિરકર ઝિલ્લત વ મુસીબતકે ગળ્હેમેં પહોંચ ચુકે હૈં. દુઆએં કરતે હૈં મગર કબૂલ નહીં હોતીં. મુસીબતોંસે છુટકારા ચાહતે હૈં મગર ખુલાસી નહીં પાતે, ઔર અપને મકસદમેં ભલા ક્યૂંકર કામિયાબ હોં જબકે સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે ઉસ ઝાતકી કસમ જિસકે કબ્ઝામેં મેરી જાન હૈ યે ઝરૂરી હૈ ઔર ફિર ઝરૂરી હૈ કે નેકિયોંકા હુકમ કરતે રહો ઔર બુરાઈયોંસે રોકતે રહો, વરના જલ્દહી તુમ સબ પર ખુદા અઝાબ ભેજેગા, ફિર ઉસ વક્ત ખુદાસે તુમ બેશક દુઆ ભી કરોગે લેકિન વો કબૂલ ન કરેગા. (તિરમિઝી શરીફ)

હઝરત જરીર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિસી કૌમમેં અગર એક શખ્સ (ભી) ગુનાહ કરનેવાલા હો ઔર વો ઉસે રોકને પર કુદરત રખતે હુએ ભી ન રોકેં તો ખુદા ઉન પર મરનેસે પેહલે ઝરૂર અપના

અઝાબ ભેજેગા. (મિશ્કાત શરીફ)

ઈન અહાદીસે મુબારકાસે માલૂમ હુવા કે ઈન્સાનોંકે આમાલ રાહત વ ચૈન, મુસીબત ઔર અઝાબકે તુખ્મ (બીજ) હૈં. અચ્છે આમાલસે નેઅમતોં ઔર ઐશ વ આરામકે પોદે નિકલતે હૈં. ઔર બુરે આમાલસે આફાત વ મુસીબતોંકે દરવાઝે ખુલતે હૈં. ઉપરવાલી હદીસોંસે સરાહતન માલૂમ હો રહા હૈ કે ફરીઝએ તબ્લીગકે છોડનેસે આમ અઝાબ આતા હૈ. બારગાહે ખુદાવંદીસે દુઆ રદ કર દી જાતી હૈ. વહીકી બરકતસે મેહરૂમ હો જાતે હૈં. નીઝ યે ભી માલૂમ હુવા કે એક દૂસરેકો ગાલી દેના અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂકી નઝરસે ગિર જાનેકા સબબ હૈ. ઈન ઈરશાદાતકે અલાવા ઔર ભી બેશુમાર હદીસોંમેં ખાસ ખાસ આમાલકે ખાસ નતીજોંકા ઝિકર હૈ જિનમેંસે બાઝકા મુખ્તસર ઝિકર કરતા હૂં.

(૧) ઝિના ફહશ ઔર બદકારી, કહત, ઝિલ્લત, ઔર તંગદસ્તીકા સબબ હૈ. ઝિનાસે મૌતકી કસરત હોતી હૈ ઔર બેહયાઈકે કામોંમેં પડનેસે તાઊન ઔર ઐસે ઐસે મર્ઝ ઝાહિર હોતે હૈં જો બાપ-દાદોંમેં કભી ન હુએ થે. (તરગીબ)

(૨) જિસ કૌમમેં રિશ્વતકા લેન દેન હો યા ખયાનત કરતી હો, ઉનકે દિલોં પર રોબ છા જાતા હૈ. (મિશ્કાત)

(૩) જો લોગ ઝકાત ન દેં ઉનસે બારિશ રોક લી જાતી હૈ.

(૪) નાપ-તોલમેં કમી કરનેસે રિઝક બંદ કર દિયા જાતા હૈ. કહત ઔર સખ્ત મેહનતમેં મુબ્તલા હોતે હૈં ઔર ઝાલિમ બાદશાહ મુસલ્લત હોતે હૈં. ઔર ફેસલોંમેં ઝુલ્મ કરનેકે સબબ કતલકી કસરત હોતી હૈ. બદ અહદી કરનેસે સર પર દુશ્મન મુસલ્લત કર દિયા જાતા હૈ. (મિશ્કાત શરીફ)

(૫) કતઅ રહમી (રિશ્તાદારોંસે તઅલ્લુકાત તોડને) કે સબબસે ખુદાકી રહમતસે મેહરૂમી હોતી હૈ ઔર વાલેદૈનકે સતાનેસે દુનિયામેં મરનેસે પેહલે હી સઝા ભુગતની પડતી હૈ. (મિશ્કાત)

(૬) હરામ ખાને ઔર અમ્ર બિલ મઅરૂફ ઔર નહી અનિલ મુન્કર છોડનેસે દુઆ કબૂલ નહી હોતી. (મિશ્કાત)

(૭) ઝુલ્મ ઔર ઝૂઠી કસમ માલકો ઝાએઅ, ઔરતોંકો બાંઝ ઔર આબાદિયોંકો ખાલી કર દેતી હૈ. (તરગીબ)

(૮) નમાઝકી સફેં દુરૂસ્ત ન કરનેસે દિલોંમેં ફૂટ પડ જાતી હૈ. (મિશ્કાત)

(૯) નાશુક્રીસે નેઅમતેં છીન લી જાતી હૈં. (કુરઆને કરીમ)

(૧૦) જિસ માલમેં ઝકાત વાજિબ હોતી હૈ ઔર અદા ન કી ગઈ તો વો ઝકાતકા હિસ્સા ઉસ માલકો હલાક કર દેતા હૈ. (મિશ્કાત)

ઈસકે બરઅક્સ નેકિયોંકે સિલામેં દુનિયામેં રાહત ઔર ચૈનકી ઝિંદગી નસીબ હોતી હૈ. ઝિલ્લત ઔર મસ્કનત દૂર હોતી હૈ ઔર ખાસ ખાસ આમાલકે ખાસ સાખ નતાઈજ ઝાહિર હોતે હૈં. મસલન.

(૧) સુબહકો સૂરએ યાસીન પઢનેસે દિન ભરકી હાજતેં પૂરી હોતી હૈં. ઔર રાતકો સૂરએ વાકિઆ પઢનેસે કભી ફાકા ન હોગા. (મિશ્કાત)

(૨) સબ્ર ઔર નમાઝકે ઝરીઆ ખુદાકી મદદ મિલતી હૈ. (કુરઆને કરીમ)

(૩) અલ્લાહકે ઝિક્રસે દિલોંકો ચૈન નસીબ હોતા હૈ ઔર ઝિક્રસે બઢકર કોઈ ચીઝ ભી અલ્લાહકે અઝાબસે બચાનેવાલી નહીં. (મિશ્કાત)

(૪) અવ્વલ વ આખિરમેં દુરૂદ શરીફ પઢનેસે દુઆ કબૂલ હોતી હૈ.

(૫) સખાવતસે માલ બઢતા હૈ. સદકાસે ખુદાકા ગુસ્સા બુઝ જાતા હૈ. ઔર મરતે વક્ત ઘભરાહટ નહીં હોતી. (મિશ્કાત)

(૬) તકવા ઔર ઈસ્તિગ્ફારસે ઐસી જગહસે રિઝક મિલતા હૈ જહાંસે ખ્યાલ ભી ન હો. (કુરઆને કરીમ, મિશ્કાત)

(૭) શુક્ર કરનેસે નેઅમતેં બઢતી હૈં. (કુરઆને કરીમ)

(૮) જો મુસલમાનોંકી હાજત પૂરી કરે ખુદા ઉસકી મદદ કરતા હૈ. (મિશ્કાત)

(૯) લા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ નિન્નાનવે બીમારીયોંકી દવા હૈ જિસમેં સબસે કમ દરજા ગમકા હૈ. (મિશ્કાત)

(૧૦) દુઆ આઈ હુઈ મુસીબતકે લિયે નફા દેતી હૈ ઔર જો મુસીબત અભી ન આઈ હો ઉસકે લિયે ભી. (મિશ્કાત)

ઈન ચંદ મિસાલોંસે માલૂમ હુવા કે મસાઈબ વ તકાલીફકો દૂર કરનેકે લિયે સિફાતે ઈમાનિયા (યાની ઝિક્ર, નમાઝ, તકવા, શુક્ર, તિલાવતે કુરઆને પાક વગૈરહકા ઈખ્તિયાર કરના ઝરૂરી હૈ. ખુદાસે દૂર રેહકર ખુદાકી નેઅમતેં નહીં મિલ સકતીં. તજુર્બા ઈસંકા ગવાહ હૈ કે અપની સમઝસે જો તદાબીર ઈખ્તિયાર કી જાતી હૈં ઉનસે મૌજૂદા મસાઈબ હલ નહીં હોતીં બલ્કે બઢતી હી ચલી જાતી હૈં.

સહાબા (રદિ.) જૈસા અજર લેનેવાલે મુબલ્લિગ ઔર મુજાહિદ હોંગે

હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન અલા હઝરમી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝસે એક સહાબીને બયાન કિયા કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઈસ ઉમ્મતકે આખિરમેં એક ઐસી જમાઅત હોગી જિનહેં ઉમ્મતકે પેહલે મુસલમાનોં જૈસા અજર મિલેગા. વો ભલાઈયોંકા હુકમ કરેંગે ઔર બુરાઈયોંસે રોકેંગે ઔર ફિતને ફસાદવાલોંસે જંગ કરેંગે. (બૈહકી)

ઉનહેં ઈસ કદર અઝીમુશ્શાન અજર ઈસ વજહસે મિલેગા કે વો કુફ્રો ઈલ્હાદકે દૌરમેં જબકે હક બાત કેહના બેહદ મુશ્કિલ હોગા હક બાત કહેંગે ઔર બુરાઈયોંકે મિટાનેકી કોશિશ કરેંગે.

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) સે બે ઈન્તિહા મુહબ્બત કરનેવાલે પૈદા હોંગે

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મેરી ઉમ્મતમેં સબસે બઢકર મુઝસે મુહબ્બત રખનેવાલે વો ભી હોંગે જો યે તમન્ના કરેંગે કે કાશ હમ અપના માલ ઔર કુમ્બા કુરબાન કરકે અપને રસૂલકો દેખ લેતે.

(મિશ્કાત)

યાની મૈં તો મૌજૂદ ન હૂંગા મગર ઉનહેં મુઝસે ઈસ કદર મુહબ્બત હોગી કે સિર્ફ મેરે દેખનેકે લિયે અપના સારા માલ ઔર ઘરબાર કુમ્બા કબીલા કુરબાન કરનેકે લિયે તૈયાર હોંગે.

દરિંદે વગૈરહ ઈન્સાનોંસે બાત કરેંગે

હઝરત અબૂ સઈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ખુદાકી કસમ! કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક દરિંદે ઈન્સાનોંસે ન બોલેંગે, ઔર જબ તક ઈન્સાનકે કોડેકા અગલા હિસ્સા ઔર જૂતીકા તસ્મા ઉસસે ઔર જબ તક ઉસકી રાન ઉસે યે ન બતા દેગી કે તેરે પીછે તેરે ઘરવાલોંને યે કામ કિયા હૈ. (તિરમિઝી)

યાની કિયામતસે પેહલે ઐસા ઝરૂર હો જાના હૈ.

સિર્ફ માલ હી કામ દેગા

હઝરત મિકદામ બિન મઅદીકરબ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે યકીનન લોગોં પર ઐસા ઝમાના આએગા કે સિર્ફ દીનાર ઔર દિરહમ હી નફા દેંગે. (અહમદ)

સાહિબે લમઆત ઈસ ઈરશાદકી તશરીહમેં લિખતે હૈં.

યાની ઉસ ઝમાનામેં હલાલ કમાકર હી દીન મેહફૂઝ રખ સકેંગે ઔર હલાલ કમાના હી ઉનહેં હરામસે બચાએગા.

મતલબ યે હૈ કે દીનમેં ઈતને કમઝોર હોંગે કે અગર હલાલ ન મિલે તો તકલીફ ઔર ભૂખ બરદાશ્ત કરકે હરામસે ન બચેંગે બલ્કે હરામમેં મુબતલા હો જાએંગે. અગર કિસીકે પાસ હલાલ માલ હોગા તો ઉસે હરામસે બચાવેગા.

મેરી રાય યે હૈ કે હદીસમેં યે બતાયા ગયા હૈ કે હર

મઆમલામેં માલ હીસે કામ ચલેગા. દીન ભી માલ હીકે ઝરીઆ મેહફૂઝ રખ સકેંગે. ઔર દુનિયાકે મઆમલાતમેં ભી માલ હી કો દેખા જાએગા. કિસી પાર્ટીકે સદર ઔર સેક્રેટરીકે ચુનનેમેં ભી સરમાયાદાર હી કી પૂછ હોગી. કૌમ વ ખાનદાનકે ચૌધરી ભી સાહિબે સરવત હી હોંગે. નિકાહકે લિયે માલદાર મર્દકી તલાશ હોગી. ગર્ઝ કે હર મઆમલામેં માલ દેખા જાએગા ઔર માલદાર હીકો આગે રખ્ખેંગે. જૈસા કે હમારે મૌજૂદા ઝમાનેમેં હો હી રહા હૈ કે માલદાર હોના શરાફત ઔર બડાઈકી દલીલ બન ગયા હૈ ઔર ફક્રો તંગદસ્તી અગરચે ઈખ્તિયારી નહીં લેકિન ફિર ભી ઐબ સમઝી જાને લગી હૈ. રૂપિયા પૈસાકી ઐસી અઝમત દિલોંમેં બૈઠ ચુકી હૈ કે માલદાર હીકો બળા ઔર ઈઝઝત આબરૂવાલા સમઝા જાતા હૈ. ઔર ઈસી હકીકતકે પેશે નઝર તંગદસ્ત ઔર મુફલિસ ભી તંગદસ્તીકો છુપાનેકી કોશિશ કરતે હૈં. અફસોસ કે જો ફક્ર મોમિનકી ઈમ્તિયાઝી શાન થી વો ઐબ બનકર રેહ ગઈ, ઔર ઈસસે બળ્હકર યે કે ફક્રકી વજહસે બહોતસે લોગ ઈમાનસે ફિર રહે હૈં ઔર સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદ :-

કાદલ્ ફક્રુ અંય્યકૂન કુફરા.

ફક્ર કુફ્ર બન જાનેકે કરીબ હૈ. ઈસકા મતલબ ખૂબ સમઝમેં આ રહા હૈ. (મિશ્કાત)

હઝરત સુફયાન સૌરી (રહ.) ફરમાતે થે કે પેહલે ઝમાનેમેં નેક લોગોંકે માહોલમેં માલકો નાપસંદ કિયા જાતા થા, લેકિન આજ માલ મોમિનકી ઢાલ હૈ. અગર માલ ન હો તો યે માલદાર હમારા (યાની આલિમોંકા) રૂમાલ બના લેં, યાની જિસ તરહ રૂમાલકો મેલ સાફ કરકે ડાલ દેતે હૈં ઉસી તરહ તંગદસ્ત આલિમકો માલદાર

ઝલીલ સમઝને લગેં. ફિર ફરમાયા કે જિસકે પાસ માલ હો ઉસે ચાહિયે કે મુનાસિબ તરીકા પર ખર્ચ કરે ઔર બેફિકરીસે ન ઉડાએ) ક્યૂંકે યે વો દૌર હૈ કે અગર હાજત પેશ આએગી તો સબસે પેહલે દીનકો બરબાદ કરેગા. (મિશ્કાત)

ચાંદી સોનેકે સુતૂન ઝાહિર હોંગે

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે ઝમીન અપને અંદરસે સુતૂનોંકી તરહ સોને ચાંદીકે લંબે લંબે ટુકડે ઉગલ દેગી. જિસકી વજહસે માલ બેકીમત હો જાએગા. ઔર કાતિલ આકર કહેગા કે (અફસોસ) ઈસ (બે હકીકત ઔર બેકીમત ચીઝ) કી વજહસે મૈંને કિસીકી જાન લી. ઔર (માલકી વજહસે) કતઅ રહમી કરનેવાલા કહેગા કે (અફસોસ!) ઈસકી વજહસે મૈંને કતઅ રહમી કી. ઔર ચોર આકર કહેગા કે (અફસોસ!) ઈસકી વજહસે મેરા હાથ કાટા ગયા. યે કેહકર ઉસે છોડ દેંગે ઔર ઉસમેંસે કુછ ભી ન લેંગે.

દૂસરી હદીસમેં હૈ કે કિયામતસે પેહલે વો વક્ત આએગા કે નહરે ફુરાતકે અંદરસે સોનેકા એક પહાડ ઝાહિર હોગા ઔર ઉસ પર કબ્ઝા કરનેકે લિયે લોગ જંગ કરેંગે, જિસકે નતીજેમેં ૯૯ ફીસદી ઈન્સાન મર જાએંગે, જિનમેંસે હર એકકા યે ગુમાન હોગા કે શાયદ મૈં હી બચ જાઉં. (મુસ્લિમ)

બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ જો હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે ફુરાતસે સોનેકા એક પહાડ ઝાહિર હોગા. જો શખ્સ વહાં મૌજૂદ હો ઉસમેંસે કુછ ભી ન લે.

(મિશ્કાત શરીફ)

મૌતકી તમન્ના કી જાએગી

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે દુનિયાકે ખતમ હોનેસે પેહલે ઐસા ઝરૂર ગુઝરેગા કે કબર પર ઈન્સાનકા ગુઝર હોગા ઔર વો કબર પર લોટકર કહેગા કે કાશ મૈં ઈસ કબરવાલેકી જગહ હોતા, ઔર દીનકી વજહસે યે તમન્ના ન હોગી કે (બદદીની) કી ફિઝાસે ઘભરાકર ઐસા કરેગા) બલ્કે (દુન્યાવી) મુસીબતમેં ગિરફતાર હોગા. (મુસ્લિમ)

ફાઈદા :- યાની ઉસ ઝમાનેમેં બદદીની ઔર ફિસ્કો ફુજૂરસે ઘભરાનેવાલે તો કહાં હોંગે. અલબત્તા દુન્યાવી પરેશાનિયોં ઔર બલાઓંમેં ફંસકર મરનેકો ઝિંદગી પર તરજીહ દેંગે. ઐસે હાલાત હમારે ઈસ ઝમાનેમેં મૌજૂદ હોતે જા રહે હૈં ઔર પરેશાનીકી વજહસે યૂં કેહનેવાલે અબ ભી મૌજૂદ હૈં કે "ઈસ ઝિંદગીસે મૌત હી ભલી હૈ."

માલકી કસરત હોગી

હઝરત જાબિર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે આખિર ઝમાનામેં એક ઐસા મુસલમાન બાદશાહ હોગા જો લપ (મુઠ્ઠી) ભર ભરકે માલ તકસીમ કરેગા ઔર માલકો શુમાર ન કરેગા. (મુસ્લિમ)

યાની ઉસ વક્ત માલ ઈસ કદર ઝિયાદા હોગા કે તકસીમ કરતે વક્ત બાંટનેવાલા કમ ઔર ઝિયાદાકા ખ્યાલ ન કરેગા ઔર

માલ ઈસ કદર ઝિયાદા હોગા કે ઉસકા શુમાર કરના દુશ્વાર હોગા.

બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક તુમહારે અંદર માલકી ઈસ કદર કસરત ન હો જાએ કે માલદારકો ઉસકા રંજ હોગા કે કાશ કોઈ મેરા સદકા કબૂલ કર લેતા. હઝરત ઔફ બિન માલિક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મેરે સામને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કિયામતકી છ નિશાનિયાં બયાન ફરમાઈ હૈં જિનમેંસે એક યે હૈ કે માલકી ઈસ કદર કસરત હોગી કે ઈન્સાનકો સો દીનાર (સોનેકી અશરફિયાં) દિયે જાએંગે તો (ઉનહેં કમ સમઝકર) નારાઝ હો જાએગા. (બુખારી)

બાઝ રિવાયાતમેં યે ભી હૈ કે આપને ફરમાયા સદકા કરો. ક્યૂંકે તુમ પર ઐસા ઝમાના આએગા કે ઈન્સાન સદકા લેકર ચલેગા કે (કિસીકો દે દૂં) ઔર કોઈ કબૂલ કરનેવાલા ન મિલેગા, જિસે દેના ચાહેગા વો કહેગા કે તૂ કલ લે આતા તો મૈં ઝરૂર કબૂલ કર લેતા. આજ તો મુઝે ઈસકી ઝરૂરત નહીં. (મિશ્કાત)

ઝૂઠે નબી હોંગે

હઝરત સૌબાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જબ મેરી ઉમ્મતમેં તલવાર રખ દી જાએગી (યાની ઉમ્મત આપસમેં ખાના જંગી કરને લગેગી) તો કિયામત તક તલવાર ચલતી રહેગી. ઔર કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક મેરી ઉમ્મતકે બહોતસે કબીલે મુશરિકીનમેં દાખિલ ન હો જાએં. ઔર જબકે મેરી ઉમ્મતકે બહોતસે કબીલે બુતોંકો ન પૂજેં... (ફિર ફરમાયા કે) બિલા શુબા મેરી ઉમ્મતમેં

તીસ કઝ્ઝાબ (ઝૂઠે) હોંગે, જિનમેંસે હર એક અપનેકો નબી બતાએગા, હાલાંકે મૈં ખાતિમુન્નબિય્યીન હૂં. મેરે બાદ કોઈ નબી નહીં હો સકતા. (મિશ્કાત)

ઝલઝલે બહોત આએંગે

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઉસ વક્ત તક કિયામત ન આએગી જબ તક દો બળી જમાઅતેં આપસમેં ઝબરદસ્ત જંગ ન કર લેં, જિન દોનોંકા દાવા એક[1] હી હોગા, ઔર જબ તક તીસકે કરીબ ઐસે દજ્જાલ વ કઝ્ઝાબ પૈદા ન હો જાએં જિનમેંસે હર એક અપને આપકો અલ્લાહકા રસૂલ બતાએગા. ઔર ફરમાયા કે ઉસ વક્ત તક કિયામત ન આએગી જબ તક દુનિયાસે ઈલ્મ ન ઉઠ જાએ ઔર ઝલઝલોંકી કસરત ન હો જાએ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

સૂરતેં મસ્ખ હોંગી

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઈસ ઉમ્મતમેં યકીનન ઝમીનમેં ધંસ જાને ઔર આસમાનસે પત્થર બરસને ઔર સૂરતેં મસ્ખ હો જાનેકા અઝાબ આએગા. ઔર યે ઉસ વક્ત હોગા જબ (લોગ કસરતસે) શરાબ પીએંગે ઔર ગાનેવાલી ઔરતેં રખ્ખેંગે ઔર ગાને બજાનેકા સામાન ઈસ્તેમાલ કરેંગે. (ઈબ્ને અબિદુન્યા)

---

૧. હાફિઝ ઈબ્ને હજર લિખતે હૈં કે ઈસસે હઝરત અલી (રદિ.) ઔર મુઆવિયા (રદિ.) કી જંગ મુરાદ હૈ.

યે ઉમ્મત યહૂદ વ નસારા ઔર ફારિસ વ રૂમકી પૈરવી કરેગી

હઝરત અબૂ સઈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે તુમ યકીનન અપનેસે પેહલોંકા બાલિશ્ત બ બાલિશ્ત ઔર ઝિરાઅ બ ઝિરાઅ ઈત્તિબાઅ કરોગે. (જિસ ચીઝકી તરફ વો જિસ કદર બઢતે થે તુમ ભી ઉસી કદર બઢોગે. જિસ ચીઝકી તરફ વો એક બાલિશ્ત બઢે તુમ ભી એક બાલિશ્ત બઢોગે. ઔર જિસ ચીઝકી તરફ વો એક ઝિરાઅ યાની એક હાથ બઢતે થે તુમ ભી (ઉસી કદર બઢોગે) હત્તાકે અગર વો ગોહકે સૂરાખમેં દાખિલ હુએ થે તો તુમ ભી દાખિલ હોગે. સવાલ કિયા ગયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ક્યા પેહલોંસે આપકી મુરાદ યહૂદ વ નસારા હૈં? ઈરશાદ ફરમાયા ઔર કૌન હૈં.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

દૂસરી રિવાયતમેં હૈ જો હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર (રદિ.) સે મરવી હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે યકીનન મેરી ઉમ્મત પર વો ઝમાના આએગા જો બની ઈસરાઈલ પર ગુઝરા થા. જિસ તરહ (એક પૈરકા) જૂતા દૂસરે (પાંવકે) જૂતેકે બરાબર હોતા હૈ ઉસી તરહ હૂબહૂ, હત્તાકે અગર ઉન બની ઈસરાઈલમેંસે કિસીને ખુલ્લમ ખુલ્લા અપની માં સે ઝિના કિયા હોગા તો મેરી ઉમ્મતમેં ભી ઐસા કરનેવાલે હોંગે (ફિર ફરમાયા કે) બિલાશુબા બની ઈસરાઈલકે બહત્તર (૭૨) મઝહબી ફિરકે હો ગયે થે ઔર મેરી ઉમ્મતકે તહત્તર (૭૩) મઝહબી ફિરકે હોંગે જો

એકકે અલાવા સબ દોઝખમેં જાએંગે. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા વો (જન્નતી) કૌનસા હોગા? ઈરશાદ ફરમાયા (જો ઈસ તરીકા પર હોગા) જિસ પર મૈં ઔર મેરે સહાબા (રદિ.) હૈં. (મિશ્કાત)

ઈન હદીસોંમેં આપ (સ.અ.વ.) ને જો કુછ ઈરશાદ ફરમાયા થા વો સબ કુછ આજ હમારે સામને મૌજૂદ હૈ. બની ઈસરાઈલકે અવામ ઔર ઉલમા જો હરકતેં કી થીં વો સબ હમારે ઝમાનેમેં મૌજૂદ હૈં. દીનમેં બિદઅતેં નિકાલના, કિતાબે ખુદાવંદીકી તહરીફ (અદલ-બદલ) કરના, કિસી માલદારકે દબાવસે શરીઅતકે મસ્અલે બદલ દેના. દીન બેચકર દુનિયા હાસિલ કરના, મસાજિદકો સજાના, હીલોં બહાનોંસે હરામ ચીઝોંકો હલાલ કરના વગૈરહ વગૈરહ સબ કુછ ઈસ દૌરમેં મૌજૂદ હૈ.

જિન તહત્તર (૭૩) ફિરકોંકી ખબર સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) ને દી હૈ વો ભી પૂરે હો ચુકે હૈં જિનકી તફસીલ બાઝ શુરૂહે હદીસમેં મઝકૂર ભી હૈ. યહાં ઈતના સમઝ લેના ઝરૂરી હૈ કે ઈસસે સિર્ફ વો ફિરકે મુરાદ હૈં જો શરીઅતે ઈસ્લામિયાકે અકીદોંસે મુત્તફિક નહીં હૈં. જૈસે મોઅતઝિલા, ખવારિજ, રવાફિઝ, કાદિયાની, અહલે કુરઆન વગૈરહ હૈં. ઔર જો લોગ અકાઈદે ઈસ્લામિયાકો બિલા ચૂનો ચિરા માનતે હૈં ઔર સિર્ફ નમાઝ રોઝાકે મસાઈલમેં મુખ્તલિફ હૈં (જૈસે ચારોં ઈમામોંકે મુકલ્લિદીન) વો સબ ઉસી એક ફિરકામેં દાખિલ હૈં જિસે જન્નતી ફરમાયા હૈ. ક્યૂંકે જિન મસાઈલમેં ઉનકા ઈખ્તિલાફ હૈ ઉનમેં હઝરાતે સહાબા (રદિ.) કા ભી ઈખ્તિલાફ થા. ઔર સહાબા (રદિ.) કે તરીકા પર ચલનેવાલેકો આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને જન્નતી ફરમાયા હી હૈ.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા

(સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી, જબ તક મેરી ઉમ્મત અપનસે પેહલે લોગોંકા તરીકા બાલિશ્ત બ બાલિશ્ત ઔર ઝિરાઅ બ ઝિરાઅ ઈખ્તિયાર ન કરેગી. ઈસ પર સવાલ કિયા ગયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મસલન ફારિસ ઔર રૂમ (કા ઈત્તિબાઅ કરેંગે) ઈરશાદ ફરમાયા કે ઔર ઉનકે સિવા પેહલે લોગ કૌન હૈં. (બુખારી)

હાફિઝ ઈબ્ને હજર (રહ.) ફતહુલ બારીમેં લિખતે હૈં કે ઈસ હદીસમેં ફારિસ ઔર રૂમકે ઈત્તિબાઅકી ખબર દી હૈ. ઔર પેહલી હદીસમેં યહૂદ વ નસારાકે ઈત્તિબાઅકી ખબર દી હૈ. લિહાઝા દોનોંકો મિલાકર યે નતીજા નિકલા કે દીનકે બિગાડનેકે બારેમેં તો યે ઉમ્મત યહૂદ વ નસારાકે પીછે ચલેગી, ઔર સિયાસત વ હુકૂમતકે મઆમલાતમેં ફારિસ ઔર રૂમકા ઈત્તિબાઅ કરેગી.

હર શખ્સ અપની રાયકો તરજીહ દેગા

હઝરત અબૂ સઅલબા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ભલાઈયોંકા હુકમ કરતે રહો ઔર બુરાઈયોંસે રોકતે રહો. હત્તાકે જબ લોગોંકી યે હાલત હો જાએ કે તુમ યે દેખો કે બુખ્લ (કંજૂસી) કી ઈતાઅત કી જાતી હો (યાની જબ લોગોંમેં કંજૂસી આમ હો જાએ) ઔર નફસાની ખ્વાહિશકા ઈત્તિબાઅ કિયા જાએ ઔર દુનિયાકો (દીન પર) તરજીહ દી જાએ ઔર હર શખ્સ અપની રાય પર ઈતરાતા હો ઔર તુમ અપને (મુતઅલ્લિક) યે બાત ઝરૂરી દેખો કે લોગોંમેં રેહકર મૈં ભી ઉન બુરાઈયોંમેં પડ જાઉંગા તો ઉસ વક્ત સિર્ફ અપને નફસકો સંભાલ લેના ઔર અવામકે મઆમલાકો છોડ દેના. (મિશ્કાત)

દો ખાસ બાદશાહોંકે બારેમેં પેશીનગોઈ

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉસ વક્ત તક કિયામત કાઈમ ન હોગી, જબ તક કબીલએ કહતાનસે (જો યમનમેં રેહતે હૈં) એક ઐસા શખ્સ ન ઝાહિર હો (જો અપને ઈકતિદારકે સબબ) લોગોંકો અપની લકડીસે હાંકેગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

યાની સબ લોગ ઉસકી બાતકો માનેંગે ઔર મુત્તફિક હોકર ઉસકી હુકૂમત તસ્લીમ કરેંગે (મિરકાત) હાફિઝ ઈબ્ને હજર (રહ.) ને કરતબીકે હવાલાસે બાઝ ઉલમાકા યે કૌલ ભી નકલ કિયા હૈ કે સખ્ત તબીઅત ઔર ઝાલિમ હોનેકી વજહસે વો શખ્સ લોગોંકો હકીકતન ઊંટોં ઔર બકરીયોંકી તરહ હાંકેગા.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કી દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉસ વક્ત તક રાત ઔર દિન ખતમ ન હોંગે જબ તક જહજાહ નામી એક શખ્સ બાદશાહ ન બન જાએ જો ગુલામોંકી નસલસે હોગા. (મુસ્લિમ)

હઝરત શાહ સાહબને કિયામતનામામેં કહતાન બાદશાહકો હઝરત ઈસા (અલૈ.) કા જાનશીન બતાયા હૈ.

એક હબ્શી ખાનએ કાબાકો બરબાદ કરેગા

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જબ તક હબ્શવાલે તુમસે ન લડેં તુમ ઉનસે ન લડો, ક્યૂંકે ખાનએ કાબાકા ખઝાના દો છોટી છોટી પિંડલિયોંવાલા હબ્શી નિકાલેગા. (મિશ્કાત)

દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે કાબાકો દો છોટી છોટી પિંડલિયોંવાલા હબ્શી વૈરાન કરેગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

છોટી છોટી પિંડલિયોંવાલા ઈસ લિયે ફરમાયા કે અહલે હબ્શાકી પિંડલિયાં છોટીં છોટી હોતી હૈં.

હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે જબ દુનિયાસે સારે ઈમાનદાર ઉઠ જાએંગે તો હબ્શીયોંકી ચળ્હાઈ હોગી ઔર ઉનકી સલ્તનત તમામ રૂએ ઝમીન પર ફૈલ જાએગી. કાબાકો ઢાએંગે ઔર હજ મૌકૂફ હો જાએગા. ખ઼ાનએ કાબાકે ખઝાનેસે ક્યા મુરાદ હૈ? ઉસકે બારેમેં મિરકાત શરહે મિશ્કાતમેં એક કૌલ નકલ કિયા હૈ કે ખાનએ કાબાકે પીછે એક ખઝાના દફન હૈ ઉસે હબ્શી નિકાલેંગે.

ફલોંમેં કમી હો જાએગી

હઝરત અબૂ મૂસા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઝમાના કરીબ કરીબ હો જાએગા (યાની જલ્દી જલ્દી ગુઝરને લગેગા) સાલ કમ હો જાએંગે (યાની જલ્દી ખતમ હોંગે.) ફલ કમ હો જાએંગે. (તબરાની)

ફલ કમ હોનેકે દો મતલબ હૈં. એક યે કે કમ પૈદા હોં, દૂસરે યે કે છોટે છોટે પૈદા હોં. દોનોં સૂરતેં મુરાદ હો સકતી હૈં. પિછલી સદિયોંમેં ફલ કિતને બળે હોતે થે, ઉસકી કુછ તફસીલ કિસી કિતાબમેં નઝરસે નહીં ગુઝરી. અલબત્તા હઝરત ઈમામ દાઉદ (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે મૈંને એક કકડી ૧૩ બાલિશ્તકી નાપી હૈ.

સબસે પેહલે ટિડ્ડી હલાક હોગી

હઝરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે

હઝરત ઉમર (રદિ.) કે ઝમાનએ ખિલાફતમેં જિસ સાલ ઉનકી વફાત હુઈ થી ટિડ્ડી ગુમ હો ગઈ, જિસકી વજહસે હઝરત ઉમર (રદિ.) બહોત હી ફિકરમંદ હુએ. ઔર ઉસકી તલાશમેં એક સવાર યમનકી તરફ ભેજા ઔરં એક ઈરાકકી તરફ ઔર એક શામકી તરફ, તાકે વો યે માલૂમ કરેં કે ઈસ સાલ ટિડ્ડી દેખી ગઈ હૈ યા નહીં. જો સાહબ યમન ગયે થે વો એક મુઠ્ઠી ટિડ્ડિયાં લાએ ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) કે સામને ડાલ દીં. જબ આપને વો દેખીં તો (ખૂશીમેં) અલ્લાહુ અકબરકા નારા બુલંદ કિયા. ઔર ફરમાયા કે મૈંને રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે બેશક અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂને (જાનવરોંકી) એક હઝાર કિસ્મેં પૈદા ફરમાઈ હૈં, જિનમેંસે ૬૦૦ દરિયાઈ ઔર ૪૦૦ ખુશ્કીકી હૈં ઔર ઉનમેં સબસે પેહલે (કિયામતકે કરીબ) ટિડ્ડી હી હલાક હોગી. ઔર ઉસકે બાદ દૂસરે (જાનવર) કી કિસ્મેં યકે બાદ દીગરે હલાક હોંગી જૈસે કિસી લડીકા તાગા ટૂટકર દાને હી દાને ગિરને લગતે હૈં.

ઈસ હદીસસે હઝરત ઉમર (રદિ.) કી ફિકરકા હાલ માલૂમ હુવા કે કુર્બે કિયામતકી એક નિશાની દેખકર (જો હકીકતમેં મૌજૂદ ભી ન થી સિર્ફ ઉનકે ઈલ્મકે એતિબારસે ઝાહિર હો ગઈ થી) કિસ કદર ઘભરાએ ઔર સવારોંકો ભેજકર બળે એહતિમામસે ઉસકા પતા લગાયા કે વાકઈ ટિડ્ડીકી જિન્સ હલાક હો ચુકી હૈ યા મદીને હીમેં નઝર નહીં આઈ? અબ યે અંદાઝા કર લીજિયે કે અગર ટિડ્ડી ન મિલતી તો હઝરત ઉમર (રદિ.) કિસ કદર પરેશાન હોતે. ઔર એક હમ હૈં કે કિયામતકી સેંકડોં નિશાનિયાં અપની આંખોંસે દેખ રહે હૈં લેકિન કોઈ ખતરા મેહસૂસ નહીં કરતે.

કુર્બે કિયામતકે તફસીલી હાલાત

અબ તક જિતની પેશીનગોઈયાં કી જા ચુકી હૈં વો સબ કિયામત હીકી નિશાનિયાં થીં જિનમેંસે બાઝ પૂરી હો ચુકી હૈં ઔર બાઝ પૂરી હો રહી હૈં ઔર બાઝ આઈન્દા પૂરી હોંગી. કિસી હાદસા ઔર વાકિઆકા કિયામતકી અલામતોંમેંસે હોનેકા યે મતલબ નહીં કે કિયામતકે બિલકુલ હી કરીબ હો, બલ્કે મતલબ યે હૈ કે કિયામતસે પેહલે ઉસકા વુજૂદમેં આ જાના ઝરૂરી હૈ. ઈસ લિયે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને બહોતસે હવાદિસ ઔર વાકિઆતકે બારેમેં યે ફરમાયા કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક ઐસા ન હો જાએ. ખૂદ સૈયદે આલમ (સ.અ.વ.) કા દુનિયામેં તશરીફ લાના ભી અલામાતે કિયામતસે શુમાર કિયા જાતા હૈ હાલાંકે આપકી બેઅસતકો ચૌદહસો સાલકે કરીબ હો ચુકે હૈં ઔર ખુદા હી જાને કે અભી કિતને બરસોંકે બાદ કિયામત કાઈમ હોગી.

બુખારી શરીફકી રિવાયતમેં તસરીહ હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને અપની વફાતકો અલામાતે કિયામતસે શુમાર ફરમાયા. આગે વો હવાદિસ ઔર વાકિઆત લિખતા હૂં જો ઉમૂમન કિયામતકે કરીબતર ઝમાનેમેં ઝાહિર હોંગે. ઉમૂમન ઉન વાકિઆતકા તસલસુલ હઝરત મૌલાના શાહ રફીઉદ્દીન સાહબ દહેલવીકે "કિયામત નામા" કે મુતાબિક[1] હૈ ઔર તફસીલાત મૈંને ખૂદ

---

૧. અહાદીસે શરીફામેં અલામાતે કિયામત તરતીબવાર મઝકૂર નહીં હૈં બલ્કે મુતફર્રિક અહાદીસમેં મુતફર્રિક વાકિઆત બયાન ફરમા દિયે હૈં. હઝરત શાહ સાહબને ઉન વાકીઆતકો તરતીબ દેકર કિયામત નામામેં દર્જ કિયા હૈ.

અહાદીસમેં દેખકર લિખ્ખી હૈં. બાઝ જગહ મુઝે હઝરત શાહ સાહબકી તરતીબસે ઈખ્તિલાફ હૈ લિહાઝા ઐસે મવાકેઅમેં શાહ સાંહબકા ઈત્તિબાઅ કરનેમેં માઝૂર થા.

ઈસાઈયોંસે સુલહ ઔર જંગ

હઝરત ઝી મુખબિર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈસાઈયોંસે સુલહ કરોગે જો અમનવાલી સુલહ હોગી. તુમ ઔર ઈસાઈ આપસમેં મિલકર એક દૂસરી ઈસાઈ જમાઅતસે જંગ કરોગે. ઉસ જંગમેં તુમહારી ફતહ હોગી. ગનીમતકા માલ હાથ લગેગા ઔર સહીહ સાલિમ વાપસ આકર બળે બળે ટીલોંવાલે મૈદાનમેં ઠહેરોગે જહાં દરખ્ત બહોત હોંગે. બૈઠે બિઠાએ એક ઈસાઈ સલીબકો[1] હાથમેં ઉઠાએગા ઔર કહેગા કે સલીબકી બરકતસે ફતહ હુઈ. યે સુનકર એક મુસલમાનકો ગુસ્સા આ જાએગા ઔર (ઉસસે સલીબ છીનકર) તોડ ડાલેગા. યે હાલ દેખકર ઈસાઈ સુલહકો તોડ દેંગે ઔર (મુસલમાનોંસે) જંગ કરનેકે લિયે જમા હો જાએંગે. મુસલમાન ભી અપને હથિયાર લે દોડેંગે ઔર ઈસાઈયોંસે જંગ કરેંગે ઔર ખુદા ઉસ લડનેવાલી) જમાઅતકો શહાદતકી ઈઝ્ઝતસે નવાઝેગા. (અબૂ દાઉદ)

હદીસ શરીફમેં ઈસી કદર ઝિક્ર હૈ. ઈસકે બાદ હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે ઉસ જંગમેં મુસલમાનોંકા બાદશાહ શહીદ હો જાએગા ઔર દૂસરે મુલ્કોંકી તરહ મુલ્કે શામમેં ભી ઈસાઈયોંકી

૧. સલીબ સૂલીકો કેહતે હૈં. ક્યૂંકે ઈસાઈ સૂલીકો પૂજતે હૈં ઔર ઉસે મુતબર્રક સમઝતે હૈં ઈસ લિયે વો ઈસાઈ શખ્સ ફતહકા સબબ સલીબકી બરકતકો બતાએગા.

હુકૂમત હો જાએગી. ઔર જિસ ઈસાઈ જમાઅતસે મુસલમાનોંકે સાથ મિલકર પેહલે જંગ કી થી ઉસસે અબ યે ઈસાઈ સુલહ કર લેંગે. ઉસ જંગસે જો મુસલમાન બચેંગે વો મદીનેમેં ચલે જાએંગે ઔર ખૈબરકે કરીબ તક ઈસાઈયોંકી હુકૂમત હો જાએગી[1].

બુખારી શરીફમેં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઔફ બિન માલિક (રદિ.) કો ગઝવએ તબૂકકે મૌકા પર કિયામતકી છ નિશાનિયાં બતાઈ, જિનમેં બની અસ્ફર યાની (ઈસાઈયોં) ઔર મુસલમાનોંકે દરમિયાન સુલહ હો જાના ભી ઝિક્ર ફરમાયા. ઔર યે ભી ફરમાયા કે ઈસાઈ બદઅહદી કરેંગે ઔર (સુલહ તોડકર જંગ કરનેકે લિયે) તુમહારે મુકાબલામેં આએંગે જિનકે અસ્સી (૮૦) ઝંડે હોંગે, ઔર હર ઝંડેકે નીચે ૧૨ હઝાર સિપાહી હોંગે (જિનકી મજમૂઈ તાદાદ ૧૨ હઝારકો અસ્સી (૮૦) મેં ઝરબ દેનેસે ૯ લાખ સાઠ હઝાર હોતી હૈ).

બાઝ અહાદીસમેં એક બળી જંગકા ઝિક્ર ભી આયા હૈ. મસલન તિરમિઝી ઔર અબૂ દાઉદકી એક રિવાયતમેં હૈ કે,

જંગે અઝીમ, ફતહે કુસ્તુન્તુનિયા ઔર દજ્જાલકા નિકલના સાત મહીનેકે અંદર અંદર હો જાએગા. યાની યે તીનોં ચીઝેં કરીબ કરીબ હોંગી ઔર સાત માહમેં હો જાએંગી.

યે જંગે અઝીમ મુસલમાનોં ઔર ગૈર મુસ્લિમોંકી હોગી યા સારે આલમકે ઈન્સાન મઝહબકી વજહસે નહીં બલ્કે નઝરિયાતકી વજહસે લડ પડેંગે. ઈસકે બારેમેં અહાદીસસે કોઈ તસરીહ મુઝે માલૂમ નહીં હુઈ. અલબત્તા રિવાયાતમેં જિન બળી બળી જંગોંકા ઝિક્ર આયા હૈ ઉનમેં મુસલમાનોંસે મુકાબલેકા ઝિક્ર ભી મૌજૂદ હૈ.

---

૧. હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) કી એક રિવાયતમેં મુસલમાનોંકે મદીનેમેં મહસૂર હો જાને ઔર ખૈબરકે કરીબ તક ગૈરોંકે તસલ્લુતકી તસરીહ મૌજૂદ હૈ.

હઝરત મેહદી (અલૈ.) કા ઝુહૂર

જબ મુસલમાન હર તરફસે ઘિર જાએંગે ઔર ઉનકી હુકૂમત સિર્ફ મદીના મુનવ્વરાસે ખૈબર તક રેહ જાએગી તો વો હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) કી તલાશમેં લગ જાએંગે. હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) ઉસ વક્ત મદીનામેં હોંગે ઔર ઈમામતકા બોઝ ઉઠાનેસે બચનેકે લિયે મક્કા મુકર્રમા ચલે જાએંગે. મક્કાકે બાઝ બાશિંદે (ઉનહેં પેહચાન લેંગે ઔર) ઉનકે પાસ આકર (મકાનસે) ઉનહેં બાહિર લાએંગે ઔર ઉનસે ઝબરદસ્તી બૈઅત (ખિલાફત) કર લેંગે. હાલાંકે વો દિલસે ન ચાહતે હોંગે. યે બૈઅત મકામે ઈબ્રાહીમ ઔર હજરે અસ્વદકે દરમિયાન હોગી. (ગાલિબન હઝરત ઈમામકો તવાફ કરતે હુએ બૈઅત પર મજબૂર કિયા જાએગા) જબ હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) કી ખિલાફતકી ખબર મશ્હૂર હોગી તો મુલ્કે શામસે એક લશ્કર આપસે જંગ કરનેકે લિય ચલેગા ઔર આપકે લશ્કર તક પહોંચનેસે પેહલે હી મકામે બૈદામેં જો મક્કા ઔર મદીનાકે દરમિયાન હૈ ઝમીનમેં ધંસા દિયા જાએગા. ઈસ વાકિઆકી ખબર સુનકર શામકે અબદાલ[૧] ઔર ઈરાકકે પરહેઝગાર લોગ આપકી ખિદમતમેં પહોંચ જાએંગે. આપકે મુકાબલેકે લિયે એક કુરૈશી નસલકા શખ્સ કબીલએ બની કલ્બકે મરદોંકા એક લશ્કર ભેજેગા. કબીલએ બની કલ્બમેં ઉસ શખ્સકી નન્હયાલ હોગી. ઉસ

---

૧. અબદાલ બદલકી જમા હૈ. અબદાલ ઉન ઔલિયા અલ્લાહકો કેહતે હૈં જિનકા બદલ દુનિયામેં પૈદા હોતા રેહતા હૈ. ઈબ્તિદાએ ઈસ્લામસે આજ તક ઉનકે વુજૂદસે દુનિયા ખાલી નહીં હુઈ. જબ ભી ઉનમેંસે કોઈ ઈસ દુનિયાસે ગયા દૂસરા ઉસકી જગહ ઝરૂર કાઈમ હુવા હૈ. ઈસી તબાદલાકી વજહસે ઉનહેં અબદાલ કેહતે હૈં.

કબીલેસે હઝરત મેહદી (અલૈ.) કા લશ્કર જંગ કરેગા ઔર ગાલિબ રહેગા. યે રિવાયત મિશ્કાત શરીફમેં અબૂદાઉદકે હવાલેસે રિવાયત કી ગઈ હૈ. ઉસકે શુરૂમેં યે ભી હૈ કે એક ખલીફાકે મરને પર ઈખ્તિલાફ હોગા કે અબ કિસકો ખલીફા બનાયા જાએ ઔર એક સાહબ (યાની હઝરત મેહદી અલૈ.) યે સમઝકર મદીનાસે મક્કાકો ચલ દેંગે કે કહીં મુઝે ન બના લેં.

ઈમામ મેહદી (અલૈ.) કા હુલિયએ નસબ ઔર નામ

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેહદી (અલૈ.) મેરી નસલસે ઔર ફાતિમા (રદિ.) કી ઔલાદસે હોંગે. (અબૂ દાઉદ)

હઝરત અલી મુરતુઝા કર્રમલ્લાહુ વજહહૂને એક મરતબા અપને સાહબઝાદે હઝરત હસન (રદિ.) કે મુતઅલ્લિક ફરમાયા કે યે મેરા બેટા સૈયદ હૈ જૈસા કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉસકા નામ સૈયદ રખ્ખા હૈ. ઉસકી ઔલાદમેં એક શખ્સ પૈદા હોગા જિસકા નામ વોહી હોગા જો તુમહારે નબી (સ.અ.વ.) કા નામ હૈ. યાની ઉસકા નામ મુહમ્મદ હોગા. ફિર ફરમાયા કે વો અખ્લાકમેં મેરે બેટે હસન (રદિ.) કે મુશાબેહ હોગા ઔર સૂરતમેં ઉસકે મુશાબેહ ન હોગા. યાની ઉસકા હુલિયા હસન (રદિ.) કે હુલિયાસે મિલતા જુલતા ન હોગા.

બાઝ રિવાયાતમેં હૈ કે ઈમામ મેહદીકે વાલિદકા નામ વોહી હોગા જો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે વાલિદકા નામ થા.

(મિશ્કાત)

હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મેહદી મુઝસે હોગા, ઉસકા ચેહરા ખૂબ રોશન (નૂરાની) હોગા. નાક બુલંદ હોગી. (મિશ્કાત)

ઈમામ મેહદી (અલૈ.) કે ઝમાનેમેં દુનિયાકી હાલત

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈસ ઉમ્મત પર એક ઝબરદસ્ત મુસીબત આએગી ઔર ઈન્સાન ઝુલ્મસે બચનેકે લિયે કોઈ પનાહકી જગહ ન પાએગા, ઉસ વક્ત ખુદા મેરી નસલ ઔર મેરે ખાનદાનમેંસે એક શખ્સ પૈદા ફરમાએગા ઔર ઉસકે ઝરીઆ ઝમીનકો અદલ ઔર ઈન્સાફસે ભર દેગા, જિસ તરહ કે વો ઉસસે પેહલે ઝુલ્મ ઔર ઝિયાદતીસે ભરી હુઈ હોગી. (યાની ઉનસે પેહલે લોગોંમેં અદલ ઔર ઈન્સાફ નામકો ન હોગા. હર જગહ ઝુલ્મ હી ઝુલ્મ છાયા હુવા હોગા ઔર ઉનકે આને પર સારી દુનિયા ઈન્સાફસે ભર જાએગી.) ફિર ફરમાયા કે ઉનકે અદલસે આસમાનવાલે ઔર ઝમીનવાલે સબ રાઝી હોંગે. (ઔર ઉસ ઝમાનેકી નેકિયોં ઔર અદલ ઔર ઈન્સાફકા યે નતીજા હોગા કે) આસમાન ઝરાસા પાની ભી બરસાએ બગૈર ન છોડેગા ઔર ખૂબ મૂસલાધાર બારિશેં હોંગી. ઝમીન ભી અપને અંદરસે તમામ ફલ ફૂલ, ગલ્લે ઔર તરકારિયાં ઉગા દેગી. હત્તા કે (ઈસ કદર અરઝાની ઔર ગિઝાઓંકી બોહતાત હોગી કે) ઝિંદા લોગ મુરદોંકી તમન્ના કરને લગેંગે (કે કાશ હમારે દોસ્ત અહબાબ અઝીઝો અકરબા ભી ઝિંદા હો જાતે તો ઈસ ઐશ વ ખૂશીકે ઝમાનેકો દેખ લેતે. (મિશ્કાત)

હઝરત મેહદીકે ઝમાનેમેં માલ ઈસ કદર ઝિયાદા હોગા કે ઉનસે અગર કોઈ માલ તલબ કરેગા તો લપ ભર ભરકર ઉસકે કપડેમેં ઈતના ડાલ દેંગે જિતના વો ઉઠાકર લે જા સકેગા.

(તિરમિઝી શરીફ)

અબૂ દાઉદ શરીફકી એક રિવાયતમેં હૈ કે મેહદી (અલૈ.) નબીએ અકરમ (સ.અ.વ.) કે તરીકે ઝિંદગી પર ચલેંગે ઔર ઉનકે ઝમાનેમેં સારી ઝમીન પર ઈસ્લામ હી ઈસ્લામ હોગા. હઝરત મેહદી (અલૈ.) સાત બરસ હુકૂમત કરેંગે ફિર વફાત પા જાએંગે ઔર મુસલમાન ઉનકી નમાઝે જનાઝા પઢેંગે.

હઝરત મેહદી (અલૈ.) કા કુફ્ફારસે જંગ કરના, દજ્જાલકા નિકલના ઔર હઝરત ઈસા (અલૈ.) કા આસમાનસે ઉતરના

હઝરત મેહદી (અલૈ.) કો કુફ્ફારસે કઈ જંગેં કરની પડેંગી જિનમેંસે બાઝકા ઝિક્ર અબૂ દાઉદકી રિવાયતમેં ગુઝર ચુકા હૈ. ઉસ રિવાયતમેં યે ભી તસરીહ થી કે હઝરત મેહદી (અલૈ.) સે જંગ કરનેકો કબીલએ બની કલ્બકે આદમી આએંગે ઔર મગ્લૂબ હોંગે. ઔર એક લશ્કર આપસે જંગ કરનેકે લિયે ચલેગા ઔર મક્કા મદીનાકે દરમિયાન ઝમીનમેં ધંસ જાએગા. ઈસકે અલાવા દીગર રિવાયાતમેં ભી મુસલમાનોંકે જંગ કરનેકા ઝિક્ર હૈ, મગર ઉનમેં હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) કા ઝિક્ર નહીં હૈ, અલબત્તા હઝરત શાહ રફીઉદ્દીન સાહબને ઉનહેં ભી હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) કે ઝમાના હીકી જંગેં બતલાયા હૈ. નીચે ઉનહેં ભી લિખતા હૂં.

શાહ સાહબ (રહ.) લિખતે હૈં કે હઝરત ઈમામ મેહદી મક્કાસે ચલ કર મદીના તશરીફ લે જાએંગે ઔર સૈયદે આલમ (સ.અ.વ.) કી કબરે અતહરકી ઝિયારતકે બાદ મુલ્કે શામકી તરફ રવાના હો જાએંગે. ચલતે ચલતે શહેર દમિશ્ક તક હી પહોંચેંગે કે દૂસરી તરફસે ઈસાઈયોંકી ફૌજ મુકાબલામેં આ જાએગી. ઉસ ફૌજસે જંગ કરનેકે લિયે હઝરત મેહદી (અલૈ.) અપને લશ્કરકો તૈયાર કરેંગે. ઔર તીન દિન જંગકે બાદ ચોથે રોઝ મુસલમાનોંકો ફતહ હોગી ઉસ લશ્કરકશીકા ઝિક્ર હદીસમેં યૂં આયા હૈ.

“કિયામત કાઈમ હોનેસે પેહલે ઐસા ઝરૂર હોગા કે ન મીરાસ (યાની મય્યિતકા તરકા) કી તકસીમ હોગી ઔર ન માલે ગનીમત પર ખૂશી હોગી. ફિર ઉસકી તશરીહ કરતે હુએ) ફરમાયા કે શામકે મુસલમાનોંસે જંગ કરનેકે લિયે એક ઝબરદસ્ત દુશ્મન જમા હોકર આએગા ઔર દુશ્મનસે જંગ કરનેકે લિયે મુસલમાન ભી જમા હો જાએંગે ઔર અપની ફૌજસે ઈન્તિખાબ કરકે એક ઐસી જમાઅત દુશ્મનકે મુકાબલામેં ભેજેંગે જિસસે યે તય કરા લેંગે કે યે મર જાએં યા ફતહયાબ હોંગે. ચુનાંચે દિન ભર જંગ હોગી હત્તાકે જબ રાત હો જાએગી તો લડાઈ બંદ હોગી ઔર હર ફરીક મૈદાને જંગસે વાપસ હો જાએગા, ન ઉસે ગલ્બા હોગા ન વો ગાલિબ હોંગે ઔર દોનોં ફરીકોંકી ફૌજ (જો આજ લડી થી લડતે લડતે) ખતમ હો જાએગી. દૂસરે દિન ફિર મુસલમાન એક ઐસી જમાઅતકા ઈન્તિખાબ કરકે ભેજેંગે જિસસે યે તય કરા લેંગે કે મરે બગૈર યા ફતહયાબ હુએ બગૈર ન હટેંગે. ઉસ રોઝ ભી દિન ભર જંગ હોગી હત્તાકે રાત દોનોં ફરીકકે દરમિયાન હાઈલ હો જાએગી ઔર કિસીકો ભી ફતહ ન હોગી. યે ભી બગૈર ગલ્બાકે વાપસ હો જાએંગે ઔર

વો ભી. ઔર ઉસ રોઝકી લડનેવાલી ભી દોનોં ફરીકોંકી ફૌજ ખતમ હો જાએગી. તીસરે દિન ફિર મુસલમાન એક જમાઅતકા ઈન્તિખાબ કરકે મૈદાને જંગમેં ભેજેંગે ઔર ઉનસે ભી યેહી શર્ત લગાએંગે કે મર જાએંગે યા ગાલિબ હોકર હટેંગે. ચુનાંચે શામ તક જંગ હોગી ઔર હર દો ફરીક ઉસ રોઝ ભી બરાબર સરાબર લૌટ આએંગે. ન યે ગાલિબ હોંગે ન વો, ઔર ઉસ રોઝ ભી જંગ કરનેવાલી જમાઅતેં હર દો તરફકી ખતમ હો જાએંગી. ચોથે રોઝ બચે ખુચે સબ મુસલમાન જંગકે લિયે ઉઠ ખળે હોંગે ઔર ખુદા કાફિરોંકો શિકસ્ત દેગા ઔર ઉસ રોઝ ઐસી ઝબરદસ્ત જંગ હોગી કે ઉસસે પેહલે કભી ન દેખી ગઈ હોગી. ઉસ જંગકા અંદાઝા ઈસસે હો સકતા હૈ કે મૈદાને જંગમેં મરનેવાલોંકી નઅશોંકે કરીબ હોકર પરિંદા ગુઝરના ચાહેગા મગર (બદબૂકી વજહસે યા નઅશોંકે પડાવકી લમ્બી મસાફતકી વજહસે ઉડતે ઉડતે) મરકર ગિર પડેગા. (ઔર નઅશોંકે અવ્વલસે આખિર તક ન જા સકેગા) ઔર ઉસ જંગમેં શરીક હોનેવાલે લોગ અપને અપને કુમ્બાકે આદમીયોંકો શુમાર કરેંગે તો ફીસદી એક શખ્સ મૈદાને જંગસે બચા હુવા હોગા." ઉસકે બાદ ફરમાયા કે,

"બતાઓ ઉસ હાલમેં હોતે હુએ ક્યા માલે ગનીમત લેકર દિલ ખૂશ હોગા ઔર ક્યા તરકા બાંટનેકો દિલ ચાહેગા" ફિર ફરમાયા કે,

"જંગસે ફારિગ હોકર આદમીયોંક શુમાર કરનેમેં લગે હોંગે કે અચાનક એક ઐસી જંગકી ખબર સુનેંગે જો ઉસ પેહલી જંગસે ભી ઝિયાદા સખ્ત હોગી. (ઔર અભી ઉસ દૂસરી જંગકી તરફ તવજ્જોહ ભી ન કરને પાએંગે કે) દૂસરી ખબર યે માલૂમ હોગી કે દજ્જાલ નિકલ આયા જો હમારે બાલ બચ્ચોંકો ફિતનામેં મુબ્તલા

કરના ચાહતા હૈ. યે સુનકર અપને હાથોંસે વો માલો દૌલત ફેંક દેંગે જો ઉનકે પાસ હોગા. ઔર અપને ઘરોંકી તરફ ચલ દેંગે. ખબરગીરીકે લિયે અપને આગે દસ સવાર ભેજ દેંગે તાકે દજ્જાલકી સહીહ ખબર લાએ. આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઉન સવારોંકે બારેમેં ફરમાયા કે મૈં ઉનકે ઔર ઉનકે વાલિદોંકે નામ ઔર ઉનકે ઘોડોંકે રંગ પેહચાનતા હૂં. યે સવાર ઉસ રોઝ ઝમીન પર બસનેવાલોંમેં ફઝીલતવાલે સવાર હોંગે. (મુસ્લિમ શરીફ)

ઉસકે બાદ હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં :-

"ઉસ જંગમેં ઈસ કદર ઈસાઈ કતલ હોંગે કે જો બાકી રેહ જાએંગે ઉનકે દિમાગમેં હુકૂમતકી બૂ ન રહેગી. ગિરતે પડતે ભાગેંગે ઔર તિત્તર બિત્તર હો જાએંગે. ભાગતે હુવેકા યેહી મુસલમાન પીછા કરેંગે ઔર હઝારોંકો મૌતકે ઘાટ ઉતાર દેંગે."

ફિર લિખતે હૈં કે,

"ઉસકે બાદ હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) ઈસ્લામી શહેરોંકે બંદોબસ્તમેં લગ જાએંગે ઔર હર જગહ સેંકડોં ફોજેં ઔર બેશુમાર લશ્કર રવાના ફરમાએંગે. ઈન કામોંસે ફુરસત પાકર શહેર કુસ્તુન્તુનિયા ફતહ કરનેકે લિયે રવાના હોંગે (જિસકા ફતહ હોના અલામાતે કિયામતમેંસે હૈ.) જબ આપ દરિયાએ રૂમકે કિનારે પહોંચેંગે તો બનૂ ઈસ્હાકકે સત્તર હઝાર આદમીયોંકો કશ્તીયોંમેં સવાર કરકે શહેર મઝકૂર પર હમ્લા કરનેકા હુકમ દેંગે.

હદીસ શરીફમેં બનૂ ઈસ્હાક[1] કે સત્તર હઝાર આદમિયોંકે

---

૧. બનૂ ઈસ્હાક હઝરત ઈસ્હાક (અલૈ.) કી નસલકે આદમી જો શામમેં રેહતે હૈં. ઈમામ નવવી કાઝી અયાઝસે નકલ કરતે હૈં કે ગો કિતાબ મુસ્લિમમેં બનૂ ઈસ્હાક હી હૈ મગર મેહફૂઝ બનૂ ઈસ્માઈલ હૈ.

જંગ કરનેકા ઝિક્ર તો આયા હૈ મગર ઉસમેં યે તસરીહ નહીં હૈ કે વો શહેર કુસ્તુન્તુનિયાકી ફતહકે લિયે જંગ કરેં, બલ્કે યે ફરમાયા હૈ કે એક ઐસા શહેર હૈ જિસકી એક જાનિબ ખુશ્કી હૈ ઔર દૂસરી જાનિબ સમંદર હૈ. ઉસકે બાશિંદોંસે સત્તર હઝાર બનૂ ઈસ્હાક જંગ કરેંગે. સાહિબે મિરકાત લિખતે હૈં કે યે શહેર રૂમમેં હૈ. જિસે બાઝને કુસ્તુન્તુનિયા બતાયા હૈ. શાહ સાહબ (રહ.) કી તરહ ઈમામ નવવી (રહ.) ને ભી ઉસ શહેરકો કુસ્તુન્તુનિયા હી મુરાદ લિયા હૈ. ચુનાંચે ફરમાતે હૈં.

વહાઝ્રહિલ મદીનતુ કુસ્તુન્તુનિયહ ઉસસે શહેર કુસ્તુન્તુનિયા મુરાદ હૈ.

પૂરી રિવાયત ઈસ તરહ હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને એક મરતબા હઝરાતે સહાબા (રદિ.) સે ઈરશાદ ફરમાયા "ક્યા તુમ ઐસે શહેરકો જાનતે હો જિસકી એક જાનિબ ખુશ્કી હૈ ઔર દૂસરી જાનિબ સમંદર હૈ? સહાબાને અર્ઝ કિયા જી હાં જાનતે હૈં. ઈરશાદ ફરમાયા ઉસ વક્ત તક કિયામત કાઈમ ન હોગી જબ તક બનૂ ઈસ્હાકકે સત્તર હઝાર ઈન્સાન ઉસ શહેર પર હમ્લા કરકે જંગ ન કર લેંગે. જબ યે લોગ જંગ કરનેકે લિયે) ઉસ શહેરકે કરીબ આકર કિયામ કરેંગે તો ન કિસી હથિયારસે લડેંગે ઔર ન કોઈ તીર ફેંકેંગે (બલ્કે મહઝ ખુદાકી ગૈબી મદદકે ઝરીઆ ફતહ કર લેંગે. જિસકી સૂરત યે હોગી કે) **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબરકા** નારા લગાએંગે તો ઉસકી એક[1] તરફ (કી દીવાર) ગિર જાએગી. ફિર દો બારા **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબરકા** નારા

---

૧. રાવી કેહતે હૈં કે ગાલિબન હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ને પેહલે સમંદરકી જાનિબસે ચાર ગુના બયાન ફરમાયા.

લગાએંગે તો ઉસકી દૂસરી જાનિબ (કી દીવાર) ગિર જાએગી. ફિર તીસરી બાર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર કહેંગે તો શહેરમેં દાખિલ હોનેકે લિયે રાસ્તા મિલ જાએગા ઔર ઉસમેં દાખિલ હો જાએંગે. (દાખિલ હોકર શહેરકો ફતહ કર લેંગે) ઔર માલે ગનીમત હાથ લગેગા. ગનીમતકા માલ તકસીમ કર હી રહે હોંગે કે અચાનક યે આવાઝ સુનેંગે કે દજ્જાલ નિકલ આયા, ઉસકી આવાઝકો સુનકર હર ચીઝકો છોડકર વાપસ આ જાએંગે.

(મુસ્લિમ શરીફ)

મુસ્લિમ શરીફકી દૂસરી રિવાયતમેં (જો હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે મરવી હૈ, ફતહે કુસ્તુન્તુનિયા ઔર ખુરૂજે દજ્જાલકા ઝિક્ર યૂં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક ઐસા ન હો કે રૂમવાલે (ઈસાઈ) અઅમાક[1] યા વાબિકમેં કિયામ કરેંગે ઔર (ઉનસે જંગકે લિયે) મદીનાકા એક લશ્કર નિકલેગા જો ઉસ વક્ત ઝમીન પર બસનેવાલોંમેં ફઝીલતવાલે હોંગે. જબ દોનોં તરફસે ફૌજેં સફ બનાકર ખળી હો જાએંગી તો ઈસાઈ કહેંગે કે હમેં ઔર ઉન મુસલમાનોંકો છોડ દો જો હમારે આદમિયોંકો કૈદ કર લાએ હૈં. મુસલમાન જવાબ દેંગે કે ખુદાકી કસમ હમ ઐસા નહીં કરેંગે કે તુમહારે ઔર અપને ભાઈયોંકે દરમિયાન કુછ ન બોલેં ઔર તુમહેં

---

૧. અલ્લામા નવવી લિખતે હૈં કે અઅમાક ઔર વાબિક શહેર હલબકે કરીબ દો મકામ હૈં. ઔર યે જો ફરમાયા કે મદીનાસે એક લશ્કર ઈસાઈયોંકે મુકાબલાકે લિયે સફ આરા હોગા ઉસસે મદીનતુર્રસૂલ (સ.અ.વ.) મુરાદ નહીં હૈ બલ્કે શહેર હલબ મુરાદ હૈ. સાહિબે મઝાહિરે હક્કને બાઝ ઉલમાકા યે કૌલ ભી નકલ કિયા હૈ કે મદીનાસે શહેર દમિશ્ક મુરાદ હૈ ઔર મદીનતુર્રસૂલ (સ.અ.વ.) મુરાદ લેના ઝઈફ કૌલ હૈ.

ઉનસે લડને દેં. યે કેહકર ઈસાઈયોંસે જંગ કરેંગે ઔર ઉસ જંગમેં મુસલમાનોંકા તિહાઈ લશ્કર શિકસ્ત ખા જાએગા (યાની ફૌજકે તિહાઈ આદમી જંગસે બચકર અલાહિદા હો જાએંગે) ખુદા ઉનકી તૌબા કભી કુબૂલ ન કરેગા. ઔર તિહાઈ લશ્કર શહીદ હો જાએગા જો અલ્લાહકે નઝદીક અફઝલ શુહદા હોંગે. ઔર તિહાઈ લશ્કર ઈસાઈયોં પર ગલ્બા પાકર ફતહયાબ હોગા જો કભી ભી ફિતનામેં ન પડેંગે ઔર યેહી તિહાઈ લશ્કર કુસ્તુન્તુનિયાકો ફતહ કરેગા. ફતહે કુસ્તુન્તુનિયાકે બાદ ગનીમતકે માલકો તકસીમ કર રહે હોંગે ઔર અપની તલવારેં ઝૈતૂનકે દરખ્ત પર લટકાએ હુએ હોંગે કે અચાનક શૈતાન ઝોરસે યૂં પુકારેગા. બિલાશુબા મસીહ (દજ્જાલ) તુમહારે પીછે તુમહારી અહલ ઔલાદમેં પહોંચ ગયા. "હાલાંકે યે ખબર ઝૂઠ હોગી (ઉસકે બાદ મુસલમાનોંકા લશ્કર શામકા રૂખ કરેગા) ઔર જબ શામ[1] પહોંચેંગે તો દજ્જાલ નિકલ આએગા. ઉસી દરમિયાન કે જંગકી તૈયારી કર રહે હોંગે ઔર સફેં દુરૂસ્ત કરતે હોંગે નમાઝકા વક્ત હો જાએગા ઔર નમાઝ ખળી હો જાએગી. ઈતનેમેં હઝરત ઈસા બિન મરયમ આસમાનસે ઉતર આએંગે ઔર ઉનકે ઈમામ બનેંગે. હઝરત ઈસા (અલૈ.) કો દેખતે હી ખુદાકા દુશ્મન (દજ્જાલ) ઈસ તરહ પિગલને લગેગા જૈસે પાનીમેં નમક પિગલતા હૈ. અગર હઝરત ઈસા (અલૈ.) ઉસકો કતલ ન કરેં ઔર વૈસે હી છોડ દેં તો દજ્જાલ બિલકુલ પિગલકર હલાક હો જાએ. લેકિન વો ઉસે અપને હાથસે કત્લ કરેંગે ઔર અપને નેઝામેં ઉસકા ખૂન લગા હુવા લોગોંકો દિખાએંગે.

---

૧. ઝાહિર યે હૈ કે શામસે બૈતુલ મુકદ્દસ મુરાદ હૈ જૈસા કે બાઝ રિવાયાતમેં ઉસકી તસરીહ આઈ હૈ. મઝાહિરે હક.

હઝરત ઈસા (અલૈ.) ઔર દજ્જાલકા હુલિયા

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈંને આજ ખ્વાબમેં કાબા દેખા તો એક સાહબ દો શખ્સોંકે કાંધોં પર હાથ રખ્ખે હુએ તવાફ કરતે નઝર આએ, જિનકા રંગ ઐસા અચ્છા ગંદુમી થા જો અચ્છેસે અચ્છે ગંદુમી રંગવાલે ઈન્સાનોંકા તુમને દેખા હો. ઉનકે બાલ કાનોંસે નીચે તક રખ્ખે હુએ થે ઔર ઐસે અચ્છે થે જો કિસી અચ્છે બાલોંવાલેકે બાલ તુમને દેખે હોં. અપને બાલોંમેં ઉનહોંને કંઘી કર રખ્ખી થી ઔર ઉનકે બાલોંસે પાનીકે કતરે ટપક રહે થે. મૈંને (કિસીસે) દરયાફત કિયા કે યે કૌન હૈં? તો જવાબ દિયા ગયા કે યે મસીહ બિન મરયમ (અલૈ.) હૈં. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ જો આગે આનેવાલી હૈ કે મસીહ બિન મરયમ દો ફરિશ્તોંકે પરોં પર હાથ રખ્ખે હુએ ઔર ઝર્દ રંગકે કપડે પેહને હુએ આસમાનસે ઉતરેંગે. જબ સર ઝુકાએંગે તો (ઉનકા પસીના) ટપકેગા. ઔર જબ સર ઉઠાએંગે તો ઉસસે મોતિયોંકી તરહ (પસીનેકે નૂરાની) દાને ગિરેંગે. જૈસે કે ચાંદીકે બનાએ હુએ દાને હોં.

ફિર ફરમાયા કે મૈંને ફિર એક શખ્સકો દો આદમિયોંકે મોંઢોં પર હાથ રખ્ખે હુએ તવાફ કરતે દેખા જિસકે બાલ બહોત ઘુંઘરિયાલે થે. દાહની[1] આંખસે કાના થા. ગોયા ઉસકી આંખ ઉપરકો ઉઠા

---

૧. બાઝ રિવાયાતમેં હૈ કે દજ્જાલકી બાઈ આંખ કાની હૈ, લિહાઝા સબ રિવાયાતકો જમા કરકે હઝરાતે ઉલમાએ કિરામને યે નતીજા નિકાલા હૈ કે દાહની આંખસે તો બિલકુલ હી કાના હોગા જો અંગૂરકી તરહ ઉપરકો ઉઠી હુઈ હોગી, ઔર બાઈ આંખસે ભી કાના હોગા મગર ઉસસે ન દિખાઈ દેતા હોગા.

હુવા અંગૂર થા (યાની ઉસકી આંખમેં સિયાહી ન થી જિસકે ઝરીઆ નઝર આતા હૈ બલ્કે અંગૂરકી તરહ સફેદ થી. ઉપરકો ભી ઉઠી હુઈ થી જિસકી વજહસે બદસૂરત માલૂમ હોતા થા.) મૈંને લોગોંમેં સબસે ઝિયાદા ઉસકી શકલસે મિલતા જુલતા અબ્દુલ ઉઝ્ઝા બિન કતનકો દેખા હૈ. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે ઉસ શખ્સકા જિસ્મ સુર્ખ થા. બદન ભારી થા. સરકે બાલ ઘુંઘરિયાલે થે. દાહની આંખસે કાના થા. મૈંને પૂછા યે કૌન હૈ? તો જવાબ દિયા ગયા કે યે મસીહ દજ્જાલ હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

બાઝ રિવાયાતમેં યે ભી હૈ કે દજ્જાલ પસ્તા (નીચા) કદ હોગા ઔર ઉસકી ટાંગેં ટેઢ્હી હોંગી.

બૈહકીને કિતાબુલ બઅસ વન્નુશૂરમેં એક રિવાયત ઝિક્ર કી હૈ કે દજ્જાલ એક ઐસે ગધે પર સવાર હોકર નિકલેગા જો બહોત ઝિયાદા સફેદ હોગા ઔર જિસકે દોનોં કાનોંકે દરમિયાન સત્તર બાઅકા ફાસલા હોગા ઔર એક બાઅ દો ગઝકા હોતા હૈ.

દજ્જાલકા દુનિયામેં ફસાદ મચાના ઔર હઝરત ઈસા (અલૈ.) કા ઉસે કતલ કરના

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે બેશક દજ્જાલ નિકલેગા ઔર બેશક ઉસકે સાથમેં પાની ભી હોગા ઔર આગ ભી હોગી. (બાઝ રિવાયાતમેં હૈ કે ઉસકે સાથ ઉસકી જન્નત ભી હોગી ઔર ઉસકી દોઝખ ભી હોગી.) જિસે લોગ પાની સમઝેંગે વો (વાકેઅમેં) જલાનેવાલી આગ હોગી. (યાની ઉસકો કબૂલ કરનેકે સબબ દોઝખકી આગમેં જલેંગે) ઔર

જિસે લોગ આગ સમઝેંગે વો મીઠા પાની હોગા. (યાની ઉસમેં ગિરનેકે સબબ જન્નતકા મીઠા પાની નસીબ હોગા.) લિહાઝા તુમમેંસે જો કોઈ ઉસકે ઝમાનામેં હો તો ચાહિયે કે ઉસીમેં ગિરે જો આગ દિખાઈ દે રહી હો. ક્યૂંકે વોં દર હકીકત મીઠા પાની હૈ.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

મુસ્લિમકી રિવાયતમેં યે ભી હૈ કે દજ્જાલકી દોનોં આંખોંકે દરમિયાન લફઝ "કાફિર" લિખ્ખા હોગા જિસે હર પળ્હા બે પળ્હા મોમિન પળ્હ સકેગા.

બાઝ રિવાયાતમેં હૈ કે ઉસકે સાથ ગોશ્ત રોટીકે પહાડ ઔર પાનીકી નેહરેં હોંગી.

કિસીકે ગુસ્સા દિલાને પર મશરિકસે નિકલ પડેગા ઔર મદીના જાનેકા ઈરાદા કરેગા લેકિન મદીનામેં દાખિલ ન હો સકેગા ક્યૂંકે ઉસ રોઝ મદીનાકે સાત દરવાઝે હોંગે ઔર હર દરવાઝે પર દો ફરિશ્તે પેહરાકે લિયે મુકર્રર હોંગે, લિહાઝા વો ઉહદકે પહાડકે પીછે ઠહેર જાએગા ઔર વહાંસે ફરિશ્તે ઉસકા રૂખ શામકી તરફ કર દેંગે. શામકી તરફ ચલ દેગા. વહીં હઝરત મસીહ બિન મરયમ (અલૈ.) કે હાથોં હલાક હોગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

જિસ વક્ત મદીનાકે કરીબ (ઉહદકે પીછે) આકર ઠેહરેગા તો મદીનામેં ઝલઝલાકે તીન ઝટકે આએંગે. ઉનસે ઘભરાકર તમામ કાફિર ઔર મુનાફિક બાહિર નિકલકર દજ્જાલકે પાસ પહોંચ જાએંગે. (બુખારી)

ફતહુલ બારીમેં હાકિમકી એક રિવાયત નકલ કી હૈ જિસમેં યે ભી હૈ કે મદીનાસે ફાસિક મર્દ ઔર ફાસિક ઔરતેં ભી ઉસકી તરફ નિકલ ખળી હોંગી. ઉસી દરમિયાન જબકે દજ્જાલ મદીનાકે

કરીબ ઠેહરા હુવા હોગા, યે વાકિઆ પેશ આએગા કે મદીનાસે એક સાહબ નિકલકર દજ્જાલકે સામને આએંગે જો ઉસ ઝમાનેમેં રૂએ ઝમીન પર બસનેવાલોંમેં સબસે બેહતર હોંગે. વો દજ્જાલસે કહેંગે **અશ્હદુ અન્નકદ્દજ્જાલુલ્લઝી હદ્દસના રુસૂલુલ્લાહિ અલૈહિ વસલ્લમ હદીસહૂ** (મૈં ગવાહી દેતા હૂં કે બેશક તૂ વોહી દજ્જાલ હૈ જિસકી રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને હમેં ખબર દી થી.) ઉનકી યે બાત સુનકર દજ્જાલ હાઝિરીનસે કહેગા, અગર મૈં ઉસે કતલ કરકે ફિર ઝિંદા કર દૂં તો ભી મેરે દાવેમેં તુમ શક કરોગે? લોગ જવાબ દેંગે નહીં? લિહાઝા દજ્જાલ ઉન સાહબકો કતલ કર દેગા ઔર ફિર ઝિંદા કર દેગા. વો ઝિંદા હોકર કહેંગે કે ખુદાકી કસમ મુઝે તેરે બારેમેં જિતના આજ (તેરે ઝૂઠા હોનેકા) યકીન હુવા ઐસા પેહલે ન થા. ઉસકે બાદ દજ્જાલ ઉનહેં દો બારા કતલ કરના ચાહેગા લેકિન ન કર સકેગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસી કિસમકા એક ઔર વાકિઆ હદીસોંમેં આયા હૈ ઔર વો યે કે એક મોમિન દજ્જાલકે પાસ જાનેકા ઈરાદા કરેગા. દજ્જાલકે સિપાહી જો ઉસકી દરબાનીમેં લગે હોંગે દરયાફત કરેંગે કહાં જાના ચાહતે હો? વો (તહકીરકે અંદાઝમેં) જવાબ દેંગે. ઉસ શખ્સકી તરફ જાના ચાહતા હૂં જો (ઝૂઠા દાવા કરકે) નિકલા હૈ. પેહરેદાર કહેંગે ક્યા તૂ હમારે ખુદા પર ઈમાન નહીં રખતા? વો જવાબ દેંગે હમારે રબકે પેહચાનનેમેં તો કોઈ શુબા હૈ હી નહીં (અગર હમારા માબૂદ ન પેહચાના જાતા ઔર ઉસકે ખુદા હોનેકા સુબૂત ન હોતા તો મુમકિન થા કે તુમહારે ખુદાકો માન લેતા) ઉસ ગુફતગૂકે બાદ વો લોગ ઉનહેં કતલ કરનેકા ઈરાદા કરેંગે લેકિન (ફિર આપસમેં એક દૂસરેકે સમઝાનેસે રાય બદલ જાએગી. ક્યૂંકે બાઝ બાઝસે

કહેંગે, તુમહેં માલૂમ નહીં તુમહારે રબને અપની ઈજાઝતકે બગૈર કિસીકો કતલ કરનેકો મના કર રખ્ખા હૈ. લિહાઝા ઉનહેં દજ્જાલકે પાંસ લે જાએંગે ઔર વો દજ્જાલકો દેખતે હી કહેંગે "અય લોગો! યે વોહી દજ્જાલ હૈ જિસકી રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ખબર દી થી." દજ્જાલ ઉનકી યે બાત સુનકર અપને આદમિયોંકો હુકમ દેગા કે ઉસે ઉંધા લિટા દો. ચુનાંચે ઐસા હી કર દિયા જાએગા. ફિર કહેગા કે ઉસે ઝખ્મી કર દો. ચુનાંચે પીટતે પીટતે ઉનકી કમર ઔર પેટકો ચોડા ચકલા કર દિયા જાએગા. ફિર દજ્જાલ ઉનસે કહેગા કે ક્યા (અબ ભી) તૂ મુઝ પર ઈમાન નહીં લાએગા? વો કહેંગે તૂ મસીહ કઝ્ઝાબ (ઝૂઠા) હૈ. ઉસ પર વો અપને આદમિયોંકો હુકમ દેકર સર પર આરા રખકર ચિરવાએગા ઔર દોનોં ટાંગોંકે દરમિયાનસે ઉનકે દો ટુકડે કર દિયે જાએંગે. ફિર ઉન દો ટુકડોંકે દરમિયાન પહોંચકર કહેગા કે ઉઠ ખળા હો! ચુનાંચે વો મોમિન ઝિંદા હોકર ખળે હો જાએંગે. ઉનસે દજ્જાલ કહેગા કે (અબ ભી) મુઝ પર ઈમાન લાતે હો? વો કહેંગે કે મૈં તો ઔર ભી ઝિયાદા તેરે દજ્જાલ હોનેકો સમઝ ગયા. ફિર વો લોગોંસે ફરમાએંગે. અય લોગો! મેરે બાદ અબ યે કિસીકો ન સતા સકેગા. યે સુનકર દજ્જાલ ઉનહેં ઝબહ કરનેકે લિયે પકડેગા ઔર ઝબહ ન કર સકેગા. ક્યૂંકે (ખુદાકી કુદરતસે) ઉનકી સારી ગરદન તાંબેકી બના દી જાએગી. (જબ ઝબહ પર કાદિર ન હોગા) તો ઉનકે હાથ પાંવ પકડકર (અપની દોઝખમેં) ડાલ દેગા. લોગ સમઝેંગે કે ઉનહેં આગમેં ડાલા. હાલાંકે હકીકતમેં વો જન્નતમેં ડાલે ગયે.

ઉસકે બાદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે યે મોમિન રબ્બુલ આલમીનકે નઝદીક સબ લોગોંસે બઢકર બા

અઝમત શહાદતવાલા હોગા. (મુસ્લિમ)

દજ્જાલ મક્કામેં દાખિલ ન હો સકેગા. જૈસા કે હઝરત અનસ (રદિ.) કી રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કોઈ શહેર ઐસા નહીં હૈ જહાં દજ્જાલ ન પહોંચે, સિવાએ મક્કા ઔર મદીનાકે (કે ઉનમેં ન જા સકેગા). (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસસે માલૂમ હોતા હૈ કે લા તાદાદ ઈન્સાન દજ્જાલકે ફિતનેમેં ફંસ જાએંગે. ઔર બાઝ રિવાયાતમેં ઉસ પર ઈમાન લાનેવાલોંકી ખાસ તાદાદકા ભી ખાસ તૌર પર ઝિકર હૈ. ચુનાંચે મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ કે અસ્ફહાનકે સત્તર (૭૦) હઝાર યહૂદી ઉસકે તાબે હો જાએંગે. ઔર તિરમિઝીકી એક રિવાયતમેં હૈ કે દજ્જાલ મશરિકકી એક સરઝમીનસે નિકલેગા. જિસે ખુરાસાન[૧] કેહતે હૈં. બહોત કૌમેં ઉસકા ઈત્તિબાઅ કર લેંગી. જિનકે ચેહરે તેહ બ તેહ બનાઈ હુઈ ઢાલોંકી તરહ હોંગે. (યાની ઉનકે ચેહરે ચૌડે ચકલે હોંગે) હાફિઝ ઈબ્ને હજર (રહ.) ને અબૂ નઈમકી મશ્હૂર કિતાબ "હુલિયા" સે નકલ કિયા હૈ કે હઝરત હસ્સાન બિન અતિય્યા તાબઈ (રહ.) ફરમાતે થે કે બારહ હઝાર મરદોં ઔર સાત હઝાર ઔરતોંકે અલાવા સબ ઈન્સાન દજ્જાલકે તાબે હો જાએંગે ઔર ઉસકી ખુદાઈકા ઈકરાર કર લેંગે. (ફતહુલ બારી બાબે ઝિક્રુદજ્જાલ)

હઝરત નવાસ બિન સમઆન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે (એક

---

૧. મુલ્લા અલય કારી લિખતે હૈં કે ચૌડે ચકલે ચેહરેવાલે લોગ અઝયકોં ઔર તુરકોંમેં પાએ જાતે હૈં. ખુરાસાનમેં ઈસ વક્ત ઉનકા વુજૂદ નહીં હૈ. મુમકિન હૈ ઉસ વક્ત ખુરાસાનમેં હો યા અપને વતનસે આકર ખુરાસાનમેં દજ્જાલસે મિલ જાએ.

મરતબા) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને દજ્જાલકા ઝિકર ફરમાયા ઔર ફરમાયા કે અગર મેરી મૌજૂદગીમેં નિકલ આયા તો મૈં ઉસસે મુકાબલા કરૂંગા. તુમહેં ઘભરાનેકી ઝરૂરત નહીં) ઔર અગર ઉસ વક્ત મૈં તુમહારે અંદર મૌજૂદ ન હૂંગા તો હર શખ્સ અપની તરફસે દજ્જાલસે મુકાબલા કરનેવાલા હોના ચાહિયે. ઔર મેરે પીછે અલ્લાહ હર મુસલમાનકા મુહાફિઝ હૈ. (દજ્જાલકી પેહચાન યે હૈ કે) વો યકીનન જવાન હોગા. ઘુંઘરિયાલે બાલોંવાલા હોગા. ઉસકી આંખ ઉઠી હુઈ હોગી. ઉસકી સૂરત મેરે ખ્યાલસે અબ્દુલ ઉઝ્ઝા બિન કતન જૈસી હૈ. તુમમેંસે જો શખ્સ ઉસે દેખ લે તો ચાહિયે કે ઉસ પર સૂરએ કહફકી શુરૂકી આયતેં પઢ દે. ક્યૂંકે ઉનકા પઢના ઉસકે ફિતનાસે અમન વ અમાનમેં રખ્ખેગા. બેશક વો શામ ઔર ઈરાકકે દરમિયાનકે એક રાસ્તેસે નિકલેગા. ફિર નિકલકર દાંઈ બાંઈ (યાની હર તરફ શહેરોંમેં) બહોત ફસાદ મચાએગા. અય અલ્લાહકે બંદો! ઉસ વક્ત સાબિત કદમ રેહના!.

રાવી કેહતે હૈં કે હમને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! વો કિતને દિન ઝમીન પર (ઝિંદા) રહેગા? ઈરશાદ ફરમાયા કે ચાલીસ દિન ઉસકે ઝમીન પર રેહનેકી મુદ્દત હોગી. જિનમેંસે એક દિન એક સાલકે બરાબર હોગા. ઔર એક દિન એક મહીનેકે બરાબર, ઔર એક દિન એક હફતાકે બરાબર ઔર બાકી દિન ઐસે હી હોંગે જૈસે તુમહારે દિન હોતે હૈં.

રાવી કેહતે હૈં કે ઉસ પર હમને સવાલ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! જો દિન એક સાલકા હોગા ઉસમેં હમેં એક દિનકી નમાઝ પઢ લેની કાફી હોગી? ઈરશાદ ફરમાયા નહીં! બલ્કે હિસાબ લગા લેના (ઔર અપને દિનોંકે અંદાઝસે રોઝાનાકી તરહ પાંચ

નમાઝેં પઢના.

રાવી કેહતે હૈં કે હમને ફિર સવાલ કિયા કે દજ્જાલ કિસ તેઝીસે ઝમીન પર સફર કરેગા? ઈરશાદ ફરમાયા, જૈસે બાદલકો હવા તેઝીકે સાથ ઉડાએ ચલી જાતી હૈ ઉસી તરહ તેઝીસે ઝમીન પર ફિરેગા. (મતલબ યે હૈ કે થોળે હી અરસામેં સારી ઝમીન પર ફિર ફિરકર લોગોંકો અપને ફિતનામેં મુબ્તલા કર દેગા.

ફિર દજ્જાલકે ફિતનાકી મઝીદ તશ્રીહ કરતે હુએ ફરમાયા કે એક કૌમકે પાસ વો પહોંચેગા ઔર ઉનકો અપની ખુદાઈકી તરફ બુલાએગા તો ઉસ પર ઈમાન લે આએંગે, લિહાઝા વો (અપની ખુદાઈકા સુબૂત ઉનકે દિલોંમેં બિઠાનેકે લિયે) આસમાનકો બરસનેકા હુકમ દેગા તો બારિશ હોને લગેગી. ઔર ઝમીનકો ખેતોંકે ઉગાનેકા હુકમ દેગા તો ખેતિયાં ઉગ જાએંગી ઔર ઉસ બારિશ ઔર ખેતીકે સબબ ઉનકે મવેશી (જાનવર) ઉસ હાલતમેં ઉનકે સામને ફિરને ચલને લગેંગે કે ઉનકી કમરેં ખૂબ ઊંચી ઊંચી હો જાએંગી ઔર થન ખૂબ ભરે હુએ હોંગે ઔર કૂખેં ખૂબ ફૂલી હુઈ હોંગી. ફિર દજ્જાલ એક દૂસરી કૌમકે પાસ આએગા ઔર ઉનહેં ભી અપની ખુદાઈકી તરફ બુલાએગા, વો ઉસકી બાતકો રદ કર દેંગે તો ઉનહેં છોડકર ચલ દેગા. (મગર વો લોગ ઈમ્તિહાનમેં આ જાએંગે) ઔર ઉનકી ખેતીબાડી સબ ખતમ હો જાએગી ઔર બારિશ ભી બંદ હો જાએગી ઔર ઉનકે હાથમેં ઉનકે માલમેંસે કુછ ન રહેગા.

દજ્જાલ ખંડર ઔર વૈરાન ઝમીન પર ગુઝરતે હુએ કહેગા કે અપને અંદરસે ખઝાને નિકાલ દે, તો ઉસકે ખઝાને ઈસ તરહ દજ્જાલકે પીછે લગ લેંગે જૈસે શહદકી મખ્ખિયાં અપની સરદારકે પીછે લગ લેતી હૈં, ઉસકે બાદ દજ્જાલ એક ઐસે આદમીકો

બુલાએગા જિસકા બદન જવાનીકી વજહસે ભરા હુવા હોગા. ઉસે તલવારસે કાટકર દો ટુકડે કર દેગા ઔર દોનોં ટુકડોંકો દૂર ફેંક દેગા જો આપસમેં ઈતની દૂર હોંગે જિતની દૂર કમાનસે તીર જાતા હૈ. ફિર ઉસ શખ્સકો આવાઝ દેકર બુલાએગા તો વો હંસતા ખેલતા ઉસકી તરફ આ જાએગા.

દજ્જાલ ઉસી હાલમેં હોગા કે અચાનક અલ્લાહ તઆલા મસીહ બિન મરયમકો (આસમાનસે) ભેજ દેગા. ચુનાંચે વો શહેર દમિશ્કકી મશરિકકી જાનિબ એક સફેદ મીનારેકે કરીબ દો ઝર્દ કપડે પેહને હુએ દો ફરિશ્તોંકે પરોં પર હાથ રખ્ખે હુએ ઉતરેંગે[1] જબ સર ઝુકાએંગે તો (ઉનકા પસીના) ટપકેગા. ઔર જબ સર ઉઠાએંગે તો ઉસસે મોતિયોંકી તરહ (પસીનેકે નૂરાની) દાને ગિરેંગે જૈસેકે ચાંદીકે બને હુએ દાને હોતે હૈં.

---

૧. પેહલે ગુઝર ચુકા હૈ કે નમાઝ ખળી હોને લગેગી. ઈસા (અલૈ.) નાઝિલ હોંગે. ઔર નાઝિલ હોકર નમાઝ પઢાએંગે. વો ભી મુસ્લિમ શરીફકી રિવાયત થી. ઔર મુસ્લિમ હીકી દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે જબ હઝરત ઈસા (અલૈ.) નાઝિલ હોંગે તો ઉસ વક્તકે જો અમીરૂલ મુઅમિનીન હોંગે વો હઝરત મસીહસે નમાઝ પઢાનેકી દરખ્વાસ્ત કરેંગે તો આપ ઈન્કાર ફરમાએંગે. ઔર ફરમાએંગે કે નહીં તુમહી પઢાઓ, તુમ એક કે આપસમેં અમીર હો. યે અલ્લાહને ઈસ ઉમ્મતકા એઅઝાઝ રખ્ખા હૈ. ઈન દોનોં હદીસોંકી વજહસે ઉલમાએ ઉમ્મતમેં ઈખ્તિલાફ હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) નમાઝ પઢાએંગે યા હઝરત મેહદી ઈમામ બનેંગે. સાહિબે શરહે અકાઈદકી રાય યે હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) હી ઈમામ હોંગે ઔર હઝરત મેહદી મુકતદી હોંગે. અહકરકી રાય ભે યેહી હૈ. ક્યૂંકે પેહલી રિવાયતમેં હઝરત ઈસાકે ઈમામ હોનેકી તસરીહ હૈ ઔર ઈસસે દોનોં રિવાયતેં જમા હો જાતી હૈં કે, પેહલે ઈન્કાર ફરમાએંગે ઔર ફિર ઉમ્મતે મુહમ્મદિયા (સ.અ.વ.) કા એઅઝાઝ ઝાહિર કરકે દૂસરી દરખ્વાસ્ત પર નમાઝ પઢા દેંગે.

હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે સાંસમેં યે તાસીર હોગી કે જિસ કાફિર તક પહોંચેગા વો કાફિર મર જાએગા, ઔર આપકા સાંસ વહાં તક પહોંચેગા જહાં તક આપકી નઝર પહોંચતી હોગી. આપ આસમાનસે ઉતરકર દજ્જાલકો તલાશ કરેંગે. હત્તાકે ઉસે બાબે લુદકે[1] કરીબ પા લેંગે ઔર કતલ ફરમા દેંગે, ફિર ઉન લોગોંકે પાસ તશરીફ લે જાએંગે જિનહેં અલ્લાહને દજ્જાલકે ફિતનેસે બચા દિયા હોગા ઔર ઉનકે ચેહરોં પર બરકતકે તૌર પર હાથ ફેરેંગે ઔર ઉનહેં જન્નતકે દરજોંસે બાખબર ફરમાએંગે. (મુસ્લિમ શરીફ)

હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે (દજ્જાલકે કતલકે બાદ) મુસલમાન દજ્જાલકે લશ્કરકે કતલ કરનેમેં મશગૂલ હોંગે ઔર ઉસકે લશ્કરમેં જો યહૂદી હોંગે ઉનહેં બિલકુલ પનાહ ન મિલેગી. યહાં તકકે કોઈ યહૂદી દરખ્ત યા પત્થરકે પીછે છુપ જાએગા તો ભી ચુગલી ખાકર મુસલમાનસે કતલ કરા દેગા. હદીસ શરીફમેં ઉસકા ઈસ તરહ ઝિકર આયા હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉસ વક્ત તક કિયામત કાઈમ ન હોગી જબ તક મુસલમાંનોંકી યહૂદસે જંગ ન હો. જંગ હોગી ઔર યહૂદકો મસુલમાન કતલ કરેંગે. હત્તાકે અગર યહૂદી દરખ્ત યા પત્થરકે પીછે છુપ જાએગા તો વો દરખ્ત ઔર પત્થર કેહ દેગા કે અય મુસલમાન આ! મેરે પીછે યહૂદી હૈ ઉસે કતલ કર દે. સિવાએ ગરકદકે દરખ્તકે કે વો ન બતાએગા. ક્યૂંકે ગરકદ યહૂદિયોંકા દરખ્ત હૈ. (મુસ્લિમ)

સાહિબે મઝાહિરે હક લિખતે હૈં કે ગરકદ એક ખારદાર દરખ્તકા નામ હૈ. ઔર યે જો ફરમાયા કે વો યહૂદકા દરખ્ત હૈ કે

---

૧. બાબે લુદ મુલ્કે શામમેં એક પહાડકા નામ હૈ. ઔર બાઝ કેહતે હૈં બૈતુલ મુકદસકે કરીબ કોઈ બસ્તી હૈ.

યહૂદસે ઉસે કોઈ ખાસ નિસ્બત હૈ જિસકા ઈલ્મ અલ્લાહ હીકો હૈ. ફિર લિખતે હૈં કે બાઝને કહા હૈ કે યે વક્ત જબ હોગા જબકે દજ્જાલ નિકલ આએગા ઔર યહૂદી ઉસકે પીછે લગ જાએંગે ઔર મુસલમાન ઉનસે જંગ કરેંગે.

હઝરત મેહદી (અલૈ.) કી વફાત ઔર હઝરત ઈસા (અલૈ.) કા અમીર બનના

અબૂ દાઉદ શરીફકી એક રિવાયતમેં ગુઝર ચુકા હૈ કે હઝરત ઈમામ મેહદી (અલૈ.) ખલીફા હોનેકે બાદ સાત બરસ ઝિંદા રેહકર વફાત પાએંગે. ઔર મિશ્કાત શરીફમેં હઝરત અબૂ સઈદ (રદિ.) કી એક રિવાયતમેં શકકે સાથ હૈ કે,

મેહદી ઉસી (અદલ ઔર ઈન્સાફકે) હાલમેં સાત યા આઠ યા નવ બરસ ઝિંદા રહેંગે. (મુસ્તદરક હાકિમ)

મુમકિન હૈ કે રાવીસે ભૂલ હુઈ હો ઔર સહીહ યાદ ન રેહનેકે સબબ શકકે સાથ નકલ કર દિયા હો. હઝરત શાહ સાહબને ઈન દોનોં રિવાયતોંકો યૂં જમા ફરમાયા હૈ કે ઉનકે દૌરે હુકૂમતમેં સાત બરસ બે ફિકરી રહેગી. ઔર આઠવાં બરસ દજ્જાલસે લડને ભિડનેમેં ગુઝરેગા ઔર નવવાં બરસ હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે સાથ ગુઝરેગા. ફિર વફાત પા જાએંગે ઔર હઝરત ઈસા (અલૈ.) આપકે જનાઝાકી નમાઝ પઢાકર દફન કર દેંગે (ફિર હઝરત શાહ સાહબ) લિખતે હૈં. "ઉસકે બાદ સારે કામોંકા ઈન્તિઝામ હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે ઝિમ્મે હોગા ઔર ઝમાના બહોત હી અચ્છી હાલત પર હોગા.

યાજૂજ માજૂજકા નિકલના

મુસ્લિમ શરીફમેં દજ્જાલકે કત્લ હો જાને ઔર હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે લોગોંકે પાસ પહોંચકર ચેહરોં પર હાથ ફૈરનેકે બાદ યાજૂજ માજૂજકે નિકલનેકા ઝિકર હૈ, જિસકી તફસીલ યે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈસા (અલૈ.) ઉસી હાલમેં (યાની દજ્જાલકે કતલ કરનેકે બાદ લોગોંસે મિલને જુલનેમેં) હોંગે કે અલ્લાહ પાકકી ઉનકી તરફ વહી આએગી કે બેશક મૈં અપને ઐસે બંદોંકો નિકાલનેવાલા હૂં કે કિસીમેં ઉનસે લડનેકી તાકત નહીં હૈ. લિહાઝા તુમ મેરે (મોમિન) બંદોંકો તૂર પર તશરીફ લે જાકર મેહફૂઝ કર દો. (ચુનાંચે હઝરત ઈસા (અલૈ.) મુસલમાનોંકો લેકર તૂર પર તશરીફ લે જાએંગે.) ઔર ખુદા યાજૂજ માજૂજકો ભેજ દેગા ઔર વો હર બુલંદીસે તેઝીકે સાથ દૌડ પડેંગે (ઉનકી કસરતકા યે આલમ હોગા કે) જબ અગલા ગિરોહ તબરિયાકે[1] તાલાબ પર ગુઝરેગા તો તમામ પાની પી જાએગા. ઔર ઈસ કદર ખુશ્ક કર દેગા કે) પીછેકે લોગ ઉસ તાલાબ પર ગુઝરેંગે તો કહેંગે કે ઝરૂર ઈસમેં કભી પાની થા.

ઉસકે બાદ ચલતે ચલતે "ખમર" પહાડ તક પહોંચેંગે જો બૈતુલ મુકદ્દસકા એક પહાડ હૈ. યહાં પહોંચકર કહેંગે હમ ઝમીનવાલોંકો તો કતલ કર ચુકે, આઓ અબ આસમાનવાલોંકો કતલ કરેં. ચુનાંચે અપને તીરોંકો આસમાનકી તરફ ફેંકેંગે જિનહેં

---

૧. સાહિબે મિરકાત લિખતે હૈં કે તબરિયા શામમેં એક જગહકા નામ હૈ. ઔર સાહિબે કામૂસને બતાયા હૈ કે વાસ્તામેં હૈ. જિસ તાલાબકા ઝિકર હદીસમેં હૈ વો દસ મીલ લંબા હૈ.

ખુદા (અપની કુદરતસે) ખૂનમેં ડૂબા હુવા વાપસ કર દેગા (યાજૂજ માજૂજ ઝમીનમેં શર્રો ફસાદ મચા રહે હોંગે) ઔર અલ્લાહકે નબી (હઝરત ઈસા અલૈ.) અપને સાથિયોંકે સાથ (કોહે તૂર પર) ઘિરે હુએ હોંગે, હત્તા કે (ઈસ કદર હાજતમંદ હોંગે કે) ઉનમેંસે એક શખ્સકે લિયે બેલકી સિરી ઉન સો દીનારોંસે બેહતર હોગી જો આજ તુમમેંસે કિસીકે પાસ હોં (પરેશાની દૂર કરનેકે લિયે) અલ્લાહકે નબી ઈસા (અલૈ.) ઔર ઉનકે સાથી અલ્લાહકી જનાબમેં ગિડગિડાએંગે. (ઔર યાજૂજ માજૂજકી હલાકતકી દુઆ કરેંગે) ચુનાંચે ખુદા યાજૂજ માજૂજ પર (બકરિયોં ઔર ઊંટોંકી નાકમેં નિકલનેવાલી બીમારી જિસે અરબવાલે) નગફ (કેહતે હૈં) ભેજ દેગા. જો ઉનકી ગરદનોંમેં નિકલ આએગી ઔર વો સબકે સબ એક હી વક્તમેં મર જાએંગે. જૈસે એક હી શખ્સકો મૌત આઈ હો. ઔર સબ ઐસે પડે હોંગે જૈસે કિસી શેરને ફાડ ડાલે હોં. ઉનકે મર જાનેકે બાદ અલ્લાહકે નબી હઝરત ઈસા (અલૈ.) ઔર ઉનકે સાથી (કોહે તૂરસે) ઉતરકર ઝમીન પર આએંગે ઔર ઝમીન પર બાલિશ્ત ભર જગહ ભી ઐસી ન પાએંગે જો ઉનકી ચરબી ઔર બદબૂસે ખાલી હો, લિહાઝા અલ્લાહકે નબી ઈસા (અલૈ.) ઔર ઉનકે સાથી અલ્લાહકી જનાબમેં ગિડગિડાએંગે ઔર દુઆ કરેંગે કે ખુદાયા ઉનકી ચરબી ઔર બદબૂસે હમેં મેહફૂઝ કર દે. લિહાઝા ખુદા બળે બળે પરિંદે જો લંબે લંબે ઊંટોંકી ગરદનોંકે બરાબર હોંગે ભેજ દેગા જો યાજૂજ માજૂજકી નઅશોં) કો ઉઠાકર જહાં ખુદા ચાહેગા ફેંક દેંગે. ફિર ખુદા બારિશ ભેજ દેગા જિસસે કોઈ મકાન ઔર કોઈ ખૈમા ન બચેગા, ઔર બારિશ સારી ઝમીનકો ધોકર આઈના કર દેગી. (લિહાઝા હઝરત ઈસા (અલૈ.) ઔર આપકે સાથી આરામસે ઝમીન પર રેહને લગેંગે ઔર ખુદાકા ઉન પર બળા ફઝલો કરમ

હોગા ઔર ઉનકે ખાતિર) ઉસ વક્ત ઝમીનકો (ખુદાકી જાનિબસે) હુકમ દિયા જાએગા કે અપને ફલ ઉગા દે ઔર અપની બરકત વાપસ કર દે. ચુનાંચે ઝમીન ફલ ખૂબ ઉગાએગી ઔર અપની બરકતેં બાહિર ફેંક દેગી. જિસકા (નતીજા યે હોગા કે એક જમાઅત એક અનારકો ખાયા કરેગી (ક્યૂંકે અનાર બહોત બળા હોગા) ઔર અનારકે છિલકેકી છતરી બનાકર ચલા કરેંગે. ઔર દૂધમેં ભી બરકત દે દી જાએગી. હત્તાકે એક ઊંટનીકા દૂધ બહોત બળી જમાઅતકે પેટ ભરનેકે લિયે કાફી હોગા. ઔર એક ગાયકા દૂધ એક બળે કબીલાકે લિયે ઔર એક બકરીકા દૂધ એક છોટે કબીલાકે લિયે કાફી હોગા.

મુસલમાન ઉન ઐશ ઔર આરામ ઔર ખૈરો બરકતમેં ઝિંદગી ગુઝાર રહે હોંગે કે (કિયામત બહોત હી કરીબ હો જાએગી. ઔર ચૂંકે કિયામત કાફિરોં હી પર કાઈમ હોગી ઈસ લિયે) અચાનક ખુદા એક ઉમદા હવા ભેજેગા જો મુસલમાનોંકી બગલોંમેં લગકર હર મોમિન ઔર મુસ્લિમકી રૂહ કબ્ઝ કરેગી. ઔર બદતરીન લોગ બાકી રેહ જાએંગે જો ગધોંકી તરહ (સબકે સામને બે હયાઈકે સબબ) ઔરતોંસે ઝિના કરેંગે ઉનહીં પર કિયામત આએગી. (મુસ્લિમ શરીફ)

તિરમિઝી શરીફકી રિવાયતમેં યે ભી હૈ કે યાજૂજ માજૂજકી કમાનોં ઔર તીરોં ઔર તરકશોંકો સાત સાલ તક મુસલમાન ચલાએંગે.

હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે ઝમાનામેં રિઆયાકી હાલત

ઉપરકી રિવાયતસે માલૂમ હો ચુકા હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે ઝમાનેમેં ફલોં, અનાજ ઔર દૂધમેં બહોત ઝિયાદા બરકત હોગી.

દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) સાત બરસ ઝિંદા રહેંગે (ઔર મુસલમાનોંકી આપસકી મુહબ્બતકા યે હાલ હોગા કે) દો આદમિયોંમેં ઝરા ભી દુશ્મની ન હોગી. (મુસ્લિમ)

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કસમ ઉસ ઝાતકી જિસકે કબ્ઝામેં મેરી જાન હૈ ઐસા ઝરૂર હોગા કે ઈબ્ને મરયમ (હઝરત ઈસા અલૈ.) તુમમેં ઉતરેંગે જો મુન્સિફ હાકિમ હોંગે (આસમાનસે ઉતરકર ઈસાઈયોંકે પૂજનેકી) સલીબ તોડ દેંગે (યાની ઈસાઈયતકો ખતમ ફરમાએંગે ઔર દીને મુહમ્મદી સ.અ.વ.) કો બુલંદ કરેંગે, ઔર ખિન્ઝીરકો કતલ કરેંગે જિસે ઈસાઈ હલાલ સમઝકર ખૂબ ખાતે હૈં) ઔર જિઝયા લેના બંદ કર દેંગે (યાની ઉનકે દૌરે હુકૂમતમેં ગૈર મુસ્લિમોંસે જિઝયા ન લિયા જાએગા. ક્યૂંકે વો ઈસ્લામકો ખૂબ ફૈલાએંગે ઔર અહલે કિતાબ યહૂદ વ નસારા ઉનકે તશરીફ લાને પર ઉન પર ઈમાન લે આએંગે. લિહાઝા જિઝયા દેનેવાલા કોઈ ન રહેગા. દૂસરી વજહ યે ભી હોગી કે ઉસ ઝમાનામેં માલ બહોત હોગા ઔર જિઝયા લેનેકી ઝરૂરત હી ન રહેગી. જૈસા કે આગે ફરમાયા.) ઔર માલ બહા દેંગે હત્તાકે ઉસે કોઈ કબૂલ ન કરેગા (ઔર દીનકી કદર દિલોંમેં ઈસ કદર બૈઠ જાએગી કે) એક સિજદહ સારી દુનિયાસે ઔર જો કુછ દુનિયામેં હૈ ઉસ સબસે બેહતર હોગા.

ઉસકે બાદ હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ને ફરમાયા કે મેરી રિવાયતકી તસ્દીકકે લિયે ચાહો તો યે આયત પઢ લો.

વ ઈમ્ મિન્ અહ્‌લિલ્ કિતાબિ ઈલ્લા લયૂમિનન્ન બિહી કબ્લ મૌતિહી.

ઔર કોઈ અહલે કિતાબ ઐસા નહીં જો હઝરત ઈસાકે

ઝમાનેમેં મૌતસે પેહલે ઉન પર ઈમાન ન લાએ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે ઝમાનેમેં (ઈસ કદર માલ હોગા ઔર આપસમેં ઈસ કદર મુહબ્બત હોગી કે) ઊંટનિયાં (યૂંહી) છોડ દી જાએગી કે ઉન પર સવાર હોકર તિજારત ઔર ખેતી વગૈરહકી કોશિશ ન કી જાએગી. (ઊંટની બતોરે મિસાલ હૈ. મતલબ યે હૈ કે માલ બહોત હોગા ઔર કમાનેકે લિયે ઈધર ઉધર જાને ઔર સવારિયોં પર લાદનેકી ઝરૂરત ન હોગી.) ઔર ઝરૂર બઝરૂર (દિલોંસે) દુશ્મની) જાતી રહેગી ઔર આપસમેં બુગ્ઝ વ હસદ ન રહેગા (ઔર લોગોંકો) ઝરૂર ઝરૂર માલકી તરફ બુલાયા જાએગા ઔર કોઈ ભી કબૂલ ન કરેગા.

હઝરત મેહદી ઔર હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે ઝમાનેકી હાલત માલૂમ કરને ઔર ઉન દોનોંકી મુદ્દતે હુકૂમતકો મિલાનેસે માલૂમ હોતા હૈ કે દુનિયામેં ૧૪ બરસ[૧] ઐસે હોંગે કે દુનિયામેં ઈસ્લામ હી ઈસ્લામ હોગા. ઔર માલો દૌલતકી કસરત હોગી. આપસમેં મુહબ્બતકા યે આલમ હોગા કે ઝરા ભી દુશ્મની ન હોગી. બુગ્ઝ ઔર હસદ નામકો ન હોગા. ગાલિબન ઉસી ઝમાનાકે બારેમેં રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા.

ઝમીન પર કોઈ મિટ્ટીકા ઘર ઔર કોઈ ખૈમા ઐસા બાકી ન રહેગા જિસમેં અલ્લાહ ઈસ્લામકા કલિમા દાખિલ ન ફરમા દે (ઔર યે દાખિલ કરના દો સૂરતોંમેં હોગા (યા તો ખુદા ઈઝ્ઝતવાલોંકો

---

૧. ક્યૂંકે હઝરત શાહ રફીઉદ્દીન સાહબકે કૌલકે મુતાબિક હઝરત મેહદીકી મુદ્દતે હુકૂમત ૯ બરસ હોગી. ઔર સાત બરસ હઝરત ઈસા (અલૈ.) કી મુદ્દત હોગી જિસમેં એક બરસ દોનોંકી મૌજૂદગીમેં ગુઝરેગા ઔર એક બરસ દજ્જાલસે લડનેમેં ખતમ હોગા.

ઈઝ્ઝત દેકર કલિમએ ઈસ્લામ કબૂલ કરનેવાલા બના દેગા. (ઔર વો બખૂશી મુસલમાન હો જાએંગે.) યા ઝિલ્લતવાલોંકો ખુદા ઝિલ્લત દે દેગા ઔર વો કલિમએ ઈસ્લામકે સામને (મજબૂર હોકર) ઝુક જાએંગે. (અહમદ)

હઝરત ઈસા (અલૈ.) કી વફાત

પેહલે રિવાયત ગુઝર ચુકી હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) આસમાનસે ઉતરકર સાત બરસ દુનિયામેં રહેંગે. ફિર ઈસ દારે ફાનીકો છોડકર આલમે આખિરતકો તશરીફ લે જાએંગે. બાઝ રિવાયાતમેં હૈ કે વો શાદી ભી કર લેંગે ઔર ઔલાદ હોગી ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી કબરે અતહરકે પાસ હી આપ દફન હોંગે. (મિશ્કાત)

હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે દુનિયાસે કૂચ કરનેકે બાદ આપકા જાનશીન કૌન હોગા?

ઉસકા હાલ દૂસરી હદીસોંસે માલૂમ નહીં હોતા.[1]

---

૧. હઝરત શાહ રફીઉદ્દીન લિખતે હૈં કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) કા જાનશીન એક શખ્સ જહજાહ નામી કબીલએ કહતાનસે હોગા જો ઈન્સાફવાલોંકી તરહ સલ્તનત કરેગા. લેકિન યે સહીહ નહીં માલૂમ હોતા. ક્યૂંકે જહજાહકે બારેમેં યે સાબિત નહીં કે વો કહતાનસે હોગા બલ્કે અગ્લબ યે હૈ કે હદીસોંમેં જો કહતાની ઔર જહજાહકા ઝિકર હૈ વો દોનોં અલગ અલગ હોંગે. હાફિઝ ઈબ્ને હજરને ફતહુલ બારીમેં ઈસકો તરજીહ દી હૈ. નીઝ મલિક કહતાનકા નેક ઔર મુન્સિફ હોના ભી હદીસમેં મઝકૂર નહીં હૈ. બલ્કે હદીસકે અલ્ફાઝ યે હૈં કે વો અપની લકડીસે લોગોંકો હાંકેગા. ઈસસે માલૂમ હુવા કે વો સખ્ત તબીઅતકા હોગા. ઔર હાફિઝ ઈબ્ને હજરને ઉસકે ઝાલિમ ઔર ફાસિક હોનેકી તસરીહ ભી કી હૈ.

ખુદા હી જાને આપકે બાદ કૌન હાકિમ હોગા. અલબત્તા હદીસોંસે યે ઝરૂર માલૂમ હોતા હૈ કે આપકે બાદ દીન કમઝોર હો જાએગા. ચુનાંચે હાફિઝ ઈબ્ને હજર (રહ.) ને સુનને ઈબ્ને માજાસે રિવાયત નકલ કી હૈ કે ઈસ્લામ ઈસ તરહ મિટ જાએગા જૈસે કપડેકી ધારી (ધુલતે ધુલતે) મિટ જાતી હૈ. હત્તા કે યે ભી ન જાના જાએગા કે રોઝે ક્યા હૈં? ઔર નમાઝ ક્યા હૈ? હજ ક્યા હૈ? ઔર સદકા ક્યા હૈ? ઔર બુળ્હે મર્દ ઔર ઔરતોંકી કુછ જમાઅતેં બાકી રેહ જાએંગી જો કહેંગે કે હમને અપને બાંપ દાદાઓંકો કલિમા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ પર પાયા થા, તો હમ ભી ઉસે પળ્હ લેતે હૈં. ઉસસે આગે કુછ નહીં જાનતે).

કુર્બે કિયામતકી કુછ ઔર બળી નિશાનિયાં

હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે બાદ જહાલત ઔર બદ દીની બળ્હતી ચલી જાએગી હત્તાકે ઝમીનમેં કોઈ અલ્લાહ અલ્લાહ કેહનેવાલા ભી બાકી ન રહેગા ઔર બહોત હી બુરે ઈન્સાન દુનિયામેં રેહ જાએંગે ઔર ઉનહીં પર કિયામત કાઈમ હોગી. ઉસ દૌરાનમેં કિયામતકી બાકી નિશાનિયાં ભી ઝાહિર હો લેંગી જિનકા હદીસોંમેં ઝિકર આયા હૈ. મસલન હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કી રિવાયત હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિયામત હરગિઝ કાઈમ ન હોગી જબ તક તુમ ઉસસે પેહલે દસ નિશાનિયાં ન દેખ લો.

(૧) ધુવાં (૨) દજ્જાલ (૩) દાબ્બતુલ અર્ઝ (૪) પશ્ચિમસે સૂરજકા નિકલના (૫) હઝરત ઈસા (અલૈ.) કા આસમાનસે નાઝિલ હોના (૬) યાજૂજ માજૂજકા નિકલના (૭,૮,૯)

ઝમીનમેં તીન જગહ લોગોંકા ધંસ જાના. એક મશરિકમેં દૂસરા મગરિબમેં ઔર તીસરા અરબમેં (૧૦) ઔર ઉન સબકે આખિરમેં આગ યમનસે નિકલેગી જો લોગોંકો ઉનકે મેહશરકી તરફ (ઘેરકર) પહોંચા દેગી.

દૂસરી રિવાયતમેં દસવીં નિશાની (આગકે બજાએ) યે ઝિકર ફરમાઈ કે એક હવા નિકલેગી જો લોગોંકો સમંદરમેં ડાલ દેગી.

(મિશ્કાત)

ઈસ હદીસ શરીફમેં જિન દસ ચીઝોંકા ઝિકર હૈ. ઉનમેંસે (૧) દજ્જાલ ઔર (૨) યાજૂજ માજૂજ (૩) હઝરત ઈસા (અલૈ.) કે નાઝિલ હોનેકા મુફસ્સલ બયાન પેહલે ગુઝર ચુકા હૈ. બાકી ચીઝોંકો નીચે લિખતા હૂં.

ઝબરદસ્ત ધુવાં

ઈસ હદીસમેં કિયામતસે પેહલે જિસ ધુવેંકે ઝાહિર હોનેકા ઝિકર હૈ ઉસકે બારેમેં શારેહે મિશ્કાત અલ્લામા તયબી લિખતે હૈં કે ઉસસે વહી ધુવાં મુરાદ હૈ જો સૂરએ દુખાનકી આયતમેં ઝિકર હૈ.

ફર્તકિબ્ યૌમ તા'તિસ્સમાઉ બિદુખાનિમ્ મુબીનિન્ યગ્શન્નાસ.

સો ઈન્તિઝાર કર ઉસ દિનકા જબકે આસમાન ઝાહિર ધુવાં લાએગા જો લોગોં પર છા જાએગા.

મગર ઈસકે બારેમેં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે થે કે ઈસમેં કિયામતકે નઝદીક કિસી નયે ધુવેંકે ઝાહિર હોનેકી ખબર નહીં દી ગઈ બલ્કે ઈસસે કુરૈશે મક્કાકા વો ઝમાનએ કહત મુરાદ હૈ જો આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે ઝમાનેમેં પેશ આયા

ઔર કુરૈશે મક્કા ભૂખસે ઈસ કદર પરેશાન હુએ કે આસમાન ઔર ઝમીનકે દરમિયાનકા ખલા ઉનહેં ધુવાં દિખાઈ દેતા થા હાલાંકે હકીકતમેં ન થા.

લેકિન હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ઈસ બારેમેં હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) સે મુત્તફિક ન થે બલ્કે ફરમાતે થે કે ઈસ આયતમેં કિયામતકે કરીબ એક ધુવેંકે ઝાહિર હોનેકી ખબર દી ગઈ જિસકી તફસીલ ખૂદ સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) સે મન્કૂલ હૈ કે જબ આપસે ઉસકા મતલબ દરયાફત કિયા ગયા તો ઈરશાદ ફરમાયા કે,

"ઐસા ધુવાં હોગા કે જો મશરિકસે મગરિબ તક ખલા ભર દેગા ઔર ચાલીસ દિન રહેગા. ઉસ ધુવેંસે અહલે ઈમાનકો ઝુકામકી તરહ તકલીફ મેહસૂસ હોગી ઔર કાફિર બેહોશ હો જાએંગે."

(મિરકાત)

દાબ્બતુલ અર્ઝ

(ઝમીનકા ચોપાયા) યાની એક ઐસા જાનવર જો ઝમીનસે નિકલકર અહલે ઈમાનકી પેશાની પર નૂરાની ખત ખીંચ દેગા ઔર કાફિરોંકી નાક યા ગરદન પર સિયાહ મોહર લગા દેગા. સૂરએ નમલકી આયતમેં ઉસ જાનવરકા ઝિકર આયા હૈ.

વઈઝા વકઅલ્ કૌલુ અલૈહિમ્ અખ્રજ્ના લહુમ્ દાબ્બતમ્ મિનલ્અર્દિ તુકલ્લિમુહુમ્ અન્નન્નાસ કાનૂ બિ આયાતિના લા યૂ કિનૂન.

ઔર જબ ઉન પર વાદા કિયામતકા પૂરા હોનેકો હોગા તો હમ ઉનકે લિયે ઝમીનસે એક જાનવર નિકાલેંગે જો ઉનસે બાતેં કરેગા કે લોગ હમારી (યાની અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ) કી આયતોં

પર યકીન લાતે થે.

હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે જિસ રોઝ મગરિબસે આફતાબ નિકલકર વાપસ હોકર ગુરૂબ હોગા ઉસસે દૂસરે દિન સફા પહાડ (જો મક્કાકે કરીબ હૈ) ઝલઝલાસે ફટ જાએગા ઔર ઉસમેંસે એક અજીબ શકલકા જાનવર નિકલેગા. જિસકા મુંહ ઈન્સાનોંકે મુંહકી તરહ હોગા ઔર પાંવ ઊંટ જૈસે હોંગે ઔર ગરદન ઘોડેકે ગરદનકે મુશાબેહ હોગી. ઉસકી દુમ ગાયકી દુમકી તરહ ઔર ખુર હિરનકે ખુરોં જૈસે ઔર સીંગ બારાસીંઘેકે સીંગોંકે મુશાબેહ હોંગે. હાથોંકે બારેમેં લિખતે હૈં કે ઉસકે હાથ બંદરકે હાથોં જૈસે હોંગે.

ફિર લિખતે હૈં કે વો બળી ફસાહતસે લોગોંસે ગુફતગૂ કરેગા ઔર ઉસકે એક હાથમેં હઝરત મૂસા (અલૈ.) કા અસા ઔર દૂસરેમેં હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) કી અંગૂઠી હોગી, ઈસ તેઝીસે તમામ મુલ્કોંમેં ફિરેગા કે કોઈ ઢૂંઢનેવાલા ઉસે ન પા સકેગા ઔર કોઈ ભાગનેવાલા ઉસસે બચકર ન જા સકેગા ઔર તમામ ઈન્સાનોં પર નિશાન લગા દેગા. હર મોમિનકી પેશાની પર હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે અસાસે એક ખત ખીંચ દેગા જિસસે ઉસકા સારા મુંહ નૂરાની ઔર રોબદાર હો જાએગા, ઔર હર કાફિરકી નાક યા ગરદન પર હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) કી અંગૂઠીસે મોહર લગા દેગા, જિસકી વજહસે સારા મુંહ કાલા હો જાએગા. ઔર મોમિન વ કાફિરમેં પૂરા પૂરા ફર્ક હો જાએગા) હત્તાકે અગર એક દસ્તરખ્વાન પર બહોતસી જમાઅતેં બૈઠ જાએં તો મોમિન વ કાફિર અલાહિદા અલાહિદા હો જાએંગે.

ઈસ કામસે ફારિગ હોકર વો જાનવર ગાઈબ હો જાએગા.

મગરિબસે આફતાબકા નિકલના

હઝરત અબૂઝર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને (એક દિન મુઝસે) સૂરજ છુપ જાનેકે બાદ ફરમાયા, તુમ જાનતે હો યે કહાં જાતા હૈ? મૈંને અર્ઝ કિયા કે અલ્લાહ ઔર ઉસકા રસૂલ હી ખૂબ જાનતે હૈં. ઉસ પર આપને ઈરશાદ ફરમાયા કે બેશક યે ચલતે ચલતે અર્શકે નીચે પહોંચકર (ખુદાકો) સિજદા કરતા હૈ ઔર હસ્બે આદત મશરિકસે) તુલૂઅ હોનેકી ઈજાઝત ચાહતા હૈ ઔર ઉસે ઈજાઝત દે દી જાતી હૈ. ઔર ઐસા ભી હોનેવાલા હૈ કે એક રોઝ સિજદા કરેગા ઔર ઉસકા સિજદા કબૂલ ન હોગા ઔર મશરિકસે તુલૂઅ હોનેકી) ઈજાઝત ચાહેગા ઔર ઈજાઝત ન દી જાએગી ઔર કહા જાએગા કે જહાંસે આયા હૈ વહીં વાપસ લૌટ જા. ચુનાંચે (સૂરજ વાપસ હોકર) મગરિબકી જાનિબસે તુલૂઅ હોગા. ફિર ફરમાયા કે,

વશ્શમ્સુ તજ્રી લિમુસ્તકર્રિલ્લહા. (યાસીન)

સૂરજ અપને ઠિકાનેકો જાતા હૈ. ઈસકા યેહી મતલબ હૈ કે (અપને મુકર્રર ઠિકાને તક જાકર મશરિકસે નિકલતા હૈ) ઔર ફરમાયા કે ઉસકા ઠિકાના અર્શકે નીચે હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસ હદીસે મુબારકકે અલાવા દીગર અહાદીસમેં ભી મગરિબસે સૂરજ નિકલનેકા ઝિકર આયા હૈ, મસલન હઝરત સફવાન બિન અસ્સાલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે બિલાશુબા અલ્લાહ તઆલાને મગરિબમેં તૌબાકા એક દરવાઝા બનાયા હૈ જિસકી ચૌડાઈ સત્તર સાલકી મસાફત હૈ (યાની વો ઈસ કદર વસીઅ હૈ કે ઉસકી જાનિબસે દૂસરી જાનિબ તક પહોંચનેકે લિયે સત્તર સાલ દરકાર હૈં.) યે

દરવાઝા ઉસ વક્ત તક બંદ ન હોગા જબ તક મગરિબસે સૂરજ ન નિકલે. ફિર ફરમાયા કે અલ્લાહ અઝ્ઝ વ જલ્લકે ઈરશાદે ઝેલકા યેહી મતલબ હૈ.

યૌમ યા'તી બઅ્દુ આયાતિ રબ્બિક લા યન્ફઉ નફસન્ ઈમાનુહા લમ્ તકુન્ આમનત્ મિન્ કબ્લુ ઔકસબત્ ફી ઈમાનિહા ખૈરન. (સૂ. અન્આમ)

જિસ રોઝ તુમહારે રબકી એક નિશાની આ પહોંચેગી કિસી ઐસે શખ્સકા ઈમાન ઉસકે કામ ન આવેગા જો પેહલેસે મોમિન ન થા, યા અપને ઈમાનમેં ઉસને કોઈ નેક અમલ ન કિયા થા.

મતલબ યે હૈ કે જબ આફતાબ મગરિબસે નિકલ આએગા તો ન કાફિરકા મોમિન હો જાના કબૂલ હોગા ઔર ન કિસી ઈમાનવાલેકી ગુનાહોંસે તૌબા કબૂલ કી જાએગી, બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક હદીસમેં યે સાફ તસરીહ આઈ હૈ કે જબ સૂરજકો મગરિબસે નિકલા હુવા દેખેંગે તો સબ ઈમાન લે આએંગે ઔર ઉસ વક્ત કિસીકા ઈમાન યા તૌબા કબૂલ ન હોગી.

હઝરત અબૂ મૂસા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે બિલાશુબા રાતકો ખુદા અપના હાથ ફૈલાતા હૈ તાકે દિનકે ગુનેહગાર તૌબા કર લેં. ઔર બિલાશુબા દિનકો ખુદા હાથ ફૈલાતા હૈ તાકે રાતકે ગુનેહગાર તૌબા કર લેં. જબતક સૂરજ મગરિબસે તુલૂઅ ન હો.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે સૂરજકે પશ્ચિમસે નિકલનેસે પેહલે જો કોઈ તૌબા કરેગા ખુદા ઉસકી તૌબા કબૂલ કરેગા.

(મુસ્લિમ શરીફ)

ફતહુલ બારીમેં તબરાનીસે એક હદીસ નકલ કી હૈ કે મગરિબસે આફતાબ તુલૂઅ હોનેકે બાદ કિયામત તક કિસીકા ઈમાન યા તૌબા કબૂલ ન હોગી.

હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે એક રાત ઈસ કદર લંબી હોગી કે મુસાફિર ચલતે ચલતે ઘભરા જાએંગે ઔર બચ્ચે સોતે સોતે ઉકતા જાએંગે. ઔર જાનવર જંગલ જાનેકે લિયે ચિલ્લાના શુરૂ કર દેંગે લેકિન સૂરજ હરગિઝ ન નિકલેગા. હત્તા કે લોગ ખૌફ વ ઘભરાહટસે બેકરાર હોકર ગિરયા વ ઝારી ઔર તૌબા કરને લગેંગે. યે રાત તીન ચાર રાતોંકે બરાબર લંબી હોગી ઔર લોગોંકી સખ્ત ઘભરાહટકે વક્ત થોડીસી રોશની લેકર પશ્ચિમકી જાનિબસે સૂરજ નિકલ આએગા. ઉસકી રોશની ઐસી હોગી જૈસી ગહનકે વક્ત ચાંદકી હોતી હૈ. (કિયામત નામા)

સાહિબે બયાનુલ કુરઆન લિખતે હૈં કે દુર્રે મન્સૂરમેં એક રિવાયત નકલ કી હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મગરિબસે તુલૂઅ હોકર જબ આફતાબ બીચ આસમાનમેં પહોંચ જાએગા તો વાપસ લૌટ જાએગા. ઔર મગરિબહીમેં ગુરૂબ હોકર બદસ્તૂર મશરિકસે નિકલને લગેગા.

ફતહુલ બારીમેં એક હદીસ નકલ કી ગઈ હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા. મગરિબસે આફતાબ તુલૂઅ હોનેકે બાદ એકસો બીસ (૧૨૦) સાલ ઈન્સાન ઔર ઝિંદા રહેંગે. ફિર કિયામત આએગી.

ઝમીનમેં ધંસ જાના

હદીસ શરીફમેં તસરીહ હૈ કે તીન મકામાત પર લોગ

ઝમીનમેં ધંસા દિયે જાએંગે. એક મશરિકમેં દૂસરે મગરિબમેં ઔર તીસરે જઝીરએ અરબમેં. હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે યે અઝાબ તકદીરકે ઝુઠલાનેવાલોં પર આએગા. ખૂદ હદીસમેં ઉસકી સાફ તસરીહ ભી વારિદ હુઈ હૈ જો હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) સે મરવી હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈસ ઉમ્મતમેં ઝમીનમેં ધંસ જાના ઔર સૂરતોંકા મસ્ખ હો જાના વાકેઅ હોગા ઔર યે તકદીરકો ઝુઠલાનેવાલોંમેં હોગા. (મિશ્કાત)

યમનસે આગકા નિકલના

એક આગ યમનસે નિકલકર લોગોંકો મેહશરકી તરફ ઘેરકર પહોંચા દેગી. સાહિબે મિશ્કાત લિખતે હૈં કે મેહશરસે શામકી સર ઝમીન મુરાદ હૈ. ક્યૂંકે હદીસસે સાબિત હૈ કે શામકી સર ઝમીનમેં (નફખે સૂરકે બાદ) હશ્ર હોગા.

હઝરત શાહ સાહબ લિખતે હૈં કે ઉનહી દિનોં (જબકે ઝમીન પર કોઈ અલ્લાહ અલ્લાહ કેહનેવાલા ન રહેગા) મુલ્કે શામમેં અમન હોગા. ઔર ગલ્લા ભી સસ્તા હોગા. ખ્વાહ સોદાગર હોં, ખ્વાહ દસ્તકાર (હુનરમંદ) હોં, ખ્વાહ સરમાયાદાર. ગર્ઝકે સબકે સબ ઘરકે અસ્બાબ લાદકર મુલ્કે શામકી તરફ રવાના હો જાએંગે. ઔર જો લોગ દૂસરે મુલ્કોંમેં ચલે ગયે થે વો ભી મુલ્કે શામમેં આકર આબાદ હો જાએંગે ઔર થોળે હી દિનોંકે બાદ એક બહોત બળી આગ ઝાહિર હોગી ઔર લોગોંકો ખદેડતી હુઈ મુલ્કે શામ પહોંચા દેગી. ઉસકે બાદ વો આગ ગાઈબ હો જાએગી. કુછ અરસા બાદ લોગ અપને અપને વતનોંકા રૂખ કરેંગે (ઔર દૂસરે મુલ્કોંમેં ભી આદમી જાકર વાપસ જાએંગે) લેકિન મુલ્કે શામમેં પૂરી આબાદી

રહેગી. યે કિયામતકે નઝદીક બિલકુલ આખરી અલામત હોગી ઔર ઉસકે તીન ચાર બરસ બાદ કિયામત આ જાએગી.

સમંદરમેં ફેંકનેવાલી હવા

મુસ્લિમકી એક રિવાયતમેં દસ નિશાનિયોંમેંસે કિયામતકી એક નિશાની યે ભી ઝિક્ર ફરમાઈ હૈ કે એક હવા ઐસી ઝાહિર હોગી જો લોગોંકો સમંદરમેં ફેંક દેગી. ઉસકી મઝીદ તૌઝીહ કિસી કિતાબમેં મેરી નઝરસે નહીં ગુઝરી.

કિયામતકે બિલકુલ કરીબ લોગોંકી હાલત ઔર વુકૂએ કિયામત

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિયામત બદતરીન મખ્લૂક પર કાઈમ હોગી. (મુસ્લિમ)

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક ઝમીનમેં અલ્લાહ અલ્લાહ કહા જાએગા. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે કિસી ઐસે એક શખ્સ પર (ભી) કિયામત કાઈમ ન હોગી જો અલ્લાહ અલ્લાહ કેહતા હોગા. (મુસ્લિમ)

મુસ્લિમ શરીફકી એક હદીસ પેહલે ગુઝર ચુકી હૈ જિસમેં યે મઝકૂર થા કે અચાનક ખુદા એક હવા ભેજ દેગા જો મુસલમાનોંકી બગલોંમેં લગકર હર મોમિન ઔર મુસ્લિમકી રૂહ કબ્ઝ કર લેગી ઔર બદતરીન લોગ બાકી રેહ જાએંગે. (સબકે સામને બેહયાઈસે) ગધોંકી તરહ ઔરતોંકે સાથ ઝિના કરેંગે ઉનહીં

પર કિયામત કાઈમ હોગી.

હાફિઝ ઈબ્ને હજરને ફતહુલ બારીમેં એક રિવાયત તબરાનીસે નકલ કી હૈ જિસમેં ઉસ બેહયાઈકા તફસીલી નકશા ભી મઝકૂર હૈ. જિસકા તર્જુમા યે હૈ કે કિયામત ઉસ વક્ત તક કાઈમ ન હોગી જબ તક ઐસા ન હો કે એક ઔરત મરદોંકે મજમા પર ગુઝરેગી ઔર ઉનમેંસે એક શખ્સ ખળે હોકર ઉસકા દામન ઉઠાએગા (જૈસે દુમ્બીકી દુમ ઉઠાઈ જાતી હૈ ઔર ઉસસે ઝિના કરને લગેગા. (યે હાલ દેખકર) ઉનમેંસે એક શખ્સ કહેગા કે ઈસ દીવારકે પીછે હી છુપા લેતા તો અચ્છા થા. (ફિર ફરમાયા કે) યે શખ્સ ઉનમેં ઐસા (મુકદ્દસ બુઝુર્ગ) હોગા જૈસે તુમમેં અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) હૈં.

હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે રાત ઔર દિન ઉસ વક્ત તક ખતમ ન હોંગે જબ તક લાત ઔર ઉઝ્ઝાકી પૂજા દો બારા ન હોને લગે. (લાત ઔર ઉઝ્ઝા મુશરિકીને અરબકે દો બુત થે. ઈસ્લામ કબૂલ કરને પર ઉનકી પૂજા બંદ હો ગઈ, ફિર ઉનકી પૂજા હોને લગેગી.) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! જબ અલ્લાહને યે આયત નાઝિલ ફરમાઈ.

હુવલ્લઝી અર્સ-લ રસૂલહૂ બિલ્હુદા વ દીનિલ્હક્કિ લિયુઝ્હિરહૂ અલદ્દીનિ કુલ્લિહી વલૌ કરિહલ્મુશ્રિકૂન.

વો અલ્લાહ ઐસા હૈ જિસને અપને રસૂલકો હિદાયત ઔર સચ્ચા દીન દેકર ભેજા હૈ તાકે ઉસકો તમામ દીનોં પર ગાલિબ કર દે.

તો મૈંને યેહી સમઝ લિયા થા કે જો ઈસ આયતમેં ફરમાયા ગયા હૈ વો હોકર રહેગા. ઔર આપ ફરમા રહે હૈં કે લાત ઔર ઉઝ્ઝાકી દો બારા પરસ્તિશ શુરૂ હો જાએગી. ફિર ઈસ આયતકા ક્યા મતલબ હૈ? આપને જવાબ દિયા કે જબ તક ખુદા ચાહેગા યે (ગલ્બએ ઈસ્લામ) રહેગા, ફિર ખુદા એક ઉમદા હવા ભેજેગા જિસકી વજહસે હર ઉસ મોમિનકી વફાત હો જાએગી જિસકે દિલમેં રાઈકે દાનેકે બરાબર ભી ઈમાન હોગા. ઉસકે બાદ વો લોગ રેહ જાએંગે જિનમેં કુછ ભલાઈ ન હોગી. લિહાઝા અપને બાપ દાદાઓંકે દીનકી તરફ લૌટ જાએંગે. (મુસ્લિમ)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે (દજ્જાલકે કતલ હો જાનેકે બાદ) સાત બરસ લોગ ઈસ હાલમેં રહેંગે કે દો આદમિયોંમેં ઝરાસી દુશ્મની ન હોગી. ફિર મુલ્કે શામસે એક ઠંડી હવા ચલેગી જિસસે (તમામ મોમિન ખતમ હો જાએંગે) ઝમીન પર કોઈ ઐસા શખ્સ બાકી ન રહેગા જિસકે દિલમેં ઝર્રા બરાબર ભી ઈમાન હો ઔર ઉસ હવાકે સબબ ઉસકી રૂહ કબ્ઝ ન હો જાએ. હત્તા કે અગર તુમ (મુસલમાનોંમેંસે) કોઈ પહાડકે અંદર (કિસી ખોમેં) દાખિલ હો જાએગા તો વો હવા વહાં ભી ઝરૂર દાખિલ હોકર ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કર લેગી. (મિશ્કાત)

(ફિર ફરમાયા) ઉસકે બાદ બદતરીન લોગ રેહ જાએંગે જો (બુરે કરતૂતોં ઔર શરારતોંકી તરહ બળ્હનેમેં) હલકે પરિંદોંકી તરહ (તેઝીસે ઉડનેવાલે) હોંગે ઔર દૂસરોંકા ખૂન બહાને ઔર જાન લેનેમેં દરિંદોં જૈસે અખ્લાકવાલે હોંગે. ન ભલાઈકો પેહચાનતે હોંગે ન બુરાઈકો બુરાઈ સમઝતે હોંગે. ઉનકા યે હાલ દેખકર શયતાન

ઈન્સાની સૂરતોંમેં ઉનકે સામને આકર કહેગા કે (અફસોસ તુમ કૈસે હો ગયે, તુમહેં શરમ નહીં આતી (કે અપને બાપ-દાદાઓંકા દીન છોડ બૈઠે?) વો કહેંગે તૂહી બતા ક્યા કરેં? વો ઉનહેં બુત પરસ્તીકી તાલીમ દેગા (ઔર વો બુત પૂજને લગેંગે) વો ઉસી હાલમેં હોંગે (યાની બુત પૂજતે હોંગે, શર્રો ફસાદમેં તેઝીસે તરક્કી કર રહે હોંગે ઔર દરિંદોંકી તરહ ખૂન બહાનેમેં મસરૂફ હોંગે ઔર) ઉનહેં ખૂબ રિઝક મિલ રહા હોગા ઔર અચ્છી ઝિંદગી ગુઝર રહી હોગી. (ફિર) કુછ અરસાકે બાદ) સૂર ફૂંકા જાએગા. જિસે સુનકર સબ ઈન્સાન બેહોશ હો જાએંગે ઔર) જો કોઈ ભી ઉસે સુનેગા (દેહશતકે સબબ હેરાન હોકર) એક તરફ ગરદન ઝુકા દેગા ઔર દૂસરી તરફકો ઉઠા દેગા.

ફિર ફરમાયા કે સબસે પેહલે જો શખ્સ ઉસકી આવાઝ સુનેગા વો હોગા જો અપને ઊંટોંકો પાની પિલાનેકા હૌઝ લીપ રહા હોગા. યે શખ્સ સૂરકી આવાઝ સુનકર બેહોશ હો જાએગા ઔર (ફિર) સબ લોગ બેહોશ હો જાએંગે. ફિર ખુદા એક બારિશ ભેજેગા જો શબનમકી તરહ હોગી. ઉસકી વજહસે આદમી ઉગ જાએંગે (યાની કબરોંમેં મિટ્ટીકે જિસ્મ બન જાએંગે. ફિર દો બારા સૂર ફૂંકા જાએગા. તો અચાનક સબ ખળે દેખતે હોંગે. (મુસ્લિમ શરીફ)

બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક હદીસમેં હૈ કે રસૂલે ખુદા (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અલબત્તા કિયામત ઝરૂર ઉસ હાલતમેં કાઈમ હોગી કે દો શખ્સોંને અપને દરમિયાન (ખરીદો-ફરોખ્તકે લિયે) કપડા ખોલ રખ્ખા હોગા ઔર અભી મઆમલા તય કરને ઔર કપડા લપેટને ભી ન પાએંગે કે કિયામત કાઈમ હો જાએગી. (ફિર ફરમાયા કે) અલબત્તા કિયામત ઝરૂર ઉસ હાલમેં કાઈમ હોગી

કે એક ઈન્સાન અપની ઊંટનીકા દૂધ નિકાલકર જા રહા હોગા ઔર પી ભી ન સકેગા. ઔર કિયામત યકીનન ઉસ હાલમેં કાઈમ હોગી કે ઈન્સાન અપના હૌઝ લીપ રહા હોગા ઔર અભી ઉસમેં (જાનવરોંકો) પાની ભી ન પિલાને પાએગા. ઔર વાકઈ કિયામત ઉસ હાલમેં કાઈમ હોગી કે ઈન્સાન અપને મુંહકી તરફ લુકમા ઉઠાએગા ઔર ઉસે ખા ભી ન સકેગા.

મતલબ યે હૈ કે જૈસે આજકલકી તરહ લોગ કારોબારમેં લગે હુએ હૈં ઉસી તરહ કિયામતકે આનેવાલે દિન ભી મશ્ગૂલ હોંગે ઔર કિયામત યકાયક આ જાએગી. જૈસા કે અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂને ફરમાયા હૈ.

બલ્ તા'તીહિમ્ બગ્તતમ્ ફતબ્હતુહુમ્ ફલા યસ્તતીઊન રદ્દહા વલા હુમ્ યુન્ઝરૂન.

બલ્કે કિયામત ઉન પર અચાનક આ પહોંચેગી, સો ઉનકે હોશ ખો દેગી. ફિર ન ઉસે હટા સકેંગે ઔર ન ઉનહેં મોહલત હી દી જાએગી. (સૂ. અંબિયાઅ)

અલ હાસિલ કિયામતકી નિશાનિયાં અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝતને અપને રસૂલકી ઝબાની બંદોં તક પહોંચા દી હૈં. ઔર ઉસકે આનેકા ઠીક વક્ત ખૂદ સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) કો ભી નહીં બતાયા, અલબત્તા ઈબ્ને માજા ઔર મુસ્નદે અહમદકી રિવાયતમેં ઈતના ઝરૂર હૈ કે કિયામત જુમ્આકે દિન આએગી. ઔર યે ભી ફરમામયા કે તમામ મુકર્રબ ફરિશ્તે ઔર હર એક આસમાન હર એક ઝમીન હર હવા હર પહાડ હર દરિયા ડરતા હૈ કે કહીં આજ હી કિયામત ન હો. ગર્ઝ યે કે કિયામતકા ઠીક વક્ત અલ્લાહકે સિવા કિસીકો પતા નહીં. બાઝ લોગોંને અટકલસે

કિયામતકે આનેકા વક્ત બતાયા હૈ મગર વો મહઝ અટકલ ઔર ઈન્હુમ્ ઈલ્લા યખ્રુસૂનકે દરજામેં હૈ. જબ લોગોંને સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) સે કિયામતકા વક્ત પૂછા તો અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂકી જાનિબસે હુકમ હુવા કે,

કુલ ઈન્નમા ઈલ્મુહા ઈન્દ રબ્બી લા યુજલ્લીહા લિવક્તિહા ઈલ્લા હુવ ષકુલત્ ફિસ્સમાવાતિ વલ્અર્ઝિ લા તઅ્તીકુમ્ ઈલ્લા બગ્તતન્.

તુમ કેહ દો કે ઉસકા ઈલ્મ મેરે પરવરદિગાર હીકો હૈ. વોહી ઉસકે વક્ત પર ઉસે ઝાહિર કરેગા. વો આસમાનોં ઔર ઝમીનોં પર ભારી હોગી. અચાનક તુમ પર આ પહોંચેગી.

ખતમ શુદ

